ΝΟΜΟΛΟΓΙΑ 2009/V

Περιεχόμενα

- ΣτΕ 3178/2009 [Ανακατασκευή κατεδαφισθέντος κτιρίου εντός παραδοσιακού οικισμού].

- ΣτΕ 3177/2009 [Λειτουργία παιδικού σταθμού σε περιοχή κατοικίας].

- ΣτΕ 3175/2009 [Εγκατάσταση ελαιοτριβείου ως μονάδας χαμηλής όχλησης σε περιοχή εκτός σχεδίου].

- ΣτΕ 3174/2009 [Παράνομη άδεια λειτουργίας μονάδας εκρηκτικών υλών με εγκαταστάσεις σε μη νόμιμη απόσταση από δημοτική οδό].

- ΣτΕ 2982/2009 [Τροποποίηση Ρυτομικού Σχεδίου].

- ΣτΕ 3060/2009 [Νόμιμη αδειοδότηση νέας επιμέρους εγκατάστασης Βιομηχανικού Συγκροτήματος Σταθμού Ηλεκτροπαραγωγής].

- ΣτΕ 2980/2009 [Νόμιμη περιβαλλοντική αδειοδότηση μονάδας πετρελαιοειδών κοντά σε ναυτικό χώρο και ιχθυοκαλλιεργητική μονάδα].

- ΣτΕ 2979/2009 [Απόδοση στο Υπουργείο Πολιτισμού χώρων με αρχαιολογικό ή σπηλαιολογικό ενδιαφέρον].

- ΣτΕ 2981/2009 [Νόμιμη άδεια εγκατάστασης αποθήκης πετρελαιοειδών σε παραθαλάσσια περιοχή].

- ΣτΕ 2553/2009 [Αναστολή έκδοση οικοδομικών αδειών για συγκροτήματα κατοικιών λόγω εκπόνησης ΣΧΟΟΑΠ].

- ΣτΕ 2517/2009 [Παράνομη αναδάσωση τμήματος αναδασωτέας έκτασης στο οποίο εγκρίθηκε μεταγενέστερα επέμβαση για εκμετάλλευση λατομείου].

ΣτΕ 3178/2009

[Ανακατασκευή κατεδαφισθέντος κτιρίου εντός παραδοσιακού οικισμού]

Πρόεδρος: *Κ. Μενουδάκος*

Εισηγητής: *Αικ. Σακελλαροπούλου*

Δικηγόροι: *Χρ. Φώτου*

Η Διοίκηση μπορεί να επιβάλλει στον ιδιοκτήτη κτιρίου που έχει χαρακτηρισθεί διατηρητέο ή βρίσκεται εντός παραδοσιακού οικισμού την υποχρέωση αποκατάστασης στοιχείου του ή και ολικής ανακατασκευής του, με δική του καταρχήν, δαπάνη, ανεξαρτήτως της αιτίας, στην οποία οφείλεται η αλλοίωση ή η κατάρρευση ή η κατεδάφισή του.

Στην περίπτωση κτιρίου που κατεδαφίσθηκε βάσει σχετικής άδειας, η δαπάνη ανακατασκευής βαρύνει τη Διοίκηση, αδιαφόρως αν η άδεια αυτή ακυρώθηκε με δικαστική απόφαση μετά την εκτέλεσή της. Στην περίπτωση αυτή, η κατεδάφιση δεν οφείλεται σε αυθαίρετη ενέργεια ούτε σε παραβίαση των υποχρεώσεων του ιδιοκτήτη.

Βασικές σκέψεις

1. Επειδή, για την άσκηση της κρινομένης αιτήσεως έχει καταβληθεί το νόμιμο παράβολο (υπ’ αριθ. 843734, 1944026/2007).

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση της 4907/23.5.2007 αποφάσεως της Διευθύντριας Χωροταξίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών της

Νομαρχιακής Αυτοδιοικήσεως Μαγνησίας, με την οποία απορρίφθηκε αίτηση της αιτούσης για τη χορήγηση άδειας κατεδάφισης και ανέγερσης νέας οικοδομικής στον παραδοσιακό οικισμό της Αφήσσου Μαγνησίας. Ζητείται επίσης, καθ' ερμηνεία του δικογράφου, η ακύρωση της 5899/13.6.2007 αποφάσεως της ως άνω Διεύθυνσης, με την οποία απορρίφθηκε, αίτημα της αιτούσης για την ανακατασκευή της ως άνω οικίας, σύμφωνα με τις διατάξεις του π. δ/τος της 14/28.4.1988.

3. Επειδή, και οι δύο προσβαλλόμενες πράξεις, με τις οποίες απορρίφθηκε ρητώς, αντιστοίχως, αφενός το αίτημα επαναχορήγησης αδείας κατεδάφισης και άδειας ανέγερσης νέας οικοδομής μετά από ακύρωση, με απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, προηγούμενης άδειας κατεδάφισης ως αναιτιολόγητης, καθώς και προηγούμενης οικοδομικής αδείας συνεπεία της ακύρωσης της άδειας κατεδάφισης, και αφετέρου αίτημα ανακατασκευής κατά τις ως άνω διατάξεις της οικίας που είχε κατεδαφισθεί με βάση την ακυρωθείσα άδεια, είναι εκτελεστές. Εξάλλου, οι πράξεις αυτές, αν και εκδόθηκαν επί διαφορετικών αιτημάτων της αιτούσης, είναι συναφείς, εφόσον αφορούν το ίδιο ακίνητο, στηρίζονται δε αμφότερες σε επίκληση της ίδιας ακυρωτικής απόφασης του Δικαστηρίου.

4. Επειδή, στο άρθρο 24 παρ. 1 και 6 του Συντάγματος ορίζονται τα εξής: «1. Η προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος αποτελεί υποχρέωση του Κράτους και δικαίωμα του καθενός. Για τη διαφύλαξή του στο το Κράτος έχει υποχρέωση να παίρνει ιδιαίτερα προληπτικά ή κατασταλτικά μέτρα στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας αυτού ... 6. Τα μνημεία, οι παραδοσιακές περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία προστατεύονται από το Κράτος. Νόμος θα ορίσει τα αναγκαία για την πραγματοποίηση της προστασίας αυτής περιοριστικά μέτρα της ιδιοκτησίας, καθώς και τον τρόπον και το είδος της αποζημίωσης των ιδιοκτητών». Με τις διατάξεις αυτές του Συντάγματος καθιερώνεται αυξημένη προστασία του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δηλαδή των μνημείων και λοιπών στοιχείων που προέρχονται από την ανθρώπινη δραστηριότητα και συνθέτουν την ιστορική, καλλιτεχνική και εν γένει πολιτιστική κληρονομιά της Χώρας. Η προστασία της κληρονομιάς αυτής που συνίσταται στη διατήρηση στο διηνεκές αναλλοίωτων τόσο των παραπάνω μνημείων όσο και του χώρου που τα περιβάλλει, προϋποθέτει τη δυνατότητα να επιβάλλονται τόσο τα αναγκαία μέτρα και περιορισμοί της ιδιοκτησίας, όσο και η υποχρέωση των ιδιοκτητών και νομέων των μνημείων και λοιπών στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, να προβαίνουν στις αναγκαίες

ενέργειες ώστε να διατηρούντα τα στοιχεία αυτά αναλλοίωτα, αλλά και να τα αποκαθιστούν στην αρχική τους μορφή, σε περίπτωση φθοράς τους από το χρόνο, ή από ανθρώπινες επεμβάσεις ή από οποιαδήποτε άλλα περιστατικά. Χωρίς τη δυνατότητα αυτή η κρατική προστασία των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς, δεν θα ήταν πλήρης και αποτελεσματική, αφού η ενδεχομένη αδράνεια ή η αμέλεια του ιδιοκτήτη θα είχε σαν αποτέλεσμα να μην αντιμετωπίζεται έγκαιρα η φθορά των χαρακτηριστικών τους στοιχείων με συνέπεια την καταστροφή τους (βλ. ΣτΕ 1413/2003 και ΣτΕ 1097 και 1099/1987 Ολ.). Εξάλλου με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 32 του Ν. 1337/1983 για την "επέκταση των πολεοδομικών σχεδίων, οικιστική ανάπτυξη κ.λπ." (Α΄33), οι οποίες αποδίδονται με το άρθρο 269 του Κώδικα Βασικής Πολεοδομικής Νομοθεσίας (Κ.Β.Π.Ν.) που κυρώθηκε με το άρθρο μόνο του από 14/27.7.1999 π. δ/τος (Δ΄580), ορίζεται ότι οι ιδιοκτήτες ή νομείς των κτιρίων που έχουν χαρακτηρισθεί ως διατηρητέα «οφείλουν να διατηρούν τα αρχιτεκτονικά, καλλιτεχνικά και στατικά στοιχεία αυτών και σε οποιαδήποτε περίπτωση καταστροφής τους να τα ανακατασκευάζουν σύμφωνα με τις υποδείξεις της αρμόδιας Επιτροπής Ενάσκησης Αρχιτεκτονικού Ελέγχου, έστω και αν η καταστροφή οφείλεται σε ανώτερη βία. Αν οι ιδιοκτήτες ή νομείς παραλείπουν την υποχρέωσή τους αυτή μπορεί να επεμβαίνει το δημόσιο ή ο οικείος Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης και να εκτελεί τις εργασίες καταλογίζοντας τη σχετική δαπάνη σε βάρος των υπόχρεων. Αυτοί που με όποιο τρόπο κατέχουν τα ακίνητα έχουν την υποχρέωση να δέχονται τις πιό πάνω παρεμβάσεις. Μπορεί το σύνολο ή μέρος της δαπάνης επισκευών ή ανακατασκευών να αναληφθεί από το Δημόσιο ή τον οικείο Ο.Τ.Α., αν οι υπόχρεοι βρίσκονται σε αδυναμία να αντιμετωπίσουν τις δαπάνες αυτές σε σχέση με την απόδοση από την εκμετάλλευση του κτιρίου και αν ταυτόχρονα, η βλάβη δεν έγινε από σκόπιμη ενέργειά τους, σύμφωνα με όσα ορίζονται με Π. Δ/γμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος. Με όμοια Π. Διατάγματα μπορεί να ρυθμιστούν οι διαδικασίες για την εφαρμογή της παραγράφου αυτής, τα αρμόδια για κάθε περίπτωση όργανα, οι διοικητικές κυρώσεις για πράξεις ή παραλείψεις που αντιβαίνουν στις πιο πάνω διατάξεις και κάθε σχετική ή συμπληρωματική λεπτομέρεια».

5. Επειδή, σε εκτέλεση των ως άνω διατάξεων του Συντάγματος και του ν. 1337/1983 εκδόθηκε το από 15/28.4.1988 Π. Δ/γμα για την "διατήρηση, επισκευή ή ανακατασκευή αρχιτεκτονικών, καλλιτεχνικών και στατικών στοιχείων διατηρητέων

κτιρίων" (ΦΕΚ Δ' 317), του οποίου οι διατάξεις αποδίδονται στο άρθρο 270 του ΚΒΠΝ. Στο ως άνω άρθρο προβλέπονται τα εξής: «1. Σε περίπτωση καταστροφής ή αλλοίωσης των αρχιτεκτονικών και καλλιτεχνικών στοιχείων διατηρητέων κτιρίων της παραγρ. 2 του άρθρου 4 του ν. 1577/1985 καθώς και των κτιρίων που βρίσκονται σε παραδοσιακούς οικισμούς κατά την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου, η αρμόδια Πολεοδομική Υπηρεσία ή ο δήμος ή η κοινότητα, εφόσον τα παραπάνω κτίρια δεν ανήκουν κατά πλήρη κυριότητα στο δημόσιο ή σε νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, τάσσει εύλογη προθεσμία στον υπόχρεο για την έναρξη και λήξη των εργασιών για την ανακατασκευή τους. Σε περίπτωση καταστροφής των στατικών στοιχείων των παραπάνω κτιρίων, τα αρμόδια, σύμφωνα με τις διατάξεις περί επικινδύνων οικοδομών, όργανα τάσσουν εύλογη επίσης προθεσμία για την έναρξη και λήξη εργασιών υποστήλωσης και αντιστήριξης των κτιρίων ώστε να αρθεί ο κίνδυνος. 2. Κάθε εργασία για την ανακατασκευή των στοιχείων της προηγούμενης παραγράφου, γίνεται σύμφωνα με τις υποδείξεις της Επιτροπής Πολεοδομικού και Αρχιτεκτονικού Ελέγχου (Ε.Π.Α.Ε.), η οποία σε περίπτωση επικινδύνων οικοδομών αποφαίνεται μέσα σε πέντε εργάσιμες ημέρες. 3... 4 ... 10. Οι κύριοι, νομείς ή επικαρπωτές των κτιρίων της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου επωμίζονται τις δαπάνες για την επισκευή ή ανακατασκευή των στατικών, αρχιτεκτονικών και καλλιτεχνικών στοιχείων τους και οφείλουν με ίδια μέσα, ύστερα από έγκριση της αρμόδιας αρχής μετά από γνώμη της ΕΠΑΕ εκδιδόμενης κατά τη νόμιμη διαδικασία, να προβαίνουν στις αναγκαίες επισκευές. 11. Αν οι πιο πάνω υπόχρεοι αδρανούν, κωλυσιεργούν, καθυστερούν ή αδυνατούν να προβούν στις σχετικές εργασίες, τις εργασίες αυτές μπορεί να τις εκτελέσει το Δημόσιο ή ο οικείος ΟΤΑ υπό τις προϋποθέσεις των παραγράφων 1 έως και 4 του παρόντος άρθρου, καταλογίζοντας κατ' αρχήν τις σχετικές δαπάνες σε βάρος των υπόχρεων. 12..... 19. Σε περίπτωση που κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος άρθρου κατεδαφίζεται κτίριο από τα αναφερόμενα στην παρ. 1, επιβάλλονται στους υπόχρεους εκτός των κυρώσεων της προηγουμένης παρ. 18 και η ολική ανακατασκευή του κτιρίου σύμφωνα με τις υποδείξεις της αρμόδιας ΕΠΑΕ και μετά από άδεια της οικείας πολεοδομικής υπηρεσίας. 20. Σε περίπτωση που χαρακτηρίζεται κτίριο ως διατηρητέο στο οποίο έχει γίνει επέμβαση (κατεδάφιση αλλοίωση κ.λπ.) σύμφωνα με νόμιμη άδεια η αποκατάστασή του γίνεται με δαπάνη του Δημοσίου, δήμου ή κοινότητας χωρίς να επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από το άρθρο αυτό κυρώσεις στους υπόχρεους. 21. Τα πρόστιμα του παρόντος άρθρου βεβαιώνονται στο Δημόσιο Ταμείο, εισπράττονται ως δημόσιο έσοδο και αποδίδονται ολόκληρα στο ΕΤΕΡΠΣ...».

6. Επειδή, κατά την έννοια των ως άνω διατάξεων, η Διοίκηση δύναται να επιβάλει στον ιδιοκτήτη κτιρίου, που έχει χαρακτηρισθεί διατηρητέο ή ευρίσκεται εντός παραδοσιακού οικισμού, την υποχρέωση αποκαταστάσεως στοιχείου του ή και ολικής ανακατασκευής του, με δική του καταρχήν, δαπάνη, ανεξαρτήτως της αιτίας, στην οποία οφείλεται η αλλοίωση ή η κατάρρευση ή κατεδάφιση του κτιρίου. Στην περίπτωση, όμως, κτιρίου που κατεδαφίσθηκε βάσει σχετικής αδείας, η δαπάνη ανακατασκευής του βαρύνει τη Διοίκηση, αδιαφόρως αν η άδεια αυτή ακυρώθηκε μεταγενεστέρως, δηλαδή μετά την εκτέλεσή της, με δικαστική απόφαση, δεδομένου ότι στην περίπτωση αυτή η κατεδάφιση δεν οφείλεται σε αυθαίρετη ενέργεια, ούτε σε παραβίαση των υποχρεώσεων του ιδιοκτήτη, το γεγονός δε ότι εκ των υστέρων η σχετική άδεια κατεδαφίσεως ακυρώθηκε από διοικητικό δικαστήριο δεν συνεπάγεται, για την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων, ερνημευόμενων ενόψει της αρχής της εμπιστοσύνης, υποχρέωση να καταβάλει τη δαπάνη ανακατασκευής.

7. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, κατά τα προκύπτοντα από τα στοιχεία του φακέλου, με την από 4-6-1999 αίτησή της προς τη Διεύθυνση Πολεοδομίας της ΝΑ Μαγνησίας, η ήδη αιτούσα ζήτησε τη χορήγηση άδειας κατεδαφίσεως παλαιάς διώροφης οικίας στην Άφησσο Πηλίου, κατά το άρθρο 1 παρ. 2 του από 11.6/1.7.1980 π. δ/τος (Δ΄ 374) που αφορά το χαρακτηρισμό οικισμών του Πηλίου ως παραδοσιακών, η οποία περιλαμβάνεται στην ομάδα ΙΙ, ανήκει δηλαδή στους οικισμούς, που διατηρούν τον παραδοσιακό τους χαρακτήρα με μικρές μόνο αλλοιώσεις, κατά τους ορισμούς του π. δ/τος. Με το 37/13-7-1999 πρακτικό της η ΕΠΑΕ απέρριψε την αίτηση με το αιτιολογικό ότι «το κτίσμα παρουσιάζει έντονα αρχιτεκτονικά στοιχεία της περιοχής που πρέπει να διατηρηθούν». Στη συνέχεια, όμως, με το 19/3-8-1999 πρακτικό της η ΕΠΑΕ ενέκρινε την κατεδάφιση και ακολούθως εκδόθηκαν η 566/1993 άδεια κατεδαφίσεως και η 227/2000 άδεια οικοδομής. Με την απόφαση 842/2002 του Συμβουλίου Επικρατείας, η οποία εκδόθηκε μετά από αίτηση, ακυρώθηκε η προαναφερόμενη 566/16-11-1999 άδεια κατεδαφίσεως, για το λόγο ότι η σχετική πράξη της ΕΠΑΕ δεν αναφέρεται στα κατά νόμο κριτήρια αφού δεν περιέχει κρίση για το ζήτημα αν η παλαιά οικία, που στο μεταξύ είχε κατεδαφιστεί, αποτελούσε αξιόλογο ή χαρακτηριστικό πρότυπο δείγμα της περιοχής και αν η αφαίρεσή της θα αλλοίωνε την αισθητική ενότητα της περιοχής, ήταν δε σε αντίθετη προς προηγούμενη πράξη της ίδιας επιτροπής που είχε κρίνει ότι το κτίριο είχε έντονα παραδοσιακά στοιχεία. Ενόψει δε της ακυρώσεως της αδείας κατεδαφίσεως, ακυρώθηκε στη συνέχεια με την απόφαση 843/2002 του Δικαστηρίου η 227/2000 άδεια ανέγερσης

νέας οικοδομής. Μετά τις ως άνω ακυρωτικές αποφάσεις, η Διοίκηση εξέδωσε την 222/2002 άδεια κατεδάφισης κατόπιν του νεότερου 22/2002 πρακτικού της ΕΠΑΕ που έκρινε ότι το κτίριο της αιτούσας δεν είχε παραδοσιακά στοιχεία καθώς και την 563/2002 οικοδομική άδεια για την ανέγερση νέας οικοδομής στο ίδιο ακίνητο. Οι πράξεις αυτές ακυρώθηκαν ως πλημμελώς αιτιολογημένες με την απόφαση 977/2005 του Δικαστηρίου για το λόγο ότι η ΕΠΑΕ έλαβε υπόψη την κατάσταση του κτιρίου κατά το χρόνο της κατεδάφισης λόγω της φθοράς, την οποία είχε υποστεί, χωρίς να εξετασθεί αν ή το κρίτιο αποτελούσε χαρακτηριστικό δείγμα της περιοχής και αν η αφαίρεσή του αλλοιώνει την αισθητική ενότητα του οικισμού. Η αιτούσα, με σειρά αιτήσεών της προς τη Διοίκηση, ζήτησε τη συμμόρφωση της Διοίκησης προς την τελευταία αυτή απόφαση. Αρχικώς, με την από 20-5-2005 αίτηση ζήτησε να συνέλθει η ΕΠΑΕ ώστε να κρίνει αιτιολογημένα αν το κτίριο της ήταν παραδοσιακό ή όχι και εφόσον αποφανθεί ότι το κτίριο ήταν παραδοσιακό, να διαταχθεί η αποκατάσταση των πραγμάτων στην προηγούμενη κατάσταση, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος, δηλαδή, να διαταχθεί η ανακατασκευή της οικίας κατά τις διατάξεις του π. δ/τος της 15/28-4-1988, ήδη άρθρου 270 του ΚΒΠΝ. Με την 34/26-7-2005 απόφασή της, η ΕΠΑΕ απέρριψε το αίτημα χωρίς να εξετάσει την υπόθεση κατ΄ουσίαν με τη σκέψη ότι «κακώς επανέρχεται στην επιτροπή το θέμα, μετά από την απόφαση 977/2005 του ΣτΕ που με επιμέλεια και πλήρη αξιολόγηση έχει εκδώσει. Επιπλέον δεν φαίνεται να προσκομίστηκαν νεώτερα στοιχεία πέραν αυτού που έλαβε υπόψη του το ΣτΕ», η Δευτεροβάθμια δε ΕΠΑΕ επίσης δεν επελήφθη του ζητήματος με την αιτιολογία ότι το κτίριο είχε ήδη κατεδαφιστεί.

Στη συνέχεια, στις 3-10-2005 η αιτούσα υπέβαλε νέα αίτηση προς την Πολεοδομία Μαγνησίας ζητώντας και πάλι να προβεί η Υπηρεσία αυτή στις νόμιμες ενέργειες ώστε να ανακατασκευαστεί η οικοδομή της σύμφωνα με τις διατάξεις του π. δ/τος της 15/28-4-1988, αναλαμβάνοντας και το σχετικό κόστος, το οποίο βάρυνε την Υπηρεσία ως υπαίτιο της κατεδάφισης. Η Πολεοδομία Μαγνησίας δεν απάντησε στη δεύτερη αυτή αίτηση της Γ.-Σ. επικαλούμενη την άσκηση αγωγής αποζημίωσης από την ίδια και το σύζυγό της Ν. Σ. ενώπιον του Διοικητικού Πρωτοδικείου Βόλου. Επί της αγωγής αποζημιώσεως εκδόθηκε η 161/2006 απόφαση του Διοικητικού Πρωτοδικείου Βόλου, με την οποία επιδικάσθηκε στην αιτούσα αποζημίωση. Η ήδη αιτούσα ζήτησε και από την Επιτροπή Συμμόρφωσης του Συμβουλίου της Επικρατείας να διαπιστώσει ότι η Διοίκηση δεν συμμορφώθηκε πλήρως προς τη ΣτΕ 977/2005, να επιβάλει στη Ν.Α. Μαγνησίας την ανακατασκευή της οικοδομής με έξοδα της Ν.Α.

Μαγνησίας και σε περίπτωση μη συμμόρφωσης να επιβάλει εύλογο πρόστιμο σε βάρος της Διοίκησης. Η Επιτροπή Συμμόρφωσης απέρριψε την εν λόγω αίτηση με την απόφαση 7/2007, δεχόμενη ότι η ΣτΕ 977/2005 ακυρωτική απόφαση δεν έκρινε περί της υποχρεώσεως της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης να διατάξει την ανακατασκευή της παλαιάς οικίας διότι η δίκη είχε άλλο αντικείμενο. Με την από 14-5-2007 αίτηση της η Γεωργία Δημητρακοπούλου ζήτησε από το Τμήμα Πολεοδομίας να επανεκδώσει τις άδειες κατεδαφίσεως και ανέγερσης νέας οικοδομής για το λόγο ότι οι προηγούμενες άδειες είχαν ακυρωθεί. Η αίτηση αυτή ρητώς απορρίφθηκε με την προσβαλλόμενη 4907/23.5.2007 πράξη της Διεύθυνσης Χωροταξίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών της Ν.Α. Μαγνησίας, με την αιτιολογία ότι οι επίμαχες οικοδομικές άδειες είχαν ακυρωθεί με την απόφαση 977/2005 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Στη συνέχεια η αιτούσα υπέβαλε την από 8.6.2007 αίτηση στην ίδια υπηρεσία και ζήτησε την ανακατασκευή της οικίας της, σύμφωνα με τις διατάξεις του π. δ/τος της 15/28.4.1988, και η τελευταία αυτή αίτηση απορρίφθηκε όμως με την συμπροσβαλλόμενη 5899/3.6.2007 πράξη της ως άνω Διεύθυνσης με την αιτιολογία ότι το αίτημα δεν είναι δυνατό να ικανοποιηθεί, κατ' επίκληση της ανωτέρω 977/2005 απόφασης του Συμβουλίου της Επικρατείας.

8. Επειδή, υπό τα ανωτέρω δεδομένα η πρώτη προσβαλλόμενη πράξη με την οποία απορρίπτεται το αίτημα της αιτούσης για την εκ νέου έκδοση των αδειών κατεδαφίσεως και ανεγέρσεως νέας οικοδομής στη θέση του επίδικου κατεδαφισθέντος κτιρίου κατ΄ επίκληση της αποφάσεως 977/2005 του Συμβουλίου Επικρατείας δεν είναι νόμιμη, διότι η ακύρωση από το Δικαστήριο των προγενεστέρων αποφάσεων για τους λόγους που αναφέρονται ανωτέρω δεν εμπόδιζε την επάνοδο της Διοικήσεως και συγκεκριμένα, την επανεξέταση του θέματος από την ΕΠΑΕ προκειμένου να αποφανθεί για το αξιόλογο ή μη του κατεδαφισθέντος κτιρίου ενόψει των κρίσεων της ως άνω αποφάσεως του Δικαστηρίου. Εξάλλου, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στην σκέψη 6, μη νομίμως απέρριψε η Διοίκηση και το αίτημα ανακατασκευής, του ως άνω κτιρίου, το οποίο κατεδαφίσθηκε βάσει αδείας ισχυούσης, κατά το χρόνο κατεδαφίσεως, που ακυρώθηκε στη συνέχεια με δικαστική απόφαση, το αίτημα αυτό βάσει των διατάξεων της προαναφερόμενη παραγράφου 20 του άρθρου 270 του Κ.Β.Π.Ν.

9. Επειδή, κατόπιν τούτου, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή, να ακυρωθούν οι προσβαλλόμενες πράξεις και να αναπεμφθεί η υπόθεση στη Διοίκηση

προκειμένου να εξετάσει τα επίμαχα αιτήματα της και ήδη αιτούσης σύμφωνα με τα ανωτέρω κριθέντα.

ΣτΕ 3177/2009

[Λειτουργία παιδικού σταθμού σε περιοχή κατοικίας]

Πρόεδρος: *Π. Ν. Φλώρος*

Εισηγητής: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Δικηγόροι: *Μ. Ροντήρη, Ιωάν. Παγορόπουλος, Παν. Δημητρόπουλος, Παν. Λιάκου-Σιλβεστρίδου, Π. Ευστρατίου.*

Η χρησιμοποίηση των κτιρίων στην περιοχή του Δήμου Ψυχικού επιτρέπεται κατ΄ αρχήν μόνο για κατοικίες, δηλαδή για μόνιμη εγκατοίκηση ανθρώπων. Στις ειδικές θέσεις, στις οποίες κατ' εξαίρεση επιτρέπονται άλλες χρήσεις, δεν περιλαμβάνεται το Ο.Τ., στο οποίο βρίσκεται το επίδικο ακίνητο, όπου λειτουργεί παιδικός σταθμός. Πάντως, οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί είναι χρήση συμβατή με την κατοικία, για την οποία απαιτείται προηγουμένως να έχει χαρακτηρισθεί ο χώρος εγκατάστασής τους ως χώρος παιδικού ή βρεφονηπιακού σταθμού με τροποποίηση του ισχύοντος ρυμοτομικού σχεδίου.

Εωσότου γίνει η τροποποίηση αυτή, δεν επιτρέπεται να συνεχίσουν τη λειτουργία τους οι ήδη λειτουργούντες βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί. (Παραπομπή στην Επταμελή).

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την 1/9.12.2002 έκθεση αυτοψίας υπαλλήλων της Διεύθυνσης Πολεοδομίας της Νομαρχίας Αθηνών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 της 44242/2361/17.4.1989 Κοινής Υπουργικής Αποφάσεως των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Δημόσιας Τάξης «Σφράγιση ακινήτων σε περίπτωση μεταβολής της χρήσεως» (Β' 380), διαπιστώθηκε η αλλαγή χρήσεως ακινήτου στην οδό ..... του Παλαιού Ψυχικού από κατοικία σε παιδικό σταθμό και επιβλήθηκε η σφράγιση του ακινήτου. Κατά της εκθέσεως αυτής η φερόμενη ως μισθώτρια του ακινήτου Α. Ρ. άσκησε την από 20.12.2002 ένσταση, την οποία η Επιτροπή του άρθρου 4 παρ. 4 του 267/1998 π. δ/τος απέρριψε με την 8/7.2.2003 απόφασή της. Με την υπό κρίση αίτηση η αιτούσα ζητεί την ακύρωση της επικυρωθείσης με την ως άνω απόφαση της Επιτροπής 1/9.12.2002 έκθεσης αυτοψίας, καθώς και του 23675/6244/7.3.2003 εγγράφου του Προϊσταμένου του Τμήματος Ελέγχου Κατασκευών της Δ/νσης Πολεοδομίας της Ν.Α. Αθηνών - Πειραιώς.

3. Επειδή, η ως άνω έκθεση αυτοψίας προσβάλλεται απαραδέκτως ως ενσωματωθείσα στην, καθ' ερμηνεία του δικογράφου, θεωρούμενη ως συμπροσβαλλόμενη και μόνη παραδεκτώς προσβαλλόμενη απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 4 παρ. 4 του 267/1998 π.δ/τος, η οποία εκδόθηκε μετά από ενδικοφανή προσφυγή (ένσταση) της αιτούσας (βλ. ΣτΕ 3116/2005, 2079/2004, 3209/1998, 822/1993). Επίσης, απαραδέκτως ζητείται να ακυρωθεί το 23675/6244/7.3.2003 έγγραφο του Προϊσταμένου του Τμήματος Ελέγχου Κατασκευών της Δ/νσης Πολεοδομίας της Ν.Α. Αθηνών -Πειραιώς, με το οποίο ζητήθηκε από το Αστυνομικό Τμήμα Ψυχικού η διάθεση αστυνομικής συνδρομής κατά την καθορισθείσα ημέρα σφράγισης, διότι στερείται εκτελεστότητας ως πράξη προπαρασκευαστική της σφράγισης.

6. Επειδή, στο άρθρο 22 του Ν. 1650/1986 (Α' 160) ορίζεται ότι: «Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, που εκδίδεται ύστερα από αιτιολογημένη έκθεση της αρμόδιας κεντρικής υπηρεσίας του

Υπουργείου, μπορεί να ορίζονται, λόγω του ιδιαίτερου χαρακτήρα τους, περιοχές της Χώρας, οικισμοί ή τμήματα οικισμών στα οποία, σε περίπτωση χρήσεων των ακινήτων διαφορετικών από εκείνες που προβλέπονται από τις ισχύουσες στην περιοχή πολεοδομικές διατάξεις, επιβάλλεται η σφράγιση τους μέχρι ένα χρόνο και σε περίπτωση υποτροπής οριστικά πέραν από την επιβολή άλλων κυρώσεων που προβλέπουν οι εκάστοτε ισχύουσες πολεοδομικές διατάξεις. Στις πιό πάνω περιοχές για κάθε χρήση ή αλλαγή χρήσεως ακινήτου απαιτείται η βεβαίωση της οικείας πολεοδομικής υπηρεσίας ότι η συγκεκριμένη χρήση είναι σύμφωνη με τις προβλεπόμενες από τις ισχύουσες για την περιοχή χρήσεις. Η βεβαίωση αυτή είναι πέραν από τα τυχόν απαιτούμενα από άλλες διατάξεις σχετικά δικαιολογητικά» (παρ. 5), ότι: «Η σφράγιση επιβάλλεται με απόφαση της αρμόδιας πολεοδομικής υπηρεσίας και εκτελείται με μέριμνα της οικείας αστυνομικής αρχής» (παρ. 6), και ότι : «Με απόφαση των Υπουργών Δημόσιας Τάξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων, καθορίζονται ο τρόπος και η διαδικασία διαπίστωσης της παράβασης, ο τρόπος και η διαδικασία σφράγισης του κτίσματος, η τυχόν υποβολή ενστάσεων κατά της απόφασης σφράγισης, η εκδίκαση τους, τα όργανα κρίσεως και κάθε σχετική λεπτομέρεια» (παρ. 8). Εξ άλλου, στο άρθρο 1 της κοινής αποφάσεως των Υπουργών Δημοσίας Τάξεως και ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ, 44242/2361/17.4 - 25.5.1989 (Β΄ 380), που εκδόθηκε βάσει της ανωτέρω παρ. 8 του άρθρου 22 του Ν. 1650/1986 ορίζεται ότι: «Στις περιοχές, οικισμούς ή τμήματα οικισμών της χώρας, που ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημ. Έργων, σύμφωνα με την παράγραφο 5 του άρθρου 22 του ν. 1650/1986, επιβάλλεται ... η σφράγιση κάθε κτιρίου ή χώρου, εντός του οποίου εγκαθίσταται νέα χρήση ή συνεχίζεται η παλαιά με νέο χρήστη, διαφορετική από εκείνη που προβλέπουν κάθε φορά οι πολεοδομικές διατάξεις που ισχύουν στις πιό πάγω περιοχές, οικισμούς ή τμήματα οικισμών της χώρας». Στο άρθρο 2 της ως άνω κ.υ.α. ορίζεται ότι: «1. Η διαπίστωση της παράβασης γίνεται ύστερα από αυτοψία δύο (2) υπαλλήλων της κατά τόπον αρμοδίας πολεοδομικής υπηρεσίας που συντάσσουν σχετική έκθεση. Η έκθεση αφορά το ακίνητο και τη συγκεκριμένη χρήση και όχι τον κύριο ή τον χρήστη, τα ονόματα των οποίων ενδεικτικά αναφέρονται. Στην έκθεση αναφέρονται τα ονοματεπώνυμα των υπαλλήλων που ενήργησαν την αυτοψία, η ημερομηνία, η θέση και η χρήση του ακινήτου και οι συγκεκριμένες διατάξεις στις οποίες αντίκειται, η χρήση. 2. Με την έκθεση, η οποία υπέχει θέση και αποφάσεως σύμφωνα με την παράγραφο 6 του άρθρου 22 του ν. 1650/1986, επιβάλλεται η διακοπή λειτουργίας και η σφράγιση του ακινήτου. Με την ίδια έκθεση τάσσεται

προθεσμία τριάντα ημερών για την εκτέλεσή της από τον υπόχρεο. Η έκθεση είτε κοινοποιείται με απόδειξη στον κύριο ή το χρήστη του ακινήτου είτε θυροκολλείται. Στην έκθεση αναφέρεται ότι κατ' αυτής επιτρέπεται ένσταση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από της κοινοποιήσεως ή της θυροκολλήσεως, που κατατίθεται στην αρμόδια πολεοδομική υπηρεσία. 3. Η ένσταση παραπέμπεται αμέσως και εκδικάζεται από την επιτροπή της παραγράφου 4 του άρθρου 2 του από 5/7-12/7/83 π. δ/τος "Διαδικασία χαρακτηρισμού και κατεδάφισης νέων αυθαιρέτων κατασκευών και ρύθμιση συναφών θεμάτων" (ΦΕΚ 291 Δ'), όπως τροποποιήθηκε με το από 13/1-28/1/1986 π. δ/γμα (ΦΕΚ 10 Δ'). Η απόφαση της επιτροπής είναι οριστική και εκδίδεται εντός προθεσμίας δεκαπέντε ημερών από τότε που θα παραπεμφθεί η ένσταση σ΄ αυτήν».

7. Επειδή, όπως έχει κριθεί (ΣτΕ2988/2005, 2079, 879/2004 κ.ά.), το ανωτέρω κυρωτικό σύστημα είναι, κατά τα άρθρα 4 και 24 του Συντάγματος, εφαρμοστέο σε κάθε οικισμό της χώρας και δεν επιτρέπει στον Υπουργό ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. την επιλεκτική εφαρμογή της κυρώσεως της σφραγίσεως των παρανόμων χρήσεων, εξαρτώμενη εκ της υπ' αυτού αξιολογήσεως του χαρακτήρος του οικισμού και της ανάγκης προστασίας του. Συνεπώς, δεν εξαρτάται η εφαρμογή της κυρώσεως της σφραγίσεως από την προηγούμενη έκδοση αποφάσεως του Υπουργού ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. περί υπαγωγής του συγκεκριμένου οικισμού ή τμήματος αυτού στις διατάξεις του νόμου.

8. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την 1/9.12.2002 έκθεση αυτοψίας υπαλλήλων της Δ/νσης Πολεοδομίας Ανατολικής Αθήνας της Νομαρχίας Αθηνών, διαπιστώθηκε η μεταβολή της χρήσεως του επί της Λεωφόρου Δημοκρατίας 17 (πρώην οδός Β. Φρειδερίκης αριθ. 9) στο Παλαιό Ψυχικό ακινήτου, στο οποίο προσθήκη καθ' ύψος και κατ' επέκταση είχε επιτραπεί με την Α52/19.1.1966 οικοδ. άδεια, από κατοικία σε παιδικό σταθμό, ο οποίος λειτουργούσε δυνάμει της 3257/22.3.1988 αδείας ίδρυσης και λειτουργίας της Νομαρχίας Ανατολικής Αττικής κατόπιν μεταστέγασης από την οδό 25ης Μαρτίου, ενώ με την 135620/12.10.1966 πράξη του Διευθυντή Ιδιωτικής Εκπαίδευσης του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας είχε χορηγηθεί άδεια λειτουργίας ιδιωτικού δημοτικού σχολείου στο ίδιο ακίνητο. Με την ως άνω δε έκθεση αυτοψίας αποφασίστηκε, βάσει των διατάξεων της Κ.Υ.Α. 44242/2361/17.4 - 25.5.1989 (Β' 380), η σφράγιση του ακινήτου, διότι η χρήση του παιδικού σταθμού αντίκειται «στις διατάξεις του Διατάγματος 28.3/12.4.1924 και καθ' υπέρβαση της Α52/66 οικοδ.

Άδειας», ενώ η από 20.12.2002 ένσταση της αιτούσας κατά της ως άνω έκθεσης αυτοψίας απορρίφθηκε με την 8/7.2.2003 απόφαση της Επιτροπής του άρθρου 4 παρ. 4 του 267/1998 π.δ/τος, διότι «δεν προσκομίστηκαν στοιχεία νομιμότητας».

9. Επειδή, από το προεδρικό διάταγμα της 28ης Μαρτίου 1924 «περί Οικοδομικού Κανονισμού Συνοικισμού Ψυχικού» (ΦΕΚ 84 -άρθρο 17) και το προεδρικό διάταγμα της 14ης Σεπτεμβρίου 1979 «Περί αναθεωρήσεως των όρων και περιορισμών δομήσεως των οικοπέδων του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου Ψυχικού» (Δ΄ 553 -άρθρο 3) προκύπτει ότι η χρησιμοποίηση των κτιρίων στην περιοχή του Δήμου Ψυχικού επιτρέπεται κατ΄ αρχήν μόνο για κατοικίες, δηλαδή για μόνιμη εγκατοίκηση ανθρώπων. Άλλες χρήσεις, εκτός από εκείνες για τις οποίες θεσπίζεται απόλυτη απαγόρευση, επιτρέπονται μόνο στις ειδικές θέσεις που προβλέπει το ισχύον σχέδιο (βλ. ΣΕ 2079/2004, 2077, 1510, 1258, 1061/2000). Στις ειδικές δε αυτές θέσεις δεν περιλαμβάνεται και το Ο.Τ. 28, στο οποίο βρίσκεται το επίδικο ακίνητο (βλ. έγγραφα 4794/438/22.4.2004 της Δ/νσης Πολεοδομίας Αν. Αθήνας και 2760/16.4.2004 της Τεχνικής Υπηρεσίας του Δήμου Ψυχικού). Οι διατάξεις, όμως, αυτές, ερμηνευόμενες ενόψει της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, της λειτουργικότητας των οικισμών και της εξυπηρέτησης βιοτικών αναγκών, όπως είναι η εξασφάλιση της λειτουργίας μονάδων φροντίδας, προσχολικής αγωγής και διαπαιδαγώγησης πλησίον της κατοικίας, έχουν την έννοια ότι οι παιδικοί και βρεφονηπιακοί σταθμοί είναι χρήση συμβατή με την κατοικία, για την οποία απαιτείται να έχει προηγουμένως χαρακτηρισθεί ο χώρος εγκαταστάσεως αυτών ως χώρος παιδικού ή βρεφονηπιακού σταθμού με τροποποίηση του ισχύοντος ρυμοτομικού σχεδίου (πρβλ. ΣτΕ 912/2008 Ολ.) . Μέχρι να γίνει η τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου για τον χαρακτηρισμό του χώρου δεν επιτρέπεται να συνεχίσουν τη λειτουργία τους οι ήδη λειτουργούντες βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί. Κατά τη γνώμη όμως της Συμβούλου Αικ. Σακελλαροπούλου, στην οποία προσχώρησαν και οι Πάρεδροι Χρ. Ντουχάνης και Χρ. Λιάκουρης, οι ήδη λειτουργούντες βρεφονηπιακοί και παιδικοί σταθμοί, εφόσον έχουν αδειοδοτηθεί και λειτουργούν επί μακρόν, επιτρέπεται να συνεχίσουν τη λειτουργία τους για το μεταβατικό στάδιο μέχρι να γίνει η ως άνω χωροθέτησή τους. Ενόψει της σπουδαιότητας του ζητήματος και της υπάρχουσας αντίθετης νομολογίας (ΣτΕ 1510/2000) η υπόθεση πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 14 παρ. 5 του π. δ/τος 18/1989 (Α' 8), να παραπεμφθεί στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος και να ορισθεί εισηγητής ενώπιον αυτού η Σύμβουλος Αγγελική Θεοφιλοπούλου.

ΣτΕ 3175/2009

[Εγκατάσταση ελαιοτριβείου μονάδας χαμηλής όχλησης σε περιοχή εκτός σχεδίου]

Πρόεδρος: Π. Ν. Φλώρος

Εισηγητής: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Δικηγόροι: *Καλλιόπη Φινοκαλιώτου, Ελένη Θαλασσινού, Π. Λαζαράτος*

Μέχρις ότου εκπονηθούν και εγκριθούν χωροταξικά σχέδια, και εφόσον το ζήτημα του τόπου άσκησης της βιομηχανική ή βιοτεχνικής δραστηριότητας δεν γίνεται με εγκεκριμένο ρυθμιστικό ή χωροταξικό ή πολεοδομικό σχέδιο ή με Ζ.Ο.Ε. ή με την πρόβλεψη βιομηχανικής ή βιοτεχνικής ζώνης, η εγκατάσταση βιομηχανιών επιτρέπεται σε περιοχές οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων, (Π.Ο.Α.Π.Δ.). Δεν είναι πάντως νόμιμη η εγκατάσταση βιομηχανίας ή βιοτεχνίας σε περιοχή που δεν έχει αναγνωρισθεί με διοικητική πράξη ως κατάλληλη για την ανάπτυξη βιομηχανικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητας. Από τον ως άνω κανόνα μπορούν να εξαιρεθούν στοιχειώδεις μόνο ως προς την κλίμακα και τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής όχλησης, εφόσον η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι σχετική με τις παραδοσιακές καλλιέργειες της περιοχής ή την αναπτυσσόμενη σ' αυτήν κτηνοτροφία ή δασοπονία.

(Παραπομπή στην Επταμελή)

Βασικές σκέψεις

5. Επειδή, με την παρ. 4 του άρθρου 29 του ν. 2721/1999 (Α' 112) προστέθηκε στο άρθρο 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182) παρ. 3, η οποία ορίζει τα εξής: «3. Στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται, εκδικαζόμενες ως διαφορές ουσίας, οι διαφορές που αναφύονται κατά την εφαρμογή της νομοθεσίας που αφορά: α) τη χορήγηση ή την ανάκληση αδειών ίδρυσης και λειτουργίας και την επιβολή κυρώσεων κατά τη λειτουργία καταστημάτων και εργαστηρίων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και των επιχειρήσεων που εξομοιούνται με αυτά, περιλαμβανομένων και των διαφορών που προκαλούνται από πράξεις, οι οποίες εκδίδονται κατ' εφαρμογή της νομοθεσίας περί μηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποτελούν προϋπόθεση για τη χορήγηση των ανωτέρω αδειών. . .».

6. Επειδή, κατά την έννοια της τελευταίας αυτής διατάξεως, ερμηνευόμενης σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 5 της Υγειονομικής Διατάξεως Α1 β/8577/1983, ως «επιχειρήσεις που εξομοιούνται με καταστήματα και επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος», οι διαφορές εκ της ιδρύσεως και λειτουργίας των οποίων μεταφέρθηκαν με προσφυγή στα διοικητικά δικαστήρια, νοούνται οι επιχειρήσεις οι οποίες όχι μόνο έχουν το ίδιο ή παρόμοιο αντικείμενο δραστηριότητας με αυτό των καταστημάτων και εργαστηρίων υγειονομικού ενδιαφέροντος, όπως οι επιχειρήσεις που ασχολούνται με την παρασκευή, επεξεργασία, συσκευασία, διακίνηση και λοιπούς χειρισμούς προϊόντων τα οποία θέτουν, περαιτέρω, στη διάθεση καταστημάτων ή εργαστηρίων υγειονομικού ενδιαφέροντος, αλλά, επί πλέον, διέπονται, όσον αφορά στην ίδρυση και στη λειτουργία τους, από διατάξεις, εντασσόμενες προεχόντως στην υγειονομική νομοθεσία. Επομένως, δεν εμπίπτουν στην κατηγορία αυτή επιχειρήσεις που έχουν αντικείμενο ουσιωδώς διάφορο από αυτό των καταστημάτων και επιχειρήσεων υγειονομικού ενδιαφέροντος, για την ίδρυση δε και λειτουργία τους εφαρμόζονται και άλλες διατάξεις που δεν εντάσσονται στην υγειονομική αλλά σε άλλες νομοθεσίες, όπως η βιομηχανική, η πολεοδομική και η νομοθεσία περί προστασίας του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, δεν εμπίπτουν στην ανωτέρω κατηγορία

επιχειρήσεις για την ίδρυση των οποίων ακολουθείται διακεκριμένο στάδιο περιβαλλοντικής αδειοδοτήσεως. Εφόσον δε οι εκδιδόμενες κατά το στάδιο αυτό πράξεις (προέγκριση χωροθετήσεως, έγκριση περιβαλλοντικών όρων) υπάγονται με αίτηση ακυρώσεως στην αρμοδιότητα του Ε' Τμήματος του Συμβουλίου της Επικρατείας, πρέπει και οι συναφείς διαφορές, που αφορούν στην ίδρυση και στη λειτουργία των εν λόγω μονάδων, εν όψει των σοβαρών επιπτώσεων που συνεπάγεται για το φυσικό και οικιστικό περιβάλλον η ίδρυση και λειτουργία τους, λόγω του μεγέθους των εγκαταστάσεων τους, της παραγωγής αποβλήτων, εκπομπών κλπ., να εκδικάζονται από το ίδιο δικαστήριο, χάριν ενιαίας κρίσεως της υποθέσεως και οικονομίας της δίκης (ΣτΕ 601/2008 Ολ.). Ενόψει των ανωτέρω και δεδομένου ότι η ίδρυση και λειτουργία της επίδικης μονάδας διέπεται λόγω των πιθανών επιπτώσεων της στο περιβάλλον από την περιβαλλοντική κυρίως νομοθεσία [(βλ. ιδίως το Παράρτημα Ι, Πίνακα 9, Ομάδα 9η, α/α 11, της Κ.Υ.Α. 15393/2332/2002 (Β' 1022)], οι διαφορές που αναφύονται από τις προσβαλλόμενες πράξεις ανήκουν, ως ακυρωτικές διαφορές, στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας.

7. Επειδή, η από 18.11.2005 εισήγηση της αρμόδιας υπηρεσίας για την έκδοση της άδειας εγκατάστασης καθώς και το έγγραφο της Διεύθυνσης Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, με το οποίο παρέχονται πληροφορίες στον παρεμβαίνοντα για το ισχύον καθεστώς χρήσεων γης στην περιοχή εγκαταστάσεως του ελαιοτριβείου, στερούνται εκτελεστότητας, η μεν εισήγηση ως πράξη προπαρασκευαστική, το δε έγγραφο της Δ/νσης Χ.Ο.Π ως έχον πληροφοριακό χαρακτήρα, και συνεπώς απαραδέκτως ζητείται η ακύρωση αυτών με την από 19.12.2005 πρώτη αίτηση ακυρώσεως.

8. Επειδή, οι αιτούντες, οι οποίοι φέρονται ως κύριοι εξ αδιαιρέτου ακινήτου στη θέση «Βλυχός» της περιφέρειας του Δήμου Αμαρυνθίων Εύβοιας, όπου έχουν ανεγείρει οικία, δυνάμει αδείας του έτους 1982, σε μικρή απόσταση (40 μέτρα) από το επίδικο ελαιοτριβείο, με έννομο συμφέρον ασκούν τις κρινόμενες αιτήσεις.

9. Επειδή, ο Κ. Μ., υπέρ του οποίου εκδόθηκαν οι προσβαλλόμενες πράξεις, παραδεκτώς παρεμβαίνει στην παρούσα δίκη υπέρ του κύρους των προσβαλλόμενων πράξεων και ζητεί την απόρριψη των κρινόμενων αιτήσεων.

10. Επειδή, με την 2319/2002 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας,

εκδοθείσα επί αιτήσεως ακυρώσεως που άσκησαν οι ήδη αιτούντες, ακυρώθηκαν η 4049/8.7.1999 απόφαση του Νομάρχη Εύβοιας, με την οποία ανανεώθηκε η έγκριση περιβαλλοντικών όρων για τη λειτουργία εργοστασίου επεξεργασίας ξηρών καρπών της εταιρείας «.... Α.ΒΕ.Ε.» σε ακίνητο όμορο προς το ακίνητο τους, και η 839/Φ.14/134/9.9.1999 απόφαση του ίδιου Νομάρχη, με την οποία ανανεώθηκε η άδεια λειτουργίας του εργοστασίου. Οι πράξεις αυτές ακυρώθηκαν διότι κρίθηκε ότι οι περιβαλλοντικοί όροι και η άδεια λειτουργίας της επιχειρήσεως, για την οποία η αρχική άδεια εγκαταστάσεως είχε εκδοθεί την 23.5.1983 και η αρχική άδεια λειτουργίας την 24.6.1986, μη νομίμως ανανεώθηκαν χωρίς η περιοχή του εργοστασίου, η οποία βρίσκεται εκτός του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως του οικισμού της Αμαρύνθου, να έχει προηγουμένως χαρακτηρισθεί ως ζώνη παραγωγικών βιομηχανικών δραστηριοτήτων κατά το άρθρο 24 του ν. 1650/1986.

11. Επειδή, κατά την παρ. 3 του άρθρου 4 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3010/2002 (Α'91), η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων για τα έργα και τις δραστηριότητες της Κατηγορίας Β' του άρθρου 3 του ν. 1650/1986, όπως τούτο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν.3010/2002, γίνεται με απόφαση του οικείου Νομάρχη (βλ. και άρθρο 11παρ. 4 της Κ.Υ.Α. Η.Π. 11014/703/Φ104/2003, ΦΕΚ Β' 332). Συνεπώς, εφόσον, όπως αναφέρεται στην προσβαλλόμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων, η δυναμικότητα του επίδικου ελαιοτριβείου σε ημερήσια ικανότητα επεξεργασίας πρώτης ύλης (ελαιοκάρπου) είναι 9,6 τόνοι, υπαγομένου, σύμφωνα με το Παράρτημα Ι, Πίνακα 9, Ομάδα 9η, α/α 11, της Κ.Υ.Α. 15393/2332/2002, στη δεύτερη κατηγορία και 4η υποκατηγορία έργων και δραστηριοτήτων, αρμοδίως εκδόθηκε η προσβαλλόμενη έγκριση περιβαλλοντικών όρων (απόφαση 8474/1459/16.11.2005) από το Νομάρχη Ευβοίας, τα δε περί του αντιθέτου προβαλλόμενα είναι απορριπτέα ως αβάσιμα.

12. Επειδή, στο άρθρο 2 παρ. 1 εδ. α του ν. 3325/2005 «Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών βιοτεχνικών εγκαταστάσεων στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης και άλλες διατάξεις» (Α' 68) ορίζεται ως: «α) Βιομηχανία-Βιοτεχνία : Η τεχνοοικονομική μονάδα που με μηχανικά, χημικά ή άλλα μέσα διαφοροποιεί τη μορφή ή την ιδιότητα πρώτων υλών ή προϊόντων, προκειμένου αυτά να καταστούν κατάλληλα για τη χρήση για την οποία προορίζονται, β...» και στο άρθρο 6 παρ. 1 ότι: «1. α) Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου απαγορεύεται η εγκατάσταση δραστηριοτήτων που διέπονται από αυτόν σε περιοχές όπου, σύμφωνα με τις

διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας, έχει καθορισθεί χρήση γης μη συμβατή με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα...β)...». Εξάλλου, με το άρθρο 4 παρ. 3 του π. δ/τος της 24/31.5.1985 (Δ' 270), το οποίο αφορά την εκτός σχεδίου δόμηση, ορίζεται ότι «Γύρω από πόλεις και οικισμούς με πληθυσμό μεγαλύτερο των 2.000 κατοίκων βάσει της τελευταίας εκάστοτε απογραφής και σε ζώνη που εκτείνεται σε πλάτος 700 μέτρα για πόλεις και οικισμούς με πληθυσμό από 2.001 μέχρι και 10.000 κατοίκους και 1.000 μέτρα για πόλεις με πληθυσμό άνω των 10.000 κατοίκων, απαγορεύεται η ανέγερση νέων βιομηχανικών εγκαταστάσεων μέσης ή υψηλής οχλήσεως. Η απόσταση αυτή μετράται από το τέλος του εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου ή από τα όρια των οικισμών που στερούνται ρυμοτομικού σχεδίου...». Περαιτέρω, σύμφωνα με το Παράρτημα του άρθρου 3 της Κ.Υ.Α. 13727/724/2003 (Β' 1087), η δραστηριότητα ελαιοτριβείου με δυναμικότητα, ως προς την πρώτη ύλη, μικρότερη των 50 τόνων ημερησίως χαρακτηρίζεται ως χαμηλής όχλησης (α/α 12 του ως άνω Παρατήματος). Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι βιομηχανικές ή βιοτεχνικές μονάδες χαμηλής όχλησης, όπως τα ελαιοτριβεία με δυναμικότητα επεξεργασίας ελαιοκάρπου μικρότερη των 50 τόνων ημερησίως, επιτρέπεται να εγκαθίστανται και εντός της ζώνης των 700 μέτρων που εκτείνεται γύρω από πόλεις και οικισμούς με πληθυσμό από 2.001 έως και 10.000 κατοίκους. Στην προκείμενη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η επίδικη εγκατάσταση βρίσκεται σε περιοχή εκτός σχεδίου, της οποίας η απόσταση από το όριο του εγκεκριμένου σχεδίου πόλεως του οικισμού της Αμαρύνθου που κατά την τελευταία απογραφή του έτους 2001 έχει πληθυσμό 4.141 κατοίκων (βλ. Κ.Υ.Α. 6821/Γ5-908/2002, Β' 715), είναι 380 μέτρα. Δεδομένου δε ότι το επίδικο ελαιοτριβείο έχει παραγωγική ικανότητα 9,6 τόνους ανά 8ωρο ή 28,8 τον. ανά ημέρα, άρα μικρότερη από 50 τόνους ελαιοκάρπου ημερησίως, δεν απαγορεύεται η εγκατάσταση του στην ως άνω θέση από τις πολεοδομικές διατάξεις και είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι η επίδικη δραστηριότητα, ασκούμενη σε απόσταση 400 μέτρων από το όριο; του εγκεκριμένου σχεδίου του οικισμού της Αμαρύνθου, απαγορεύται από το νόμο στη θέση αυτή.

13. Επειδή, με τις διατάξεις του Συντάγματος, ιδίως με το άρθρο 24 παρ. 1 και 6, το φυσικό και το πολιτιστικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε αυτοτελώς προστατευόμενο αγαθό. Τα αρμόδια όργανα του Κράτους οφείλουν να προβαίνουν σε θετικές ενέργειες για την αποτελεσματική διαφύλαξη του αγαθού αυτού και, ειδικότερα, να λαμβάνουν τα απαιτούμενα νομοθετικά και διοικητικά, προληπτικά

και κατασταλτικά, μέτρα, παρεμβαίνοντας στον αναγκαίο βαθμό στην οικονομική ή άλλη ατομική ή συλλογική δραστηριότητα. Κατά τη λήψη των ανωτέρω μέτρων, τα όργανα της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας οφείλουν να σταθμίζουν και άλλους παράγοντες, αναγόμενους στο γενικότερο εθνικό και δημόσιο συμφέρον, η επιδίωξη όμως των σκοπών αυτών και η στάθμιση των προστατευόμενων αντίστοιχων εννόμων αγαθών πρέπει να συμπορεύεται προς την υποχρέωση της Πολιτείας να μεριμνά για την προστασία του περιβάλλοντος κατά τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίζεται βιώσιμη ανάπτυξη (βλ. ΣΕ 3478/2000, 613/2002 Ολομ., 2667/2007). Περαιτέρω, από τις διατάξεις του άρθρου 24, καθώς και των άρθρων 79 παρ. 8 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος προκύπτει ότι ο χωροταξικός σχεδιασμός ανατίθεται στην Πολιτεία, που οφείλει να θεσπίζει τις αναγκαίες ρυθμίσεις ώστε να διασφαλίζεται η προστασία του περιβάλλοντος, οι άριστοι δυνατοί όροι διαβιώσεως του πληθυσμού και η οικονομική ανάπτυξη στα πλαίσια της αρχής της αειφορίας (βιώσιμης αναπτύξεως). Ουσιώδης όρος για τη βιώσιμη ανάπτυξη είναι τα χωροταξικά σχέδια, όπως αυτά προβλέπονται, διαδοχικώς, στον Ν. 360/1976 (Α' 151) και στον Ν. 2742/1999 (Α' 207). Τα σχέδια, αυτά θέτουν, με βάση την ανάλυση των δεδομένων και την πρόγνωση των μελλοντικών εξελίξεων, τους μακροπρόθεσμους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής αναπτύξεως και ρυθμίζουν, μεταξύ άλλων, το πλαίσιο για τη διαμόρφωση των οικιστικών περιοχών, των περιοχών ασκήσεως παραγωγικών δραστηριοτήτων και των ελεύθερων χώρων στις εκτός σχεδίου περιοχές. (ΣτΕ 2669/2007).

13. Επειδή, περαιτέρω, τα σχετικά με την εγκατάσταση και λειτουργία βιομηχανιών και βιοτεχνιών ζητήματα ρυθμίζονται με τον ως άνω ν. 3325/2005. Ειδικότερα, σχετικά με την εγκατάσταση των επιχειρήσεων αυτών ορίζεται με το άρθρο 4 του νόμου ότι (παρ. 1) «Για την εγκατάσταση ή την επέκταση ή τον εκσυγχρονισμό των δραστηριοτήτων του παρόντος νόμου απαιτείται... άδεια εγκατάστασης ...», ότι (παρ. 2) «Οι αποφάσεις με τις οποίες χορηγούνται οι άδειες εγκατάστασης μπορούν να περιέχουν όρους ή και περιορισμούς ... για την επίτευξη στο μέγιστο δυνατό βαθμό του συγκερασμού της παραγωγικής δραστηριότητας με την προστασία του περιβάλλοντος ... Οι φορείς των εγκαταστάσεων υποχρεούνται να τηρούν απαρέγκλιτα ,τους πιο πάνω όρους και περιορισμούς ...». Με το άρθρο 6 παρ. 1 του ιδίου νόμου ορίζεται ότι «Από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου απαγορεύεται η εγκατάσταση των δραστηριοτήτων που διέπονται από αυτόν σε περιοχές όπου, σύμφωνα με τις διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας, έχει καθορισθεί, χρήση γης

μη συμβατή με τη συγκεκριμένη δραστηριότητα», ενώ με την παρ. 2 του ίδιου άρθρου ορίζεται ότι «α) Για τη χορήγηση άδειας εγκατάστασης για δραστηριότητες που υπάγονται στον παρόντα νόμο σε περιοχές, όπου δεν έχει καθορισθεί από τις πολεοδομικές διατάξεις συγκεκριμένη χρήση γης ή σε περιοχές, όπου η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι συμβατή με τις χρήσεις που υπάρχουν, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη: αα) Οι διατάξεις του ν. 1650/1986 όπως ισχύει καθώς και τυχόν περιορισμοί που ισχύουν με βάση κείμενες διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος, ββ) Οι αναγκαίες γνώμες ή εγκρίσεις άλλων υπηρεσιών ή αρχών, όπως αυτές ορίζονται στην υπουργική απόφαση της παραγράφου 3. β) Τα κριτήρια, με βάση τα οποία χορηγείται η άδεια εγκατάστασης στις δραστηριότητες του παρόντος νόμου, είναι τα εξής: αα) Η αρτιότητα και η τεχνολογική στάθμη του μηχανολογικού εξοπλισμού, ββ) Η φυσιογνωμία της περιοχής και οι επιπτώσεις της δραστηριότητας στο περιβάλλον, γγ) Η ασφάλεια των εργαζομένων στην εγκατάσταση, καθώς και των περιοίκων, δδ) Οι υφιστάμενες συνθήκες γειτνίασης του γηπέδου ή του χώρου εγκατάστασης της δραστηριότητας.3...». Περαιτέρω, με το άρθρο 24 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 2742/1999 (Α' 207), προβλέπεται ο καθορισμός ειδικών ζωνών αναπτύξεως για την άσκηση παραγωγικών δραστηριοτήτων. Ειδικότερα, με την παρ. 1 του άρθρου αυτού ορίζεται ότι «Ως ζώνες ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων (Π.Ο.Α.Δ.Π.) χαρακτηρίζονται θαλάσσιες εκτάσεις, καθώς και χερσαίες περιοχές, που είναι πρόσφορες, σύμφωνα με τις κατευθύνσεις του χωροταξικού σχεδιασμού, για την ανάπτυξη παραγωγικών και επιχειρηματικών δραστηριοτήτων του πρωτογενούς, δευτερογενούς ή τριτογενούς τομέα... Οι ζώνες αυτές είναι δυνατόν να εξειδικεύονται κατά κλάδο δραστηριότητας ή τομέα παραγωγής ή είδος και προορισμό λειτουργίας και να διακρίνονται σε ζώνες αποκλειστικής χρήσης στις οποίες απαγορεύεται κάθε άλλη δραστηριότητα, εκτός από εκείνη στην οποία αποβλέπει ο χαρακτηρισμός τους και σε περιοχές κύριας χρήσης, όπου επιτρέπονται και άλλες δραστηριότητες υπό όρους ...".

15. Επειδή, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων του ν. 3325/2005, σε συνδυασμό με εκείνες του άρθρου 24 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 του ν. 2742/ 1999, ερμηνευομένων ενόψει των επιταγών του άρθρου 24 του Συντάγματος, η εγκατάσταση βιομηχανικής ή βιοτεχνικής επιχειρήσεως είναι επιτρεπτή μόνο σε ειδικώς εκ των προτέρων καθορισμένες περιοχές και όχι σε όσες περιοχές απλώς και μόνο δεν απαγορεύεται ρητά η συγκεκριμένη χρήση. Ειδικότερα, η εγκατάσταση αυτή, που από τη φύση της επάγεται οχλήσεις και για τις οικιστικές

περιοχές και για το περιβάλλον, είναι επιτρεπτή, ενόψει των ορισμών των άρθρων 24 παρ. 2 και 106 παρ. 1 του Συντάγματος, μόνο σε περιοχές που εκ των προτέρων και με βάση νόμιμα κριτήρια έχουν καθορισθεί ως περιοχές προοριζόμενες για την ανάπτυξη της δραστηριότητος αυτής. Τα κριτήρια αυτά πρέπει να ανάγονται τόσο στην ανάγκη αναπτύξεως της παραγωγικής αυτής δραστηριότητος, όσο και στην ανάγκη προστασίας του φυσικού, οικιστικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, ούτως ώστε η ανάπτυξη που επιδιώκεται με την εγκατάσταση της επιχειρηματικής μονάδος να παραμένει στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Μέχρις ότου δε εκπονηθούν και εγκριθούν τα χωροταξικά σχέδια, και εφόσον το ζήτημα του τόπου ασκήσεως της σχετικής δραστηριότητος δεν γίνεται με εγκεκριμένο ρυθμιστικό ή χωροταξικό ή πολεοδομικό σχέδιο ή με Ζ.Ο.Ε. ή με την πρόβλεψη βιομηχανικής ή βιοτεχνικής ζώνης, η εγκατάσταση βιομηχανιών επιτρέπεται, κατά την έννοια των ανωτέρω διατάξεων, σε περιοχές οργανωμένης ανάπτυξης παραγωγικών δραστηριοτήτων, (Π.Ο.Α.Π.Δ.) καθοριζόμενες κατά το άρθρο 24 του ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 10 παρ. 1 του ν. 2742/1999. Σε κάθε περίπτωση, δεν είναι νόμιμη η εγκατάσταση βιομηχανίας ή βιοτεχνίας σε περιοχή που δεν έχει αναγνωρισθεί με διοικητική πράξη ως κατάλληλη για την ανάπτυξη βιομηχανικής ή βιοτεχνικής δραστηριότητος (πρβλ. ΣτΕ 2319/2002). Από τον κανόνα αυτό μπορούν να εξαιρεθούν στοιχειώδεις μόνο ως προς την κλίμακα και τις επιπτώσεις τους στο περιβάλλον παραγωγικές δραστηριότητες χαμηλής όχλησης, εφόσον η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι σχετική με τις παραδοσιακές καλλιέργειες της περιοχής ή την αναπτυσσόμενη σ' αυτήν κτηνοτροφία ή δασοπονία.

16. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, κατά τα προκύπτοντα από τα στοιχεία του φακέλου, με τις επίδικες πράξεις εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι λειτουργίας, χορηγήθηκαν άδεια εγκατάστασης, άδεια λειτουργίας και εγκρίθηκε η μελέτη διάθεσης υγρών αποβλήτων ελαιοτριβείου του παρεμβαίνοντος στην θέση "Βλυχός" περιφερείας Δήμου Αμαρυνθίων Ν. Ευβοίας, σε εκτός σχεδίου περιοχή, εκτός εγκεκριμένης Ζ.Ο.Ε. και εκτός άλλου σχεδίου χρήσεως γης, οι πράξεις όμως αυτές αφορούν δραστηριότητα χαμηλής όχλησης, συμβατή με τις χρήσεις της περιοχής, και «συνδεδεμένη με τον ελαιοπαραγωγικό πλούτο της περιοχής» (βλ. οικ. 11512/8.11.2005 έγγραφο της Δ/νσης Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος της Ν.Α. Ευβοίας). Συνεπώς, κατ' αρχήν, νομίμως επιτρέπεται σε περιοχή καλυπτόμενη από ελαιώνες η εγκατάσταση ελαιοτριβείου, υπαγόμενου λόγω παραγωγικής δυναμικότητας στις δραστηριότητες χαμηλής όχλησης, χωρίς να έχει προηγηθεί

οποιοσδήποτε χωροταξικός σχεδιασμός. Λόγω της σπουδαιότητας, όμως, του ζητήματος που ανέκυψε, το Δικαστήριο κρίνει ότι η υπόθεση πρέπει να παραπεμφθεί στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος, κατ' εφαρμογή της παρ. 5 του άρθρου 14 του π. δ/τος 18/1989 (ΦΕΚ 8 Α), και να ορισθεί εισηγητής ενώπιον αυτού η Σύμβουλος Αγγελικής Θεοφιλοπούλου.

ΣτΕ 3174/2009

[Παράνομη άδεια λειτουργίας μονάδας εκρηκτικών υλών με εγκαταστάσεις σε μη νόμιμη απόσταση από δημοτική οδό]

Πρόεδρος: *Π.Ν. Φλώρος*

Εισηγητής: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου, Σ. Παπακωνσταντίνου*

Δικηγόροι: *Ιφιγένεια Αγραφιώτη*

Μετά την ισχύ της κ.υ.α. του έτους 1989, δεν είναι νόμιμη η έκδοση άδειας λειτουργίας, ανανέωσης, επέκτασης ή εκσυγχρονισμού μονάδας παραγωγής και αποθήκευσης εκρηκτικών υλών ή και τμήματος μόνον αυτής, αν δεν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις του νεότερου νομοθετικού καθεστώτος, άσχετα από το γεγονός ότι η μονάδα αυτή πληρούσε κατά τον χρόνο λήψης της αρχικής άδειας τις προϋποθέσεις του προϊσχύσαντος νομοθετικού καθεστώτος.

Δεν είναι νόμιμη η αδειοδότηση μονάδας, εφόσον η περίφραξη των εγκαταστάσεών της δεν βρίσκεται στην προβλεπόμενη απόσταση από υπάρχοντα δημοτικό δρόμο.

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση: α) της Τ.Β.ΚΙ.Φ.14.206/32/1593/23.12.2003 απόφασης του Νομάρχη Κιλκίς, με την οποία χορηγήθηκε άδεια λειτουργίας βιομηχανίας παραγωγής και αποθήκευσης εκρηκτικών υλών κατόπιν κτιριακής επέκτασης στην ανώνυμη εταιρεία με την επωνυμία «... Α.Β.Ε.Ε.», σε εκτός σχεδίου περιοχή στο Δ.Δ. Χέρσου του Δήμου Χέρσου του Νομού Κιλκίς, β) της Τ.Β.ΚΙ Φ.14.206/27/828/24.12.1999 απόφασης του Προϊσταμένου του Τμήματος Βιομηχανίας της Ν.Α. Κιλκίς, με την οποία τροποποιήθηκε η Τ.Β.ΚΙ. Φ.14.206/26/οικ589/14.6.1996 άδεια λειτουργίας και χορηγήθηκε άδεια εγκατάστασης, διάρκειας ενός έτους, μέχρι 23.12.2000, γ) της Τ.Β.ΚΙ. Φ. 14.206/28/305/1.8.2000 τροποποίησης της ως άνω άδειας λειτουργίας ως προς την ποσότητα παραγόμενου προϊόντος (ΑΝFO), δ) της Τ.Β.ΚΙ. Φ. 14.206/30/168/30.4.2001 απόφασης του Προϊσταμένου του Τμήματος Βιομηχανίας Ν.Α. Κιλκίς περί επαναφοράς σε ισχύ της Τ.Β.ΚΙ Φ.14.206/27/828/24.12.1999 απόφασης του, ε) της Τ.Β.ΚΙ.Φ.14.206/31/924/ 13.12.2001 απόφασης του ίδιου οργάνου, με την οποία τροποποιήθηκε η Τ.Β.ΚΙ Φ.14.206/27/828/24.12.1999 απόφαση του και ανανεώθηκε η ως άνω άδεια εγκατάστασης, διάρκειας ενός έτους, μέχρι 12.12.2002 και στ) της 1922/22.7.1999 απόφασης του Προϊσταμένου του Τμήματος Περιβάλλοντος της Ν.Α. Κιλκίς περί απαλλαγής της ως άνω εταιρείας από την υποχρέωση περιβαλλοντικής αδειοδότησής της για την κτιριακή επέκταση των εγκαταστάσεων της με την κατασκευή αποθηκευτικού χώρου πρώτων υλών και ετοίμων προϊόντων 650 τ.μ.

6. Επειδή, οι ως άνω προσβαλλόμενες πράξεις παραδεκτώς προσβάλλονται με το ίδιο δικόγραφο οι μεν πέντε πρώτες ως συναφείς πράξεις, εφόσον έχουν εκδοθεί κατ' εφαρμογή της ίδιας νομοθεσίας και από το ίδιο όργανο, η δε τελευταία προσβαλλόμενη πράξη είναι συναφής με τις λοιπές προσβαλλόμενες άδειες λειτουργίας και εγκατάστασης (βλ. ΣτΕ 3619/1998 Ολ. 871/2004).

7. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο αιτών σύνδεσμος

είχε ασκήσει ενώπιον του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας την από 22.5.2000 προσφυγή κατά της ήδη προσβαλλόμενης Τ.Β.ΚΙ Φ.14.206/27/828/24.12.1999 απόφασης του Προϊσταμένου του Τμήματος Βιομηχανίας της Ν.Α. Κιλκίς, η οποία απορρίφθηκε ως εκπρόθεσμη με την 22552/4.7.2000 απόφαση του ως άνω Γενικού Γραμματέα, ενώ προσφυγή του κατά της αποφάσεως αυτής του Γενικού Γραμματέα έγινε δεκτή με την Φ.18/22681/1284/16.10.2000 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης, διότι η παρεμβαίνουσα δεν είχε προβεί στην προβλεπόμενη από το άρθρο 7 παρ. 7 του ν. 2516/1997 δημοσιοποίηση της ως άνω απόφασης του Προϊσταμένου του Τμήματος Βιομηχανίας της Ν.Α. Κιλκίς. Ενόψει του λόγου της ακύρωσης της άδειας αυτής (έλλειψη δημοσιοποίησης) και δεδομένου ότι στο προοίμιό της γίνεται μνεία και της επίσης προσβαλλόμενης 1922/22.7.1999 απόφασης του Προϊσταμένου του Τμήματος Περιβάλλοντος της Ν.Α. Κιλκίς, λαμβανομένης υπόψη και της παρόδου μακρού χρόνου από την έκδοση των πράξεων αυτών (5 έτη) σε σχέση με το χρόνο άσκησης της αιτήσεως ακυρώσεως (24.3.2004), δημιουργείται τεκμήριο γνώσεως από τον αιτούντα σύνδεσμο των πράξεων αυτών, αλλά και των λοιπών αποφάσεων των ετών 2000 και 2001 του Προϊσταμένου του Τμήματος Βιομηχανίας για ανάκληση σε ισχύ και τροποποίηση της Τ.Β.ΚΙ Φ.14.206/27/828/24.12.1999 απόφασής του, σε χρόνο απέχοντα περισσότερο από εξήντα ημέρες από την άσκηση της αιτήσεως ακυρώσεως, διότι ο αιτών σύνδεσμος, εφόσον είχε πληροφορηθεί την πρόθεση της παρεμβαίνουσας να προβεί σε μηχανολογικό εκσυγχρονισμό και κτιριακή επέκταση των εγκαταστάσεών της, όφειλε να παρακολουθήσει την τύχη της ακυρωθείσας άδειας. Αντιθέτως, από τα στοιχεία του φακέλου δεν προκύπτει ότι η πρώτη προσβαλλόμενη Τ.Β.ΚΙ.Φ.14.206/32/1593/23.12.2003 απόφαση του Νομάρχη Κιλκίς κοινοποιήθηκε στον αιτούντα σύνδεσμο ή ότι αυτός έλαβε γνώστη της ύπαρξης και του περιεχομένου της σε χρόνο που να καθιστά εκπρόθεσμη την κατατεθείσα στις 24.3.2004 στη Γραμματεία του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση ακυρώσεως. Συνεπώς, εμπροθέσμως ζητείται η ακύρωση της πρώτης προσβαλλόμενης με την κρινόμενη αίτηση πράξης, ενώ οι λοιπές προσβαλλόμενες πράξεις προσβάλλονται εκπροθέσμως.

8. Επειδή, η εγκατάσταση και λειτουργία εργοστασίων και αποθηκών εκρηκτικών υλών διέπεται από τις διατάξεις της 3329/15.2.1989 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Εθν. Αμύνης, Δημοσίας Τάξεως, Μεταφορών, ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και Β.Ε.Τ. "Κανονισμοί για την παραγωγή, αποθήκευση και διάθεση σε κατανάλωση εκρηκτικών υλών" (Β' 132/21.2. 1989), η οποία εκδόθηκε κατ1 εξουσιοδότηση του άρθρου 22 παρ.

1 του ν. 1682/1987 (Α' 14). Με την απόφαση αυτή θεσπίζεται Γενικός Κανονισμός για την παραγωγή, αποθήκευση και διάθεση στην κατανάλωση εκρηκτικών, στον οποίο προσαρτώνται Παραρτήματα με ειδικές ρυθμίσεις. Στον Γενικό Κανονισμό και τα Παραρτήματα περιέχονται, μεταξύ άλλων, ρυθμίσεις για την θέση και διάταξη των κτιρίων και εγκαταστάσεων των σχετικών μονάδων, την περίφραξη τους και τις αποστάσεις ασφαλείας που πρέπει να τηρούνται τόσο μεταξύ των κτιρίων και εγκαταστάσεων της σχετικής μονάδας όσο και της ίδιας της μονάδας από κατοικημένες περιοχές, οδούς κ.λπ. Ειδικότερα, στην παρ. 2 του άρθρου 2 της αποφάσεως προβλέπεται ότι «2. Τα εργοστάσια και οι αποθήκες εκρηκτικών πρέπει να εγκαθίστανται μακριά από κατοικημένες περιοχές, δρόμους, σιδηροδρομικές γραμμές, εργοστάσια και άλλες εγκαταστάσεις και θέσεις στις οποίες αναμένεται να υπάρχουν άνθρωποι και σε αποστάσεις ίσες ή μεγαλύτερες με τις παρακάτω. Απόσταση εργοστασίου εκρηκτικών από: α) Εθνικές οδούς 10 α, β) Επαρχιακές - κοινοτικές οδούς 6 α, γ) Σιδηροδρομικές γραμμές 5 α, δ) Όρια εγκεκριμένων σχεδίων πόλεων ή χωρίων 15 α, ε) Αγροικίες, εργαστήρια ή άλλες θέσεις που αναμένεται να υπάρχουν άνθρωποι 3 α, στ) Όρια απαλλοτριώσεων με εκμετάλλευση ορυχείων 5 α. Όπου α η μέγιστη υπολογιζόμενη σύμφωνα με τον κανονισμό αυτό απόσταση ασφαλείας μεταξύ δύο οποιωνδήποτε κτιρίων ή μεταξύ επικινδύνου κτιρίου και περίφραξης. Η απόσταση μετράται από την περίφραξη μέχρι τον πιθανό δέκτη (εθνική οδό, αγροικία κ.λπ.) και είναι η μικρότερη δυνατή απευθείας μετρούμενη απόσταση, μέχρι τα εξωτερικά όρια του δέκτη, ζ) ...». Το Παράρτημα 3 της αποφάσεως προβλέπει τον τρόπο υπολογισμού της μεταβλητής «α» κατά περίπτωση. Περαιτέρω, στο άρθρο 53 της ίδιας αποφάσεως, με τον τίτλο "Έναρξη ισχύος - Μεταβατικές διατάξεις", ορίζεται ότι "Ο παρών Κανονισμός εφαρμόζεται για μεν τα νέα εργοστάσια και αποθήκες από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, για δε τα ήδη λειτουργούντα 6 μήνες μετά τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως με τις παρακάτω εξαιρέσεις: α) Κτίρια και εγκαταστάσεις που κατά τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως του Κανονισμού αυτού έχουν καλυφθεί με άδεια εγκαταστάσεως, μηχανολογικής ή κτιριακής επεκτάσεως ή εκσυγχρονισμού ή άδεια λειτουργίας εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις που ίσχυαν κατά τη λήψη της σχετικής αδείας, β) Μηχανολογική και κτιριακή επέκταση καί εκσυγχρονισμός νόμιμα υφισταμένων και λειτουργούντων εργοστασίων και αποθηκών εκρηκτικών διέπεται από τις διατάξεις του παρόντος Κανονισμού. Παρέκκλιση από τις αποστάσεις που ορίζονται στο άρθρο 2 παρ. 2 μπορεί να υπάρξει με απόφαση του Υ.Β.Ε.Τ. ύστερα από γνώμη της Επιτροπής του άρθρου 3 και εφόσον με την επέκταση ή τον εκσυγχρονισμό

δεν επέρχεται επιδείνωση από άποψη ασφαλείας της ήδη υφισταμένης κατάστασης, γ) Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού αυτού παύει να ισχύει κάθε άλλη διάταξη που αντίκειται στα ρυθμιζόμενα με τον Κανονισμό αυτό θέματα". Εξ άλλου, πριν από την θέση σε ισχύ της κοινής αυτής υπουργικής αποφάσεως, τα ρυθμιζόμενα με αυτήν θέματα διέπονταν από το ν.δ/γμα 35/1968 "Περί των όρων ιδρύσεως και λειτουργίας εργαστηρίων, εργοστασίων και αποθηκών εκρηκτικών υλών" (Α' 284). Όπως συνάγεται από τη διατύπωση της περ. α του άρθρου 53 της κ.υ.α. 3329/1989, εξακολουθούν να διέπονται από τις προϊσχύσασες διατάξεις του ν.δ/τος 35/1968 μόνο τα κτίρια και οι εγκαταστάσεις μονάδων παραγωγής και αποθηκεύσεως εκρηκτικών υλών που καλύπτονται από ήδη ισχύουσα κατά την έναρξη ισχύος της κ.υ.α. αυτής άδεια εγκαταστάσεως, επεκτάσεως, εκσυγχρονισμού ή λειτουργίας και για όσο χρόνο ισχύει η άδεια αυτή. Σε κάθε άλλη περίπτωση εκδόσεως ή ανανεώσεως παρόμοιας αδείας, η χορήγηση της αδείας διέπεται αποκλειστικά από τις διατάξεις της ως άνω κ.υ.α. Δεν είναι, συνεπώς, νόμιμη η έκδοση, μετά την ισχύ της κ.υ.α. αυτής, αδείας λειτουργίας, ανανεώσεως, επεκτάσεως ή εκσυγχρονισμού μονάδος παραγωγής και αποθηκεύσεως εκρηκτικών υλών ή και τμήματος μόνον της μονάδος αυτής, αν δεν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις του νεότερου νομοθετικού καθεστώτος, ασχέτως του γεγονότος ότι η μονάδα αυτή πληρούσε ενδεχομένως κατά τον χρόνο λήψεως της αρχικής αδείας τις προϋποθέσεις του προϊσχύσαντος νομοθετικού καθεστώτος (ΣτΕ 384/99). Αντίθετη άποψη συνεπάγεται τη δυνατότητα παράτασης για αόριστο χρονικό διάστημα της λειτουργίας εργοστασίων που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις, ως προς τις ελάχιστες αποστάσεις μεταξύ των εγκαταστάσεων εκρηκτικών υλών και των κατοικημένων περιοχών, οδών κ.λπ., οι οποίες για λόγους μείζονος ασφαλείας θεσπίζονται με την παραπάνω κ.υ.α., από τις διατάξεις της οποίας, ερμηνευόμενες ενόψει και του προαναφερόμενου σκοπού του κανονιστικού νομοθέτη, συνάγεται ότι δεν είναι πλέον ανεκτή η εφαρμογή των αντίστοιχων προγενέστερων διατάξεων πέραν του χρόνου λήξεως της ισχύος των σχετικών αδειών που έχουν εκδοθεί υπό το καθεστώς των διατάξεων αυτών (ΣτΕ 336/2004).

9. Επειδή, με το άρθρο 1 του ν. 3155/1955 «Περί κατασκευής και συντηρήσεως οδών» (Α' 63) οι οδοί διακρίνονται σε εθνικές, επαρχιακές και δημοτικές ή κοινοτικές. Τα άρθρα 2 και 3 του νόμου αυτού προβλέπουν τη διαδικασία χαρακτηρισμού οδού ως εθνικής ή επαρχιακής, το δε άρθρο 4 προβλέπει μόνον ότι οι δημοτικές ή κοινοτικές οδοί είναι εκείνες που εξυπηρετούν τις ανάγκες ενός Δήμου ή μιας Κοινότητας μέσα στα διοικητικά τους όρια. Ενώ, επομένως, από τις ως άνω διατάξεις

προβλέπεται ειδική διαδικασία για την ανακήρυξη και τον καθορισμό των εθνικών και επαρχιακών οδών, δεν προβλέπεται διαδικασία χαρακτηρισμού οδών ως δημοτικών ή κοινοτικών. Τέτοια διαδικασία δεν προβλέπεται ούτε από τον Δημοτικό και Κοινοτικό Κώδικα (Δ.Κ.Κ., π.δ. 410/1995), ούτε από άλλη διάταξη της κείμενης νομοθεσίας (βλ. ΣτΕ 2101, 2102/1987, 4252/1996, 1652/2004). Η απόκτηση του ιδιαίτερου γνωρίσματος μιας οδού ως δημοτικής ή κοινοτικής συνιστά ζήτημα πραγματικό, εφόσον ο νόμος δεν προβλέπει ειδική διαδικασία, η οποία να προσδίδει στην οδό την ανωτέρω ιδιότητα (Α.Π. 1038/94, πρβλ ΣτΕ 748/84, 3456/86, 2631/96).

10. Επειδή, με την αίτηση προβάλλεται ότι η πρώτη προσβαλλόμενη πράξη εκδόθηκε κατά παράβαση των διατάξεων της Κ.Υ.Α. 3329/1989, διότι σε απόσταση 100 μέτρων από την περίφραξη του εργοστασίου της παρεμβαίνουσας διέρχεται δημοτικός δρόμος που συνδέει τα χωριά Ακρίτας και Ελευθεροχώρι. Με το Τ3514/12.6.2000 έγγραφο της Δ/νσης Τεχνικών Υπηρεσιών της Ν.Α. Κιλκίς διευκρινίζεται ότι «ο χωματόδρομος που συνδέει τον οικισμό Ελευθεροχωρίου με τον οικισμό Ακρίτας και φαίνεται στο συνημμένο απόσπασμα του τοπογραφικού διαγράμματος δεν είναι επαρχιακή οδός». Ο Δήμαρχος Χέρσου στη 2254/12.6.2000 βεβαίωση του βεβαιώνει ότι «ο χωματόδρομος που διέρχεται πλησίον του εργοστασίου παραγωγής Εκρηκτικών υλών της ΕΝΕΤ Α.Ε. στην περιοχή του Λήμου μας Χέρσου Ν. Κιλκίς και «συνδέει» τον οικισμό Ελευθεροχωρίου με τον οικισμό Ακρίτα και φέρει την ονομασία «συμμαχικός» δεν συντηρείται, δεν έχει βατότητα από κοινά οχήματα και δεν χρησιμοποιείται για την οδική σύνδεση των ανωτέρω οικισμών η οποία διεξάγεται από το υπάρχον επαρχιακό και εθνικό οδικό δίκτυο που δεν έχει σχέση με τον αναφερόμενο χωματόδρομο». Τέλος, με το 348/15.1.2007 έγγραφο του Δημάρχου Χέρσου προς το Δικαστήριο βεβαιώνεται ότι η οδός που διέρχεται πλησίον του εργοστασίου της παρεμβαίνουσας που φέρει την ονομασία «συμμαχικός», «συμπίπτει με τον απεικονιζόμενο στις συνημμένες φωτογραφίες δρόμο ο οποίος διασταυρώνεται με την περιφερειακή οδό Χέρσο - Εύζωνοι» και επαναλαμβάνει ότι «δεν είναι δυνατή η προσπέλαση από τη συγκεκριμένη οδό οχημάτων, λόγω της πολύ κακής βατότητας της οδού και της μη συντήρησης της εδώ και πολλά χρόνια». Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι πράγματι πλησίον του εργοστασίου της παρεμβαίνουσας διέρχεται χωματόδρομος που συνδέει τον οικισμό Ελευθερίου με τον οικισμό Ακρίτας, ο οποίος μάλιστα φέρει και σχετική οδική σήμανση (πινακίδα) στη διασταύρωση με την περιφερειακή οδό Χέρσο - Εύζωνοι. Η κακή δε κατάσταση

συντήρησης του οδοστρώματος αυτού του δρόμου, ο οποίος, πάντως, αποτυπώνεται σε τοπογραφικό διάγραμμα, και αν ακόμη καθιστά προβληματική τη χρήση του από «κοινά οχήματα», όπως βεβαιώνει ο Δήμαρχος Χέρσου, δεν εμποδίζει τη χρήση του από μη κοινά οχήματα και πεζούς. Συνεπώς, η περίφραξη των εγκαταστάσεων της παρεμβαίνουσας, σύμφωνα με το άρθρο 2, παρ. 2 περ. β' της κ.υ.α. 3329/15.2.1989, έπρεπε να απέχει από τον πιο πάνω χωματόδρομο απόσταση 6 α, η οποία δεν τηρήθηκε στην επίδικη περίπτωση, αφού αγνοήθηκε η ύπαρξη του δρόμου αυτού. Ενόψει τούτου, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται παράβαση των όρων της Κ.Υ.Α. 3329/1989 των σχετικών με τις αποστάσεις ασφαλείας του εργοστασίου, είναι βάσιμος και, επομένως, η προσβαλλόμενη πράξη πρέπει να ακυρωθεί, αποβαίνει δε περιττή η εξέταση των λοιπών λόγων ακυρώσεως, ενώ πρέπει να απορριφθεί η παρέμβαση.

ΣτΕ 2982/2009

[Τροποποίηση Ρυτομικού Σχεδίου]

Πρόεδρος: *Π. Πικραμμένος*

Εισηγητής: *Ιωάν. Μαντζουράνης*

Δικηγόροι: *Αικ.-Μ. Δυοβουνιώτη, Αθ. Αλεφάντη, Ευαγ. Καστρισέας, Ευ. Βεργής*

Τροποποίηση του σχεδίου πόλεως σε δύο οικοδομικά τετράγωνα, στα οποία αφορίζονται χώροι εκπαίδευσης, ενώ οι λοιπές δευτερεύουσες πολεοδομικές διαρρυθμίσεις σε άλλα Ο.Τ., συνδέονται άρρηκτα με την πρώτη βασική ρύθμιση είναι εντοπισμένη και νομίμως έγινε με νομαρχιακή απόφαση

Μείωση της οδού Ευρυτανίας που έγινε για συγκεκριμένους πολεοδομικούς λόγους (εναρμόνιση πραγματικής κατάστασης με το εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως, ώστε να μη ρυμοτομούνται υπάρχοντα κτίσματα και παράλληλη πεζοδρόμησή της για την ασφαλέστερη κυκλοφορία των μαθητών στα σχολεία) είναι αιτιολογημένη.

Το δικαίωμα ακρόασης δεν θίγεται αν οι αιτούντες είχαν τη δυνατότητα, την οποία και άσκησαν, να υποβάλλουν ενστάσεις κατά τη σχετική διοικητική διαδικασία.

Δεν απαιτείται σύνταξη περιβαλλοντικής μελέτης πριν από την τροποποίηση του σχεδίου πόλεως που περιλαμβάνεται εντός Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου.

Η ύπαρξη ιδιόκτητης έκτασης του ΟΣΚ σε κοντινή απόσταση, όπου θα μπορούσαν να ανεγερθούν διδακτήρια, δεν καθιστά πλημμελή την τροποποίηση του ρυμοτομικού σχεδίου, εφόσον ο χώρος κρίθηκε ακατάλληλος για τη στέγαση νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου.

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, οι αιτούντες, φερόμενοι ως συνιδιοκτήτες οικοπέδων τα οποία καθορίζονται ως χώροι σχολείου και νηπιαγωγείου με την προβλεπόμενη νομαρχιακή απόφαση, με έννομο συμφέρον και εν γένει παραδεκτώς ασκούν την κρινόμενη αίτηση. Παραδεκτώς, εξάλλου, ομοδικούν ως προς την προβαλλόμενη αυτή απόφαση, προβάλλοντες κοινούς λόγους ακυρώσεως, στηριζόμενους στην αυτή νομική και πραγματική βάση.

3. Επειδή, παραδεκτώς παρεμβαίνουν στη δίκη υπέρ του κύρους των προσβαλλομένων πράξεων, ο Δήμος Αιγάλεω, το ρυμοτομικό σχέδιο του οποίου τροποποιείται με την πρώτη προσβαλλόμενη πράξη, καθώς και ο Οργανισμός Σχολικών Κτηρίων (ΟΣΚ).

4. Επειδή, όπως έχει κριθεί (Σ.Ε. 3661/2005 Ολ.) η έγκριση και τροποποίηση των

πολεοδομικών σχεδίων και η θέσπιση πάσης φύσεως όρων δόμησης μπορεί να γίνονται μόνον με προεδρικά διατάγματα. Ο κανόνας αυτός ισχύει τόσο για τις αμιγώς κανονιστικές και τις μικτού χαρακτήρα πράξεις, όσο και για τις ατομικές πράξεις (απλή τροποποίηση σχεδίου πόλεως, χωρίς ταυτόχρονο καθορισμό όρων δόμησης). Κατ΄ ακολουθίαν, οι διατάξεις των άρθρων 10 παρ. 1 του ν. 3044/2002, με τις οποίες ανατίθεται η ρύθμιση των ανωτέρω ζητημάτων σε άλλα, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα, αντίκειται στο Σύνταγμα. Περαιτέρω, όμως, οι αρμοδιότητες εφαρμογής των πολεοδομικών σχεδίων και οι συναφείς εκτελεστικές αρμοδιότητες, που δεν έχουν τον κατά τα ανωτέρω γενικότερο χαρακτήρα, επιτρεπτώς ανατίθενται σε άλλα, πλην του Προέδρου της Δημοκρατίας, όργανα. Προς την αρμοδιότητα δε εφαρμογής των πολεοδομικών σχεδίων εξομοιώνεται, από την άποψη αυτή, και η όλως εντετοπισμένη τροποποίησή τους, που μπορεί να επιχειρείται ομοίως με πράξη διάφορη του διατάγματος, δεδομένου ότι η τροποποίηση αυτή δεν εμπεριέχει γενικό πολεοδομικό σχεδιασμό, αλλά διενεργείται εντός του πλαισίου ευρυτέρου σχεδιασμού που έχει ήδη χωρήσει από τα προς τούτο αρμόδια κατά το Σύνταγμα τον νόμο όργανα. Και οι τελευταίες, όμως, αυτές όλως εντετοπισμένες τροποποιήσεις πολεοδομικών σχεδίων παύουν να διατηρούν τον ως άνω ειδικότερο χαρακτήρα όταν αφορούν προστατευόμενες περιοχές του φυσικού ή πολιτιστικού περιβάλλοντος, λόγω της ιδιαίτερης κατά το Σύνταγμα σημασίας των ως άνω περιοχών, οπότε οι σχετικές ρυθμίσεις πρέπει, στην περίπτωση αυτή, να διενεργούνται με προεδρικά διατάγματα.

5. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με την προσβαλλόμενη νομαρχιακή απόφαση τροποποιήθηκε το εγκεκριμένο ρυμοτομικό σχέδιο του Δήμου Αιγάλεω Αττικής με α) τη μείωση του πλάτους της οδού Ευρυτανίας μεταξύ των Ο.Τ. 539-538, β) το χαρακτηρισμό της εγκεκριμένης οδού Ευρυτανίας μεταξύ των Ο.Τ. 551-552 και 539-538 ως πεζοδρόμου, γ) την αναγνώριση της ιδιωτικής οδού Γεωργάνη ως εγκεκριμένης οδού στο Ο.Τ. 539 και τη δημιουργία των Ο.Τ. 539 και 539 Β΄, δ) το χαρακτηρισμό τμήματος του πρώην Ο.Τ. 539 ως χώρου νηπιαγωγείου και ε) το χαρακτηρισμό εκτάσεως του Ο.Τ. 552 ως χώρου δημοτικού σχολείου. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι η εγκριθείσα με την προσβαλλόμενη νομαρχιακή απόφαση τροποποίηση του σχεδίου πόλεως αφορά κυρίως δύο οικοδομικά τετράγωνα, στα οποία αφορίζονται χώροι εκπαίδευσης, ενώ οι λοιπές δευτερεύουσες πολεοδομικές διαρρυθμίσεις που αφορούν σε άλλα Ο.Τ., συνδέονται αρρήκτως με την πρώτη βασική ρύθμιση. Συνεπώς, η τροποποίηση αυτή του ρυμοτομικού σχεδίου, εν όψει της κλίμακας των ρυθμίσεων και της φύσεώς τους, είναι εντοπισμένη και, ως εκ τούτου,

νομίμως έγινε με νομαρχιακή απόφαση -και όχι με προεδρικό διάταγμα-, σύμφωνα με όσα εκτέθηκαν στην προηγούμενη σκέψη, είναι δε απορριπτέος ο περί του αντιθέτου λόγος ακυρώσεως. Εξάλλου, ο περαιτέρω λόγος ότι έπρεπε προς της εκδόσεως της προσβαλλομένης νομαρχιακής αποφάσεως να γίνει προληπτικός έλεγχος της νομιμότητάς της από την Κεντρική Διοίκηση είναι επίσης απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι ούτε από το Σύνταγμα ούτε από το β. δ/γμα της 17-7-1923 επιβάλλεται τέτοιος έλεγχος των οικείων πράξεων.

6. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη πράξη, κατά το μέρος που με αυτήν μειώνεται το πλάτος της οδού Ευρυτανίας, εκδόθηκε κατά παράβαση του δεδικασμένου εκ της 945/1974 αποφάσεως του Συμβουλίου της Επικρατείας, εκδοθείσης επί αιτήσεως ακυρώσεως του δευτέρου των αιτούντων και με την οποία είχε ακυρωθεί β. δ/γμα περιέχον την αυτή ρύθμιση, και ότι, πάντως, η ρύθμιση αυτή της προσβαλλομένης είναι αναιτιολόγητη.

Ο λόγος, κατά το πρώτο του σκέλος είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι δεν υπάρχει ταυτότης διαφοράς, αφού η ρύθμιση του β. δ/τος που ακυρώθηκε είχε γίνει με άλλη πράξη χωρίς να συνδέεται με τις λοιπές ρυθμίσεις της νυν προσβαλλομένης πράξεως. Εξάλλου, από τα συνοδεύοντα την προσβαλλομένη φάκελο της υποθέσεως προκύπτει ότι η μείωση της οδού Ευρυτανίας έγινε για πολεοδομικούς λόγους (εναρμόνιση πραγματικής κατάστασης με το εγκεκριμένο σχέδιο πόλεως, ώστε να μη ρυμοτομούνται υπάρχοντα κτίσματα και παράλληλη πεζοδρόμησή της για την ασφαλέστερη κυκλοφορία των μαθητών στα σχολεία) και, συνεπώς, ο ως άνω λόγος είναι κατά το σκέλος του αυτό απορριπτέος ως αβάσιμος.

7. Επειδή, προβάλλεται ότι πάντως η προσβαλλομένη διότι κατά παράβαση του άρθρου 95 παρ. 5 του Συντάγματος δεν υπήρξε συμμόρφωση της Διοίκησης στην ως άνω ακυρωτική απόφαση 995/1974 του Συμβουλίου της Επικρατείας. Και ο λόγος, όμως, αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι η Διοίκηση επανήλθε μετά την ακυρωτική για αναιτιολόγητο απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας και αιτιολόγησε την κρίση της, συνδέοντάς την και με τις λοιπές πολεοδομικές ρυθμίσεις, όπως αυτές εκτέθηκαν ανωτέρω.

8. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλομένη εκδόθηκε κατά παράβαση του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος, αφού δεν κλήθηκαν να ακουσθούν οι αιτούντες

ιδιοκτήτες των χώρων σχολείου. Ο λόγος είναι απορριπτέος προεχόντως διότι οι αιτούντες είχαν τη δυνατότητα, την οποία και άσκησαν, να υποβάλλουν ενστάσεις κατά τη διοικητική διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της προσβαλλομένης πράξεως.

9. Επειδή, προβάλλεται με το δικόγραφο πρόσθετων λόγων ότι η προσβαλλομένη είναι ακυρωτέα, διότι προ της εκδόσεώς της δεν προηγήθηκε περιβαλλοντική μελέτη. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι από την κείμενη νομοθεσία δεν επιβάλλεται προ της εκδόσεως πράξεως τροποποιήσεως του σχεδίου πόλεως περιλαμβανομένου εντός Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου, όπως εν προκειμένω, η σύνταξη περιβαλλοντικής μελέτης.

10. Επειδή, προβάλλεται επίσης με το πρόσθετο δικόγραφο ότι η προσβαλλομένη είναι ακυρωτέα διότι σε απόσταση δύο οικοδομικών τετραγώνων (200 μ.) υπάρχει ιδιόκτητη έκταση του ΟΣΚ, όπου θα μπορούσαν να ανεγερθούν τα διδακτήρια. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος, προεχόντως, διότι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, ο χώρος αυτός κρίθηκε ακατάλληλος για τη στέγαση νηπιαγωγείου και δημοτικού σχολείου, διότι ευρίσκεται έξω από τη σχολική περιφέρεια των προς στέγαση σχολείων, ενώ ευρίσκεται πλησίον οδών με εξαιρετικά μεγάλη κυκλοφορία οχημάτων και είναι, ως εκ τούτου, ιδιαίτερα επικίνδυνος για τους μαθητές πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

11. Επειδή, κατόπιν των ανωτέρω, και μη προβαλλομένου άλλου λόγου ακυρώσεως, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί και να γίνουν δεκτές οι παρεμβάσεις.

ΣτΕ 3060/2009

[Νόμιμη αδειοδότηση νέας επιμέρους εγκατάστασης Βιομηχανικού Συγκροτήματος

Σταθμού Ηλεκτροπαραγωγής]

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Δικηγόροι: *Δ. Κυριακόπουλος, Κ. Βαρδακαστάνης, Κ. Κηπουρός*

Κατά την επέκταση υφιστάμενου έργου δεν απαιτείται να τηρηθεί η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, αν η Διοίκηση, πριν από την έναρξη των εργασιών, βεβαιώσει με έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξης ότι από την εν λόγω επέκταση δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου. Η πράξη αυτή πρέπει να εκδίδεται από τα όργανα που είναι αρμόδια για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων του έργου, χωρίς όμως να απαιτείται και η τήρηση της διαδικασίας που προηγείται της απόφασης έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων. Ενόψει της σπουδαιότητας και των συνεπειών της, πρέπει να είναι πλήρως και εμπεριστατωμένα αιτιολογημένη και να στηρίζει την κρίση της σε συγκεκριμένα κριτήρια.

Βασικές σκέψεις

5. Επειδή, από τις διατάξεις των άρθρων 3 και 4 παρ. 1, 2α και 2β του ν. 1650/1986 (Α΄ 160), όπως ισχύουν, ύστερα από την αντικατάστασή τους με τα άρθρα 1 και 2 του ν. 3010/2002 (Α' 91), σε συνδυασμό και με τις διατάξεις των άρθρων 3, 4, 5 και 6 της Κ.Υ.Α. Η.Π.15393/2332//5-8-2002 (Β΄1022), συνάγεται ότι για την πραγματοποίηση νέου έργου, που κατατάσσεται στην υποκατηγορία δύο (2) της πρώτης (Α) κατηγορίας έργων του άρθρου 3 του ν. 1650/1986, όπως

αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3010/2002, ή για την επέκταση υφιστάμενου τέτοιου έργου απαιτείται, καταρχήν, να τηρηθεί προηγουμένως η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, η οποία ολοκληρώνεται με την έκδοση της απόφασης που εγκρίνει τους περιβαλλοντικούς όρους του έργου. Κατ' εξαίρεση από τον κανόνα αυτό, σε περίπτωση επέκτασης (ή εκσυγχρονισμού) υφιστάμενου έργου, δεν απαιτείται πριν από την πραγματοποίηση της επέκτασης να τηρηθεί η διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, αν η Διοίκηση, πριν από την έναρξη των εργασιών, βεβαιώσει με έκδοση εκτελεστής διοικητικής πράξης ότι από την επέκταση του υφιστάμενου έργου δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις που έχει το έργο αυτό στο περιβάλλον. Η πράξη αυτή, ως actus contrarius της απόφασης που εγκρίνει τους περιβαλλοντικούς όρους επέκτασης του υφιστάμενου έργου, πρέπει να εκδίδεται από τα ίδια όργανα που είναι αρμόδια για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων του έργου αυτού, χωρίς όμως να απαιτείται και η τήρηση της διαδικασίας που προηγείται της απόφασης έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων. Εξάλλου, η πράξη αυτή, ενόψει της σπουδαιότητας και των συνεπειών της, θα πρέπει να είναι πλήρως και εμπεριστατωμένα αιτιολογημένη και να στηρίζει την κρίση της σε συγκεκριμένα κριτήρια που ανάγονται: α) στα χαρακτηριστικά του έργου της επέκτασης, όπως είναι ιδίως το μέγεθος του έργου, η μέθοδος εκμετάλλευσης και οι κίνδυνοι ρύπανσης, οχλήσεων και ατυχημάτων από τη μέθοδο εκμετάλλευσης και τις χρησιμοποιούμενες ουσίες ή τεχνολογίες, β) στα χαρακτηριστικά των περιοχών όπου επεκτείνεται το υφιστάμενο έργο, όπως είναι ιδίως οι χρήσεις γης, η περιβαλλοντική ευαισθησία των περιοχών αυτών λόγω ύπαρξης υγροτόπων, βιοτόπων, παράκτιων και δασικών περιοχών, προστατευόμενων φυσικών περιοχών, πυκνοκατοικημένων περιοχών καθώς και τοπίων ιστορικής, πολιτιστικής και αρχαιολογικής σημασίας, και γ) στα χαρακτηριστικά των ενδεχόμενων επιπτώσεων από την επέκταση του υφιστάμενου έργου, όπως είναι ιδίως η έκταση, το μέγεθος, η πιθανότητα, η πολυπλοκότητα, η διάρκεια, η συχνότητα και η αναστρεψιμότητα των επιπτώσεων (βλ. ΣτΕ Ολ. 3615/2002, 4564/2005, Ε.Α. 685/2004).

6. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, η εταιρεία «Ε. Π. Α.Ε.» με το από 3.3.2003 (αρ. πρωτ. 10007/6.3.2003) έγγραφο της υπέβαλε στη Δ/νση Χωροταξίας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων φάκελο με τα απαραίτητα δικαιολογητικά για το έργο «Ατμοτουρμπίνα Ηλεκτροπαραγωγής 5,5 MW» στο Διυλιστήριο της των Βιομηχανικών Εγκαταστάσεων Θεσσαλονίκης. Η ως άνω Διεύθυνση με το 10007/28.3.2003 έγγραφό της, καθώς και η

Διεύθυνση ΕΑΡΘ του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. με το 116705/29.5.2003 έγγραφο, γνωμοδότησαν ότι για το συγκεκριμένο έργο δεν απαιτείται η τήρηση της διαδικασίας Προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης, δεδομένου ότι η παραγωγή από αυτό ηλεκτρικής ενέργειας συντελείται με την αξιοποίηση του παραγόμενου ατμού του διυλιστηρίου πετρελαίου, και ότι δεν απαιτείται τροποποίηση της ισχύουσας έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, διότι δεν επέρχεται μεταβολή στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των βιομηχανικών εγκαταστάσεων Θεσσαλονίκης των ΕΛΠΕ Α.Ε. Ακολούθως, με την 116892/24.4.2003 κοινή απόφαση των Γενικών Γραμματέων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και του Υπουργείου Ανάπτυξης εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι για το ως άνω διυλιστήριο, χωρίς στην πράξη αυτή να γίνεται αναφορά στο επίδικο έργο. Με την 117857/16-7-2003 πράξη του Διευθυντή της Διεύθυνσης Ε.Α.Ρ.Θ. της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. αποφασίστηκε, ότι δεν απαιτείται προκαταρτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση του έργου που αφορά την εγκατάσταση ατμοτουρμπίνας ηλεκτροπαραγωγής 5,5 MW στο διυλιστήριο των βιομηχανικών εγκαταστάσεων Θεσσαλονίκης της «Ε. Π. Α.Ε.» και με την Δ5-ΗΛ/Γ/Φ26/41 Ε/715/11417/ 19.8.2003 απόφαση του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Ανάπτυξης χορηγήθηκε στην ως άνω εταιρεία άδεια εγκατάστασης του επίδικου σταθμού ηλεκτροπαραγωγής. Με την 685/2004 απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του Συμβουλίου της Επικρατείας ανεστάλη η εκτέλεση των ως άνω δύο πράξεων διότι κρίθηκε ότι η περί απαλλαγής του ως άνω έργου από προκαταρτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγηση πράξη, στην οποία ερείδεται και η άδεια εγκατάστασης αυτού, είναι πλημμελώς αιτιολογημένη, εφόσον η κρίση αυτή δεν στηρίζεται στα συγκεκριμένα κριτήρια που ορίζουν οι ως άνω διατάξεις. Μετά την υποβολή νέου φακέλου από την ως άνω εταιρεία εκδόθηκε η πρώτη προσβαλλόμενη 134346/23.2.2005 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Ενέργειας του Υπουργείου Ανάπτυξης, με την οποία τροποποιήθηκε η ως άνω 116892/24.4.2003 απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, ώστε να περιληφθούν και τα έργα α) «Ατμοτουρμπίνα Ηλεκτροπαραγωγής 5,5 MW» και β) «Πύργος αποθείωσης αερίου καυσίμου χαμηλής πίεσης», στο Διυλιστήριο των Βιομηχανικών Εγκαταστάσεων Θεσσαλονίκης και κρίνεται ότι δεν απαιτείται να τηρηθεί η διαδικασία ΠΠΕΑ. Για την απαλλαγή αυτή, όπως αναφέρεται στην προσβαλλόμενη απόφαση, ελήφθη υπόψη, μεταξύ άλλων, και το γεγονός ότι: α) με την εγκατάσταση της ηλεκτροπαραγωγού ατμογεννήτριας ονομαστικής ισχύος 5,5 MW για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας με τη χρήση ατμού υψηλής πίεσης δύο υπαρχόντων λεβήτων του Διυλιστηρίου

εξασφαλίζεται ανάκτηση ενέργειας, και επίσης δεν επέρχονται ουσιαστικές διαφοροποιήσεις σε σχέση με τις επιπτώσεις του Διυλιστηρίου αυτού στο περιβάλλον. Επισημάνθηκε ότι η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία ενεργειακού περιεχομένου του ατμού υψηλής πίεσης θεωρείται ως Βέλτιστη-Διαθέσιμη Τεχνική, σύμφωνα με την Οδηγία 96/61/ΕΚ για την ολοκληρωμένη πρόληψη και έλεγχο της ρύπανσης (IPPC), η οποία έχει ενσωματωθεί στο ελληνικό δίκαιο με το ν. 3010/2002, β) με την εγκατάσταση του πύργου αποθείωσης αερίου καυσίμου χαμηλής πίεσης θα υπάρξει μείωση των εκπομπών διοξειδίου του θείου και βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας λόγω χρήσης αποθειωμένου αερίου καυσίμου και γ) ότι το συγκεκριμένο έργο συμπεριλαμβάνεται στις ενέργειες που πρέπει να γίνουν από ένα διυλιστήριο για τη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του θείου σύμφωνα με τις Βέλτιστες Διαθέσιμες Τεχνικές σε διυλιστήρια πετρελαίου. Βάσει της ανωτέρω πράξης εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων εκδόθηκε η Δ5-ΗΛ/Γ/Φ26/41 Ε/10.5.2005 άδεια εγκατάστασης του Γενικού Γραμματέα του Υπουργείου Ανάπτυξης. Από την ως άνω αιτιολογία της προσβαλλόμενης κοινής απόφασης εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, όσο και από την τεχνική έκθεση που συνυπέβαλε η ως άνω εταιρεία, προκύπτει ότι από το επίδικο έργο δεν επέρχονται ουσιώδεις διαφοροποιήσεις στις επιπτώσεις που έχει στο περιβάλλον η συνολική λειτουργία του διυλιστηρίου, καθώς από το έργο αυτό δεν παράγονται στερεά, υγρά ή αέρια απόβλητα, ενώ αντίθετα, με την αξιοποίηση του παραγόμενου από το διυλιστήριο ατμού διασφαλίζεται κατά τρόπο συμβατό προς την προστασία του περιβάλλοντος η ανάκτηση ενέργειας. Συνεπώς, είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι οι λόγοι, με τους οποίους προβάλλεται πλημμελής αιτιολογία της προσβαλλόμενης πράξης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, αντίθεση της προς το άρθρο 24 του Συντάγματος και παραβίαση της αρχής της βιώσιμης ανάπτυξης, ενώ και ο λόγος περί επικινδυνότητας της επίδικης εγκατάστασης πρέπει να απορριφθεί ως ερειδόμενος στην εσφαλμένη προϋπόθεση ότι το χρησιμοποιούμενο καύσιμο για τη λειτουργία του επίδικου έργου είναι το μαζούτ.

7. Επειδή, περαιτέρω, αβασίμως προβάλλεται ότι δεν υποβλήθηκε Προμελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, διότι ως τέτοια μελέτη πρέπει να θεωρηθεί η μνημονευθείσα στην προηγούμενη σκέψη τεχνική έκθεση που υπέβαλε η εταιρεία «Ελληνικά Πετρέλαια Α.Ε.», ενόψει του ότι η προβλεπόμενη στην εξουσιοδοτική διάταξη της παρ. 10β του νέου άρθρου 4 του Ν. 1650/1986 κ.υ.α, δεν είχε εκδοθεί έως το χρόνο εκδόσεως της προσβαλλομένης αποφάσεως, όπως προκύπτει από το έγγραφο 129801/4.10.2004 της Ειδικής Υπηρεσίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου

ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. προς το Συμβούλιο της Επικρατείας.

8. Επειδή, τέλος, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος και ο λόγος ακυρώσεως περί παραβίασης ουσιώδους τύπου της διαδικασίας λόγω μη γνωμοδότησης του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 2 του ν. 1650/1986, διότι η γνωμοδότηση αυτή εντάσσεται στη διαδικασία έγκρισης περιβαλλοντικών όρων από την οποία το αρμόδιο όργανο απέστη νομίμως με αιτιολογημένη, κατά τα ανωτέρω, απόφασή του.

9. Επειδή, κατόπιν τούτων, εφόσον νομίμως εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων, νομίμως στηρίχθηκε σ' αυτήν η προσβαλλόμενη άδεια εγκατάστασης του επίδικου έργου και η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολο της.

ΣτΕ 2980/2009

[Νόμιμη περιβαλλοντική αδειοδότηση μονάδας πετρελαιοειδών

κοντά σε ναυτικό χώρο και ιχθυοκαλλιεργητική μονάδα]

Πρόεδρος: *Αικ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Αθ. Ράντος*

Δικηγόροι: *Ι. Καράκωστας, Β. Οικονομόπουλος, Αθ. Αλεφάντη, Απ. Γεωργιάδης, Σπ. Βλαχόπουλος*

Η λειτουργία ήπιας δραστηριότητας δεν αντιστρατεύεται την αρχή της ήπιας ανάπτυξης των ευπαθών οικοσυστημάτων, εφόσον η Διοίκηση εξέτασε και αντιμετώπισε με ειδική αιτιολογία τα συναφή τεχνικά ζητήματα και κρίνεται ότι τα προτεινόμενα μέτρα επαρκούν για την πρόληψη βλαβών.

Η τυχόν προβλεπόμενη έγκριση κυκλοφοριακής μελέτης, δεν είναι αναγκαίο να προηγείται της έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων για την εγκατάσταση και λειτουργία της μονάδας. Η προβλεπόμενη εξάλλου άδεια από στρατιωτική αρχή δεν συνδέεται με την προστασία του περιβάλλοντος και ούτε αυτή απαιτείται να χορηγηθεί πριν από την έγκριση περιβαλλοντικών όρων της δραστηριότητας.

Εφόσον δεν προκύπτει άμεση γειτνίαση της μονάδας με παρακείμενο ποταμό, δεν στοιχειοθετείται βλάβη του ως ευαίσθητου οικοσυστήματος. Δεν προβάλλεται πάντως, ούτε προκύπτει ότι έχει εκδοθεί προεδρικό διάταγμα χαρακτηρισμού της περιοχής ως απόλυτης προστασίας ή ότι έχει κινηθεί σχετική διαδικασία.

Εφόσον ο κίνδυνος εκχύσεως πετρελαιοειδών στο οικοσύστημα του γειτονικού κόλπου και η αντιμετώπιση του ενδεχομένου αυτού εξετάζονται στη μελέτη ασφαλείας, εγκριτική απόφαση κατ’ εφαρμογή των διατάξεων του ν. 2971/2002 δεν απαιτείται να εκδοθεί πριν από την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων, αφού είναι ακόμη άδηλο αν και σε ποια έκταση είναι αναγκαία η παραχώρηση της χρήσεως τμήματος αιγιαλού ή παραλίας.

Βασικές Σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται παραδεκτώς η ακύρωση α) της υπ' αριθ. 3445/6-9-2005 αποφάσεως του Γενικού Γραμματέως Περιφερείας (ΓΓΠ) Κρήτης, με την οποία ενεκρίθησαν οι περιβαλλοντικοί όροι εγκαταστάσεως και λειτουργίας μονάδος αποθηκεύσεως, διακινήσεως και εμπορίας υγρών καυσίμων της εταιρείας ΚΑΥΣΙΜΑ Α.Ε. στην θέση «Πλατάνι» του αιτούντος Δήμου Σούδας Χανίων, και β) της προηγουμένης και συναφούς υπ' αριθ. 32807/4-8-2005 αποφάσεως του Υπουργού

ΠΕΧΩΔΕ, με την οποία έγινε δεκτή προσφυγή της ανωτέρω εταιρείας και ακυρώθηκε η υπ' αριθ. 1176/16-5-2005 απόφαση του αυτού ΓΓΠ, με την οποία είχε αρχικώς απορριφθεί αίτημα της εταιρείας για την έγκριση των εν λόγω περιβαλλοντικών όρων. Στη δίκη παρεμβαίνει παραδεκτώς η δικαιούχος της εγκρίσεως εταιρεία.

3. Επειδή, κατά τις παραγράφους 1.α. και 2 του άρθρου 4 του ν. 1650/1986 (Α' 160), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 2 του ν. 3010/2002 (Α' 91), για την πραγματοποίηση νέων ή την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό υφισταμένων δημοσίων ή ιδιωτικών έργων ή δραστηριοτήτων απαιτείται η έγκριση όρων για την προστασία του περιβάλλοντος, μετά από υποβολή, για τα έργα της πρώτης (Α) κατηγορίας του προηγουμένου άρθρου 3 παρ. 1 και 2 του αυτού ν. 1650/1986, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 1 του ν. 3010/2002, δηλαδή τα έργα που είναι πιθανόν να προκαλέσουν σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον, μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων, και μετά από την προηγούμενη, για τα αυτά έργα, προκαταρκτική περιβαλλοντική εκτίμηση και αξιολόγησή τους, κατά τους ορισμούς της παραγράφου 6 του αυτού άρθρου 4. Στην ως άνω πρώτη (Α΄) κατηγορία έργων και δραστηριοτήτων του ν. 1650/1986, όπως ισχύει, και, ειδικότερα, στην ομάδα 9η (βιομηχανικές εγκαταστάσεις) του άρθρου 3 της κατ' εξουσιοδότηση του εν λόγω νόμου εκδοθείσης κοινής υπουργικής αποφάσεως (κ.υ.α.) αριθ. Η.Π.15393/2332/5-8-2002 (Β΄1022) και στην υποκατηγορία 2η της πρώτης κατηγορίας του άρθρου 4 αυτής, υπάγονται, μεταξύ άλλων, (α/α 268 του πίνακα 9 του παραρτήματος 1 του άρθρου 5 της ως άνω κ.υ.α.), οι «εγκαταστάσεις αποθήκευσης πετρελαίου, υγρών καυσίμων... με αποθηκευτική ικανότητα από 10.000 έως 100.000 κ.μ. ή m3 ». Εξάλλου, οι τελευταίες αυτές εγκαταστάσεις αποτελούν δραστηριότητες μέσης όχλησης, κατά τον πίνακα του παραρτήματος του άρθρου 3 της υπ' αριθ. 13727/724/5-8-2003 κοινής αποφάσεως των Υπουργών Ανάπτυξης και ΠΕΧΩΔΕ (Β΄1087).

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την από 17-12-2002 αίτηση της παρεμβαινούσης εταιρείας προς την Διεύθυνση ΠΕ.ΧΩ. της Περιφερείας Κρήτης υπεβλήθη προς έγκριση προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου «Εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης πετρελαιοειδών» στην θέση «Πλατάνι» Δήμου Σούδας, σε ακίνητο εμβαδού 58 περίπου στρεμμάτων. Οι εγκαταστάσεις αποτελούνται από ένα αγκυροβόλιο προσεγγίσεως των δεξαμενόπλοιων και εκφορτώσεως των προϊόντων, δέκα πέντε

δεξαμενές υγρών καυσίμων, συνολικής χωρητικότητος 40.000 κ.μ. περίπου, και ένα σταθμό φορτώσεως των βυτιοφόρων οχημάτων, με τα οποία θα γίνεται η διακίνηση των καυσίμων. Με την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 921/σχετ. 674/4-3-2004 απόφασή του ο ΓΓΠ Κρήτης γνωμοδότησε θετικά, κατά τη διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτιμήσεως και αξιολογήσεως (ΠΠΕΑ) της δραστηριότητος, για την εγκατάσταση και λειτουργία της μονάδος, αφού έλαβε υπ' όψιν τις απόψεις των αρμοδίων υπηρεσιών. Κατά της αποφάσεως αυτής, ο αιτών Δήμος, παγίως αντιτιθέμενος στην εγκατάσταση της μονάδος, άσκησε προσφυγή ενώπιον του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, η οποία απερρίφθη σιωπηρώς. Κατά τον εν συνεχεία, όμως, έλεγχο της υποβληθείσης από την παρεμβαίνουσα μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων της δραστηριότητος, ο αυτός ΓΓΠ, με την υπ' αριθ. 1176/16-5-2005 απόφασή του, απέρριψε την μελέτη, με την αιτιολογία ότι α) δεν υφίσταται έγκριση κυκλοφοριακής συνδέσεως του ακινήτου της μονάδος με το εθνικό οδικό δίκτυο και β) η δραστηριότητα θα επιβαρύνει υπερμέτρως τα μέτρα επιτηρήσεως που λαμβάνει το Πολεμικό Ναυτικό για την προστασία των ναυτικών εγκαταστάσεων (ναυτικού οχυρού) του όρμου Ιούδας. Στο προοίμιο της αποφάσεως αυτής γίνεται μνεία και της υπ' αριθ. 66/9-12-2004 αρνητικής για την εγκατάσταση της δραστηριότητος γνωμοδοτήσεως του Νομαρχιακού Συμβουλίου (ΝΣ) Χανίων, κατά την οποία η εγκατάσταση της μονάδος είναι ασύμβατη με την υφισταμένη στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή πειραματική μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ). Προσφυγή της παρεμβαινούσης εταιρείας κατά της εν λόγω αποφάσεως του ΓΓΠ έγινε δεκτή με την υπό στοιχ. β) προσβαλλομένη υπ' αριθ. 32807/4-8-2005 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, με την οποία ακυρώθηκε η προσβληθείσα πράξη ως μη νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη. Με την απόφαση αυτή έγινε δεκτό α) ότι, ως προς το ζήτημα της συμβατότητος της εγκαταστάσεως με την μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας, είχαν προβλεφθεί επαρκείς περιβαλλοντικοί όροι για την ασφαλή συνύπαρξη των δύο μονάδων, β) ότι, ως προς το ζήτημα της κυκλοφοριακής συνδέσεως, δεν αποτελεί η έγκριση της προαπαιτούμενο της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων της οικείας δραστηριότητος και γ) ότι, *ως* προς το ζήτημα του ναυτικού οχυρού, δεν εκφράσθηκε ρητή αντίθεση από το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού (ΓΕΝ). Κατόπιν τούτου, με την υπό στοιχ. α) προσβαλλομένη υπ' αριθ. 3445/6-9-2005 απόφαση του ΓΓΠ Κρήτης, ενεκρίθησαν οι περιβαλλοντικοί όροι εγκαταστάσεως και λειτουργίας της μονάδος.

5. Επειδή, με την κρινομένη αίτηση προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι,

κατά παράβαση του άρθρου 5 παρ. 2 του ν. 1650/1986 και του άρθρου 4 της κ.υ.α, αριθ. 37111/2021/2003 (Β΄1391), δεν δημοσιοποιήθηκε προσηκόντως η εγκριθείσα με την υπό στοιχ. α) προσβαλλομένη πράξη μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων της μονάδος. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση, δεδομένου ότι η εν λόγω μελέτη δημοσιεύθηκε προσηκόντως στον τοπικό τύπο (φύλλο εφημερίδος «Χανιώτικη Ελευθεροτυπία» της 5-8-2004).

6. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι κατά παράβαση της αρχής της βιώσιμης αναπτύξεως και, ειδικότερα, της αρχής της ηπίας αναπτύξεως των ευπαθών οικοσυστημάτων, ενεκρίθησαν οι περιβαλλοντικοί όροι μονάδος, η λειτουργία της οποίας αντιστρατεύεται τη λειτουργία ήπιας δραστηριότητος ιχθυοκαλλιέργειας. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, το πρώτον με το υπ’ αριθ. 277/18-4-2003 πρακτικό της Νομαρχιακής Επιτροπής Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΝΕΧΩΠ) Χανίων, κατά τη διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτιμήσεως και αξιολογήσεως της δραστηριότητος, ετέθη το ζήτημα της ασυμβατότητος των δύο χρήσεων, υπέρ δε της απόψεως περί ασυμβατότητος των χρήσεων εταχθησαν επίσης τόσο το Δημοτικό Συμβούλιο (ΔΣ) Σούδας όσο και το ΕΛΚΕΘΕ. Εν όψει των εκτιμήσεων αυτών, η Διεύθυνση ΠΕ.ΧΩ. Περιφέρειας Κρήτης εζήτησε την γνώμη των καθ' ύλην αρμοδίων κεντρικών υπηρεσιών. Η μεν Διεύθυνση Περιφερειακού Σχεδιασμού του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ δεν έλαβε σαφή θέση επί του ζητήματος (έγγραφο υπ' αριθ, 100787/281/2-2-2004 : «Οι όλες ενέργειές σας πρέπει εκτός των άλλων να λαμβάνουν υπόψη τη συμβατότητα της εν θέμστι δραστηριότητας με τη λειτουργούσα πειραματική μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας του ΙΘΑΒΙΚ...»). Η Διεύθυνση Υδατοκαλλιεργειών και Εσωτερικών Υδάτων της Γενικής Διευθύνσεως Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας όμως, αφού, αρχικώς, με το υπ' αριθ. 143793/25-11-2003 έγγραφό της, επισήμανε την κατ’ αρχήν ασυμβατότητα παρομοίων χρήσεων, έκρινε, για την συγκεκριμένη περίπτωση, εξετάζοντας την υποβληθείσα από την παρεμβαίνουσα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την ΠΠΕΑ της δραστηριότητος, ότι αρκεί για την άρση της ασυμβατότητος η «τήρηση απόστασης διέλευσης των δεξαμενόπλοιων μεγαλύτερη των 200 μέτρων, ενώ η μονάδα πετρελαιοειδών θα πρέπει να διαθέτει πλωτά συστήματα αντιμετώπισης πετρελαιοκηλίδων και γενικότερης ρύπανσης από πετρελαιοειδή». Εν όψει του τελευταίου αυτού εγγράφου, ο ΓΓΠ Κρήτης γνωμοδότησε, κατά τα ήδη εκτεθέντα, θετικά κατά την ΠΠΕΑ της δραστηριότητος, δεν χρησιμοποίησε δε το σχετικό ζήτημα κατά την αρχική άρνησή του να εγκρίνει τους

περιβαλλοντικούς όρους της δραστηριότητος, περιοριζόμενος στην μνεία, στο προοίμιο της πράξεως, της αρνητικής γνωμοδοτήσεως του ΝΑ Χανίων. Ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, με την υπό στοιχείο β) προσβαλλομένη πράξη του, διετύπωσε θετική κρίση επί του ζητήματος, αποδεχόμενος τους σχετικούς ισχυρισμούς της προσφυγούσης ενώπιον του παρεμβαινούσης εταιρείας και αναφερόμενος στο έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας. Κατόπιν τούτου, με την υπό στοιχ. α) προσβαλλομένη πράξη ενεκρίθη η υποβληθείσα από την εταιρεία μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, στην οποία υφίσταται πρόβλεψη για την τήρηση της οικείας αποστάσεως κατά την διέλευση των δεξαμενόπλοιων και την αντιμετώπιση πετρελαιοκηλίδων. Με τα δεδομένα αυτά, η Διοίκηση εξέτασε και αντιμετώπισε το ζήτημα με ειδική αιτιολογία, η οποία είναι, κατ' αρχήν, νόμιμη και επαρκής, εφ' όσον κρίνεται ότι τα προτεινόμενα προς λήψη εξατομικευμένα μέτρα επαρκούν για την πρόληψη βλαβών στην ιχθυοκαλλιεργητική μονάδα. Κατά τα λοιπά, η σχετική κρίση της Διοικήσεως, ως αναγόμενη σε τεχνικά ζητήματα, δεν είναι ακυρωτικώς ελεγκτή. Συνεπώς, και εφ' όσον, κατά τα ανωτέρω, κρίνεται ότι το ζήτημα προκλήσεως βλάβης στην ανωτέρω μονάδα αντιμετωπίζεται επαρκώς, ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως, που, άλλωστε, δεν αναφέρεται σε φυσικό οικοσύστημα αλλά σε ανθρωπογενή δραστηριότητα, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Εξ άλλου, ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση, εν όψει των ανωτέρω εκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί και ο συναφής λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο η υποβληθείσα από την παρεμβαίνουσα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου είναι ατελής διότι, μεταξύ άλλων, δεν περιγράφει τα δυνάμενα να θιγούν από την εγκατάσταση στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος και η απόσταση τους από αυτήν, όπως είναι, κατά τον αιτούντα, η ιχθυοκαλλιεργητική μονάδα.

7. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι η προσθήκη της νέας αποθηκευτικής μονάδος πετρελαιοειδών σε υφιστάμενες άλλες οχλούσες στην περιοχή εγκαταστάσεις, όπως οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις του Πολεμικού Ναυτικού, του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ, ο ατμοηλεκτρικός σταθμός της ΔΕΗ, ο σταθμός της ΕΡΤ, οι αναμεταδότες όλων των ραδιοτηλεοπτικών δικτύων του νομού, οι μύλοι της Κρήτης, η ιχθυόσκαλα και το εμπορικό και επιβατικό τμήμα του λιμένα της Ιούδας, θα επιβαρύνει περαιτέρω τα οικοσυστήματα της περιοχής και θα οδηγήσει, κατά παράβαση των οικείων συνταγματικών διατάξεων, στην υπέρβαση της φέρουσας ικανότητός της. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι με αυτόν ο αιτών Δήμος αναφέρεται συλλήβδην σε οχλούσες, κατά

την εκτίμησή του, δραστηριότητες, που υφίστανται στα όρια της περιφερείας του, χωρίς να προσδιορίζει την ακριβή θέση τους σε σχέση με το σημείο εγκαταστάσεως της επίμαχης μονάδος και χωρίς να αναφέρεται, κατά τρόπο συγκεκριμένο, στο βαθμό οχλήσεώς τους, σε συνδυασμό με την προκαλούμενη από τη λειτουργία της επίμαχης μονάδος μεσαίας εντάσεως όχληση και στο τυχόν ειδικό και συγκεκριμένο αθροιστικό αποτέλεσμα των αντιστοίχων, διαφόρου, άλλωστε, είδους, οχλήσεων στην περιοχή.

8. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι στην ευρύτερη περιοχή εγκαταστάσεως της επίμαχης μονάδος ευρίσκεται ο ποταμός «Μορώνης», στις εκβολές του οποίου δημιουργείται υγροτοπικό οικοσύστημα, χαρακτηριζόμενο ως περιοχή απόλυτης προστασίας, κατά την έννοια του άρθρου 19 παρ. 1 του ν. 1650/1986, που κινδυνεύει να διαταραχθεί από την λειτουργία της μονάδος. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι δεν προκύπτει η άμεση γειτνίαση της μονάδος με τον ποταμό, ενώ, εν πάση περιπτώσει, δεν προβάλλεται ούτε προκύπτει ότι έχει εκδοθεί το κατ’ άρθρο 21 παρ. 1 του ν. 1650/1986 προεδρικό διάταγμα χαρακτηρισμού της περιοχής ως απόλυτης προστασίας ή ότι έχει κινηθεί σχετική διαδικασία.

9. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι μη νομίμως ενεκρίθησαν οι περιβαλλοντικοί όροι εγκαταστάσεως και λειτουργίας αποθηκευτικής μονάδος χωρίς να έχει προηγουμένως εγκριθεί κυκλοφοριακή μελέτη συνδέσεως του χώρου της μονάδος με το οδικό δίκτυο της περιοχής, μέσω του οποίου θα διακινούνται τα εναποθηκευόμενα πετρελαιοειδή. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, κατά νόμο, η εξέταση του ζητήματος αυτού και η έγκριση της οικείας κυκλοφοριακής μελέτης, όπου αυτή απαιτείται, δεν είναι, πάντως, προαπαιτούμενο της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων εγκαταστάσεως και λειτουργίας της μονάδος ούτε είναι αναγκαίο να προηγείται χρονικώς αυτής.

10. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι μη νομίμως δεν εξετάσθηκαν, πριν από την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων, εναλλακτικές λύσεις για την εγκατάσταση της μονάδος ούτε παρατίθενται οι κύριοι λόγοι επιλογής της προτεινομένης λύσεως. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, το ζήτημα της εξευρέσεως κατάλληλης περιοχής για την εγκατάσταση μονάδος αποθηκεύσεως υγρών καυσίμων στον νομό Χανίων, η οποία είναι αναγκαία λόγω της δημιουργίας

ολιγοπωλιακών καταστάσεων στην διακίνηση και εμπορία πετρελαιοειδών σε ολόκληρο τον νομό, απασχολεί τις αρμόδιες υπηρεσίες από μακρού. Το έτος 1994 η Ν.Α. Χανίων συνεκρότησε προς τούτο ειδική επιτροπή, η οποία ερεύνησε ενδελεχώς το ζήτημα και συνέταξε το από 30-6-1994 πρακτικό. Στο πρακτικό αυτό, στο οποίο παραπέμπει εμμέσως η προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου, η επιτροπή, αφού απέκλεισε τις μη παράκτιες περιοχές για λόγους χωροταξικούς και πολεοδομικούς, αλλά και για λόγους τεχνικούς, οικονομικούς και ασφαλείας, καθώς και τις πλείστες των παρακτίων περιοχών, πλην των περιοχών στην θέση «Καλάμι» και στην θέση «Πλατάνι», προέκρινε την τελευταία ως πλέον κατάλληλο χώρο για την μετεγκατάσταση των υπαρχουσών και την εγκατάσταση νέων δεξαμενών. Η επιτροπή δέχθηκε, ειδικότερα, ότι η τελευταία αυτή περιοχή παρουσιάζει σειρά πλεονεκτημάτων, ότι, δηλαδή, είναι μεγάλης εκτάσεως και μεγάλο μέρος αυτής έχει παραθαλάσσιες επίπεδες εκτάσεις, που έχουν δημιουργηθεί από τις αλλοιώσεις που έχει υποστεί, ικανοποιεί τα κριτήρια ασφαλούς προσεγγίσεως των δεξαμενόπλοιων, ευρίσκεται μακριά από οικισμούς, δεν υπάρχουν εκεί αρχαιολογικοί χώροι, έχει κατάλληλη πρόσβαση προς την εθνική οδό χωρίς την απαίτηση μεγάλων δαπανών για νέα έργα, είναι εντελώς αθέατη από την εθνική οδό αφού γίνει κατάλληλη δενδροφύτευση, ενώ στην περιοχή δεν υπάρχουν ενδιαφέροντα οικοσυστήματα και αυτή ευρίσκεται μακριά από τις εγκαταστάσεις του ναυστάθμου Σούδας και από τον ομώνυμο οικισμό, με την δε «μελέτη Τρίτση» η περιοχή έχει προταθεί για χρήση βιομηχανικού λιμένα και για εγκατάσταση βιομηχανικών και άλλων δραστηριοτήτων. Αντιθέτως, για την θέση «Καλάμι», η επιτροπή δέχθηκε ότι αυτή ευρίσκεται πλησίον του ομωνύμου οικισμού, είναι πολύ επικλινής, η εκμεταλλεύσιμη έκταση είναι πολύ μικρή, η περιοχή αποτελεί αξιόλογο φυσικό τοπίο, δεν φέρει αλλοιώσεις, διαθέτει παραλίες για αναψυχή και ευρίσκεται πλησίον αξιόλογων αρχαιολογικών χώρων, όπως η Αρχαία Άπτερα, το Κάστρο, οι φυλακές Καλαμίου και η ενετική νήσος Σούδα. Εξ άλλου, και σε νεώτερο από 10-11-2004 πρακτικό παρόμοιας επιτροπής, που συνεστήθη με απόφαση του νομάρχη Χανίων, με αντικείμενο την ανεύρεση χώρων για την χωροθέτηση μονάδων αποθηκεύσεως και διακινήσεως υγρών καυσίμων και υγραερίων, αφού ετέθησαν τα κριτήρια επιλογής θέσεων, επιχειρήθηκε η αξιολόγηση 27 περιοχών, από αυτές δε προκρίθηκαν οι 10 ως πληρούσες τα κριτήρια, μεταξύ των οποίων και η περιοχή «Πλατάνι». Περαιτέρω, στην προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου υπήρξε συνοπτική περιγραφή τριών εναλλακτικών λύσεων (θέσεις «Αγ. Ονούφριος», «Καλάμι» και «Πλατάνι»), εκτίθενται δε οι λόγοι που συνηγορούν στην κρίση της επίμαχης περιοχής «Πλατάνι» ως καταλληλότερης. Με τα

δεδομένα αυτά, νομίμως και με επαρκή αιτιολογία εχώρησε η επιλογή από την Διοίκηση της επίμαχης περιοχής ως καταλληλότερης για την χωροθέτηση της μονάδος, μετ' εξέταση εναλλακτικών λύσεων και αξιολόγηση πλειόνων περιοχών, ο δε περί του εναντίου λόγος ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Κατά το μέρος δε που, με τον ως άνω λόγο, αμφισβητείται η ουσιαστική εκτίμηση της Διοικήσεως για την καταλληλότητα της περιοχής, ο λόγος πρέπει να απορριφθεί ως απαραδέκτως προβαλλόμενος.

11. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι η υποβληθείσα από την παρεμβαίνουσα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων της μονάδος είναι ελλιπής, διότι δεν παραθέτει, μεταξύ άλλων, λεπτομερή στοιχεία για το είδος και τις ποσότητες των διακινουμένων καυσίμων. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι παρατίθενται στην μελέτη τόσο τα στοιχεία για την συνολική χωρητικότητα των δεξαμενών της μονάδος όσο και ενδεικτικές τιμές των διακινουμένων ποσοτήτων καυσίμων, τα στοιχεία δε αυτά επαρκούν για την πληρότητα της μελέτης από την προβαλλόμενη άποψη.

12. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι η αυτή μελέτη είναι ελλιπής ως εκ του ότι δεν αναφέρεται στον κίνδυνο εκχύσεως πετρελαιοειδών στο οικοσύστημα του κόλπου της Σούδας και στην αντιμετώπιση του ενδεχομένου αυτού, με την λήψη των καταλλήλων μέτρων για την αποτροπή των επιπτώσεων, Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι το ζήτημα αυτό, που, άλλωστε, εν προκειμένω, εξετάζεται στην μελέτη, είναι αντικείμενο ειδικής εξετάσεως κατά την διαδικασία εκτιμήσεως των επιπτώσεων από εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες που είναι δυνατόν να προκαλέσουν ατυχήματα μεγάλης κλίμακος, κατά τους ορισμούς της κ.υ.α. 5697/590/16-3-2000 (Β' 405), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, η οποία εξεδόθη σε συμμόρφωση προς τους ορισμούς της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου ΕΚ της 9-12-1996 (Ι 10/1997), η δε παρεμβαίνουσα υπέβαλε την προβλεπόμενη από τις διατάξεις αυτές μελέτη ασφαλείας.

13. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι μη νομίμως προβλέπεται με τις προσβαλλόμενες πράξεις η εγκατάσταση αποθηκευτικής μονάδος και η διέλευση πλοίων από θαλάσσια περιοχή, που αποτελεί τμήμα του Ναυτικού Οχυρού Σούδας, χωρίς την επιβαλλόμενη από το άρθρο 46 παρ. 3 του α.ν. 1731/1939 (Α' 192) και το άρθρο 5 παρ. 4 του α. ν. 376/1936 (Α' 546) άδεια της αρμόδιας στρατιωτικής αρχής.

Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι η άδεια αυτή, συνδεόμενη άλλωστε με ζητήματα αμυντικής οργανώσεως της χώρας και μη συναπτόμενη με ζητήματα προστασίας του περιβάλλοντος, δεν απαιτείται, κατά νόμο, να χορηγηθεί πριν από την έγκριση περιβαλλοντικών όρων της οικείας δραστηριότητος. Εξάλλου, ο συναφής λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο η εγκατάσταση της επίμαχης μονάδος αντιστρατεύεται το δημόσιο συμφέρον και την ασφάλεια του Ναυτικού Οχυρού λόγω της εγγύτητας της με τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις του Πολεμικού Ναυτικού, του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ, πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι το εν προκειμένω αρμόδιο Γενικό Επιτελείο Ναυτικού, με το υπ’ αριθ. 114.2/5/03/29-7-2003 έγγραφό του, δεν αντιτάσσεται στην εκτέλεση του έργου.

14. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι, κατά παράβαση του άρθρου 14 του ν. 2971/2001 «Αιγιαλός, παραλία...» (Α' 285), ενεκρίθησαν οι περιβαλλοντικοί όροι αποθηκευτικής μονάδος, που περιλαμβάνει και εγκαταστάσεις στον αιγιαλό, χωρίς να έχει προηγουμένως εκδοθεί η προβλεπόμενη από την διάταξη αυτή εγκριτική απόφαση της αρμόδιας αρχής. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι η εν λόγω εγκριτική απόφαση, και υπό την εκδοχή ότι ήταν εν προκειμένω αναγκαία η έκδοση της, δεν επιβάλλεται, πάντως, κατά νόμο, να προηγείται της αποφάσεως εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων του έργου, δεδομένου ότι, προ της εγκρίσεως των όρων αυτών, είναι ακόμη άδηλο αν και σε ποια έκταση είναι αναγκαία η παραχώρηση της χρήσεως τμήματος αιγιαλού ή παραλίας.

15. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινομένη αίτηση πρέπει να απορριφθεί και να γίνει δεκτή η παρέμβαση.

ΣτΕ 2979/2009

[Απόδοση στο Υπουργείο Πολιτισμού χώρων με αρχαιολογικό

ή σπηλαιολογικό ενδιαφέρον]

Πρόεδρος: *Κ. Μενουδάκος*

Εισηγητής: *Αθ. Ράντος*

Δικηγόροι: Σπ. Νικολάου, Π. Δημόπουλος, Δ. Πανταρώτας

Από τις διατάξεις του Συντάγματος (άρθρα 4 παρ. 1, 20 παρ. 1, 26 και 73 και επ. Συντ.), δεν αποκλείεται θέσπιση ατομικών ρυθμίσεων με τυπικό νόμο, υπό την προϋπόθεση όμως ότι δεν παραβιάζονται άλλες συνταγματικές διατάξεις ή αρχές. Η εν λόγω απόκλιση από την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών είναι δυνατή μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και, επομένως, οι λόγοι που την επιβάλλουν πρέπει να προκύπτουν από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του νόμου.

Με την εφαρμοστέα εν προκειμένω ρύθμιση, ο νομοθέτης παρεμβαίνει σε σύμβαση μεταξύ του Δημοσίου και ιδιώτη και επηρεάζει τα αποτελέσματά της. Πρόκειται για ατομική ρύθμιση, χωρίς όμως ο λόγος θέσπισής της με τη μορφή αυτή να προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του νόμου. Επομένως, η διάταξη αυτή δεν είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και δεν είναι, συνεπώς, εφαρμοστέα. (Παραπομπή στην Ολομέλεια).

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή, η οποία εισάγεται ενώπιον της επταμελούς συνθέσεως του Τμήματος, κατόπιν εκδόσεως της υπ’ αριθ. 2546/2005 αποφάσεως του Τμήματος με πενταμελή σύνθεση, λόγω σπουδαιότητος ανακύψαντος ζητήματος, το

αιτούν σωματείο ζητεί την ακύρωση του υπ’ αριθ. πρωτ. ΥΠΠΟ/ΑΠΑΛΛ./Φ.01-8/2639/40/16.1.2004 πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής, που εξεδόθη από τον Υπουργό Πολιτισμού. Με το πρωτόκολλο αυτό διετάχθη η αποβολή του αιτούντος σωματείου από τον χώρο του Σπηλαίου Πετραλώνων Χαλκιδικής και την έκταση που το περιβάλλει, εμβαδού 179.230 τετραγωνικών μέτρων. Στην δίκη παρεμβαίνει υπέρ του κύρους της προσβαλλομένης πράξεως ο Δήμος Τρίγλιας Χαλκιδικής, στην περιφέρεια του οποίου βρίσκεται το ανωτέρω Σπήλαιο.

3. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, στο αιτούν επιστημονικό σωματείο είχε παραχωρηθεί κατά χρήση και για αόριστο χρόνο, δυνάμει της από 8.4.1981 συμβάσεως μεταξύ αυτού και του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.), η έκταση του σπηλαίου Πετραλώνων Χαλκιδικής, ιδιοκτησίας του Ε.Ο.Τ., με τον γύρω χώρο και τις συνοδευτικές εγκαταστάσεις (μουσείο, αναψυκτήριο, εκδοτήριο εισιτηρίων κ.λπ., με υποχρέωση του σωματείου να φυλάσσει, συντηρεί και διαχειρίζεται, υπό την εποπτεία του Ε.Ο.Τ., τους χώρους αυτούς, των οποίων είχε και προηγουμένως την χρήση. Στην σύμβαση είχε περιληφθεί και ρήτρα, κατά την οποία ο Ε.Ο.Τ. διατηρούσε το δικαίωμα μονομερούς καταγγελίας της στην περίπτωση που θα αποφάσιζε να αναθέσει το ερευνητικό επιστημονικό έργο της αξιοποιήσεως του σπηλαίου σε άλλον επιστημονικό φορέα. Με την υπ’ αριθ. Φ. 16/5680/31.1.1983 απόφαση του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών (Β' 290), το σπήλαιο, στο οποίο είχαν διενεργηθεί ανασκαφές και είχαν προκύψει ευρήματα αρχαιολογικού και παλαιοντολογικού ενδιαφέροντος, μαζί με τον περιβάλλοντα χώρο του, χαρακτηρίσθηκε ως αρχαιολογικός χώρος, η δε ευρύτερη περιοχή του ως τοπίο ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους. Την 13.5.1983, ο Ε.Ο.Τ. κατήγγειλε την σύμβαση, προκειμένου να παραχωρηθεί η έκταση στην Εφορεία Παλαιοντολογίας και Σπηλαιολογίας του Υπουργείου Πολιτισμού. Με την υπ' αριθ. 3183/1984 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, η οποία εξεδόθη επί αιτήσεως ακυρώσεως του και ήδη αιτούντος σωματείου κατά της σχετικής πράξεως περί καταγγελίας της συμβάσεως παραχωρήσεως (απόφαση Γενικού Γραμματέα του Ε.Ο.Τ. 514543/ 13.5.1983), έγινε δεκτό ότι η αμφισβήτηση της νομιμότητος της καταγγελίας αυτής δημιουργούσε συμβατική διαφορά αρμοδιότητος των πολιτικών δικαστηρίων, με την σκέψη ότι επρόκειτο για καταγγελία, βάσει συμβατικού όρου, συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου που είχε συναφθεί μεταξύ του Ε.Ο.Τ. και ιδιώτη. Εν συνεχεία, η καταγγελία αυτή κρίθηκε ανίσχυρη, ως καταχρηστική, με την υπ' αριθ. 469/1994 απόφαση του Εφετείου Πειραιώς, που κατέστη αμετάκλητη με την υπ’ αριθ. 1632/1995 απόφαση του Αρείου

Πάγου. Με την υπ' αριθ. 8507/ 1996 απόφαση του Πρωτοδικείου Αθηνών, που κατέστη τελεσίδικη με την υπ’ αριθ. 3798/1997 απόφαση του Εφετείου Αθηνών, ο Ε.Ο.Τ. υποχρεώθηκε να παραδώσει εκ νέου στην αιτούσα την χρήση του σπηλαίου, οι δε μετά ταύτα εκδοθείσες υπ' αριθ. πρωτ. ΑΡΧ/Α3/12629/208/16.5.1997 και ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α3/ 12804/343/19.5.1997 πράξεις του Υπουργού Πολιτισμού, με τις οποίες, μεταξύ άλλων, απαγορεύθηκε η πρόσβαση των μελών της αιτούσης στην περιοχή του σπηλαίου, ακυρώθηκαν με την υπ’ αριθ. 2129/1998 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας. Με την απόφαση αυτή έγινε δεκτό ότι, ισχυούσης της συμβάσεως, η αιτούσα έχει την αποκλειστική διαχείριση του σπηλαίου, του περιβάλλοντος χώρου και των συνοδευτικών εγκαταστάσεων, και ότι, λόγω του αρχαιολογικού ενδιαφέροντος του χώρου, το Υπουργείο Πολιτισμού διατηρεί μεν την ευθύνη και εποπτεία επί του χώρου, δυνάμενο να τον επιθεωρεί και να απευθύνει συστάσεις και υποδείξεις για τα θέματα της αρμοδιότητός του, χωρίς όμως να περιορίζει τα δικαιώματα της αιτούσης και χωρίς να δύναται να επεμβαίνει, με μονομερείς πράξεις του, σε θέματα διαχειρίσεως του χώρου, τα οποία αποτελούν αντικείμενο της μεταξύ του Ε.Ο.Τ. και της αιτούσης συμβάσεως. Με τις σκέψεις αυτές, το Δικαστήριο έκρινε άτι η έκδοση των ως άνω προσβληθεισών πράξεων ήταν μη νόμιμη διότι συνιστούσε ανεπίτρεπτη μονομερή παρέμβαση του Υπουργού Πολιτισμού στο μεταξύ Ε.Ο.Τ. και αιτούσης συμβατικό καθεστώς, που εξερχόταν από τα όρια της εποπτικής αρμοδιότητός του. Κατά την διάρκεια της ανωτέρω εκκρεμοδικίας, εκδόθηκε ο ν. 2557/1997 (Α΄271/24.12.1997), με το άρθρο 9 παρ. 13 του οποίου ορίσθηκαν τα εξής : «13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Πολιτισμού αποδίδονται στο Υπουργείο Πολιτισμού χώροι που εκμεταλλεύεται ο Ε.Ο.Τ., οι οποίοι έχουν αρχαιολογικό ή σπηλαιολογικό ενδιαφέρον, για τη διασφάλιση της αρχαιολογικής ή κάθε άλλης συναφούς επιστημονικής έρευνας. Με βάση την παραπάνω κοινή υπουργική απόφαση ο Υπουργός Πολιτισμού εκδίδει πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής οποιουδήποτε νέμεται, κατέχει ή χρησιμοποιεί τους χώρους στους οποίους αναφέρεται η παράγραφος αυτή. Τρίτοι που τυχόν έχουν συμβατικά δικαιώματα χρήσης των παραπάνω χώρων μπορούν να αξιώσουν αποζημίωση με δικαιοπάροχο τον Ε.Ο.Τ.». Δυνάμει της διατάξεως αυτής εξεδόθη η υπ’ αριθ. ΥΠΠΟ/ΑΡΧ/Α1/Φ.45/15813/948/2.4.1998 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Πολιτισμού, με την οποία διετάχθη η απόδοση από τον Ε.Ο.Τ. στο Υπουργείο Πολιτισμού της χρήσεως του σπηλαίου. Αίτηση ακυρώσεως του αιτούντος σωματείου κατά της αποφάσεως αυτής απερρίφθη με την υπ' αριθ. 3576/2002 απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας λόγω ελλείψεως εννόμου συμφέροντος του σωματείου προς ακύρωσή της. Ειδικώτερα, με την απόφαση αυτή

έγινε δεκτό ότι, κατά την έννοια της νεώτερης αυτής διατάξεως, εφ’ όσον ο Ε.Ο.Τ. δεν ευρίσκετο στην χρήση του χώρου ούτε θα μπορούσε να ευρίσκεται νομίμως σ' αυτήν όσο το συμβατικό καθεστώς δεν είχε εγκύρως ανατραπεί ή όσο η αιτούσα δεν είχε νομίμως αποβληθεί από τον χώρο για παράβαση συμβατικού όρου ή υποδείξεως του Υπουργείου Πολιτισμού, ο Υπουργός Πολιτισμού, ως εκ της αρχαιολογικής σημασίας του χώρου, υπεισέρχεται, για λογαριασμό του Δημοσίου, στα δικαιώματα και υποχρεώσεις του Ε.Ο.Τ. ως αντισυμβαλλόμενος της αιτούσης, δεσμευόμενος, βεβαίως, και αυτός από το προπεριγραφέν και απορρέον από αμετάκλητες δικαστικές αποφάσεις καθεστώς του χώρου. Κατ’ ακολουθίαν της σκέψεως αυτής, το Δικαστήριο έκρινε ότι, από πλευράς αιτούσης, και εφ' όσον, άλλωστε, με τον νεώτερο νόμο δεν απαγγέλλεται ρητώς λύση της συμβάσεως, μόνη επερχόμενη με την έκδοση της πράξεως εκείνης μεταβολή ήταν η αλλαγή αντισυμβαλλομένου, χωρίς αλλαγή του καθεστώτος του χώρου, και ότι συνεπώς η έκδοση της πράξεως κατ’ ουδέν επηρέαζε τα δικαιώματα και υποχρεώσεις της στον χώρο. Μετά την έκδοση της δικαστικής αυτής αποφάσεως εξεδόθη ο ν. 3207/2003 (Α' 302), με το άρθρο 10 παρ. 28 του οποίου προσετέθη στην ως άνω παρ. 13 του άρθρου 9 του ν. 2557/1997 νέο εδάφιο πριν από το τελευταίο εδάφιο της εν λόγω διατάξεως, όπως ίσχυε, με το εξής περιεχόμενο: «Με την έκδοση του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής λύεται αυτοδικαίως κάθε σύμβαση που έχει συναφθεί μεταξύ του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού (Ε.Ο.Τ.) ή της ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία «Ελληνικά Τουριστικά Ακίνητα Α.Ε.» και οποιουδήποτε τρίτου και αφορά στους αποδιδόμενους, σύμφωνα με τα ανωτέρω, στο Υπουργείο Πολιτισμού χώρους». Το προσβαλλόμενο πρωτόκολλο διοικητικής αποβολής εξεδόθη κατ' επίκληση της ανωτέρω διατάξεως του άρθρου 9 παρ. 13 του ν. 2557/1997, όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 10 παρ. 28 του ν. 3207/2003.

4. Επειδή, με τις ανωτέρω διατάξεις ο νομοθέτης υπήγαγε στην σφαίρα της κρατικής παρεμβάσεως ορισμένη κατηγορία συμβάσεων, στην οποία περιλαμβάνεται και η επίμαχη, για τους αξιολογηθέντες από αυτόν ως δημοσίου συμφέροντος λόγους και όρισε ότι με την έκδοση του οικείου πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής επέρχεται κυριαρχικώς λύση της σχετικής έννομης σχέσεως. Συνεπώς, και με την επιφύλαξη της συμφωνίας της τελευταίας αυτής ρυθμίσεως προς το Σύνταγμα, τα κατά τις εν λόγω διατάξεις πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής εκδίδονται κατ' ενάσκηση δημοσίας εξουσίας και ως εκ τούτου συνιστούν, κατά την γνώμη που εκράτησε στο Τμήμα, εκτελεστές διοικητικές πράξεις, η αμφισβήτηση της

νομιμότητος των οποίων δημιουργεί ακυρωτική διοικητική διαφορά, υπαγόμενη στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας (πρβλ. ΣτΕ Ολομ. 1910/2001, 309/1998). Κατά συνέπεια, το προαναφερόμενο πρωτόκολλο αποβολής του αιτούντος σωματείου παραδεκτώς προσβάλλεται με την κρινομένη αίτηση, αδιαφόρως προς τον τυχόν χαρακτήρα ως ιδιωτικού δικαίου της αρχικώς συναφθείσης μεταξύ του Ε.Ο.Τ. και του σωματείου αυτού συμβάσεως. Μειοψήφησε ο Σύμβουλος Α. Ράντος, ο οποίος διετύπωσε την γνώμη ότι η αμφισβήτηση της νομιμότητος της επερχόμενης με την έκδοση του επιδίκου πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής αυτοδικαίας λύσεως της μεταξύ του Δημοσίου και της αιτούσης συμβάσεως, η οποία, όπως έχει ειδικώς κριθεί (ΣτΕ 3183/1984, επί της αυτής υποθέσεως), είναι σύμβαση ιδιωτικού δικαίου, δημιουργεί ιδιωτική διαφορά, για την επίλυση της οποίας αρμόδια είναι, κατά το άρθρο 94 παρ. 2 του Συντάγματος, τα πολιτικά δικαστήρια. Εξ άλλου, η έκδοση του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής και η εκ του νόμου απαγγελία της λύσεως της συμβάσεως κατατείνει, ουσιαστικώς, στην προστασία των δικαιωμάτων του Δημοσίου επί του χώρου έναντι ιδιώτη, ο οποίος προβάλλει αντίστοιχα δικαιώματα απορρέοντα από σύμβαση ιδιωτικού δικαίου, και, συνεπώς, δημιουργεί και εξ αυτού του λόγου ιδιωτική διαφορά, η φύση της οποίας δεν μεταβάλλεται από το γεγονός ότι η έκδοση του πρωτοκόλλου διοικητικής αποβολής έχει ανατεθεί σε διοικητικό όργανο και η πράξη φέρει τα εξωτερικά γνωρίσματα μονομερούς διοικητικής πράξεως ούτε επηρεάζεται από το είδος των λόγων που υπαγόρευσαν την έκδοση της (πρβλ. ΑΕΔ 85 -87/1991).

5. Επειδή, όπως συνάγεται από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 4 παρ. 1, 20 παρ. 1, 26 και 73 και επόμενα του Συντάγματος, δεν αποκλείεται μεν, κατ' απόκλιση από την συνήθη διοικητική διαδικασία που προβλέπεται από την κειμένη νομοθεσία, θέσπιση με τυπικό νόμο ατομικών ρυθμίσεων, υπό την προϋπόθεση όμως ότι με τις ρυθμίσεις αυτές δεν παραβιάζονται άλλες συνταγματικές διατάξεις ή αρχές. Δεδομένου ότι πρόκειται, πάντως, για απόκλιση από την αρχή της διακρίσεως των λειτουργιών, η θέσπιση ατομικών ρυθμίσεων με τυπικό νόμο είναι δυνατή μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις και, επομένως, οι λόγοι, οι οποίοι επιβάλλουν την ανωτέρω απόκλιση και οι οποίοι δεν ανάγονται στη διαδικασία ψηφίσεως του νόμου, αλλά στις προϋποθέσεις ασκήσεως της νομοθετικής λειτουργίας, πρέπει να προκύπτουν από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του νόμου. Ο έλεγχος δε της απαιτούμενης από το Σύνταγμα συνδρομής των προϋποθέσεων αυτών υπόκειται στον οριακό έλεγχο του δικαστή (πρβλ ΣτΕ Ολομ. 1847/2008). Μειοψήφησε ο Σύμβουλος Α. Ράντος, προς την

άποψη του οποίου ετάχθη η Πάρεδρος Μ. Τριπολιτσιώτη, οι οποίοι διετύπωσαν την γνώμη ότι από καμμία συνταγματική διάταξη ή αρχή δεν απορρέει, κατά τρόπο γενικό, απαγόρευση θεσπίσεως με νόμο ρυθμίσεων, που αφορούν μία συγκεκριμένη κατά χρόνο ή κατ' αντικείμενο ρυθμιστέα κατάσταση ούτε επιβάλλεται παρομοίου περιεχομένου ρυθμίσεις να αιτιολογούνται ειδικώς, και μάλιστα κατά ένα διαδικαστικώς συγκεκριμένο τρόπο. Εξαίρεση υπάρχει, κατά τα νομολογιακώς κριθέντα, σε ορισμένες μόνον ειδικές περιπτώσεις, όπως οι ρυθμίσεις χωροταξικού και πολεοδομικού σχεδιασμού, όπου, όμως, η εξαίρεση επιβάλλεται από το περιεχόμενο άλλων ειδικώτερων συνταγματικών (άρθρο 24) ή κοινοτικής προελεύσεως διατάξεων, οπότε και μόνον υφίστανται οι κατά την πλειοψηφούσα γνώμη ουσιαστικές και διαδικαστικές υποχρεώσεις του τυπικού νομοθέτη, ή σε περιπτώσεις όπου η εισαγόμενη ρύθμιση παραβιάζει ευθέως, ως εκ του περιεχομένου της, την αρχή της ισότητος ή άλλες απαγορευτικές συνταγματικές διατάξεις, όπως εκείνες που αφορούν την απαγόρευση επεμβάσεως του νομοθέτη σε εκκρεμείς δίκες.

6. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, με την διάταξη του άρθρου 10 παρ. 28 του ν. 3207/2003, όπως το περιεχόμενο της, αλλά και το ιστορικό και οι εν γένει συνθήκες θεσπίσεως της, εκτίθενται στην σκέψη 3, εισάγεται ρύθμιση ατομικού περιεχομένου, δεδομένου ότι, και με την εκδοχή ακόμη ότι η διάταξη δεν αφορά μόνον το επίμαχο σπήλαιο αλλά και άλλη συναφή περίπτωση, όπως προβάλλεται με το υπόμνημα του Δημοσίου, πρόκειται, πάντως, για ρύθμιση συγκεκριμένης και εκ των προτέρων προσδιορίσιμης καταστάσεως, εισαγόμενη κατ' απόκλιση των παγίων σχετικών ρυθμίσεων. Με την ρύθμιση δε αυτή, ειδικώτερα, ο νομοθέτης παρεμβαίνει σε σύμβαση μεταξύ του Δημοσίου και ιδιώτη και επηρεάζει τα αποτελέσματα της συμβάσεως αυτής. Κατά την εισηγητική έκθεση επί της ως άνω διατάξεως, «με την προτεινόμενη διάταξη της παραγράφου 28 συμπληρώνεται η διάταξη του ν. 2557/1997 σχετικά με την απόδοση στο Υπουργείο Πολιτισμού χώρων, οι οποίοι έχουν αρχαιολογικό ή σπηλαιολογικό ενδιαφέρον για τη διασφάλιση της αρχαιολογικής ή κάθε άλλης συναφούς επιστημονικής έρευνας», ενώ η συμπληρούμενη με αυτήν διάταξη του άρθρου 9 παρ. 13 του ν. 2557/1997 συνοδεύεται από εισηγητική έκθεση, στην οποία απλώς αναφέρεται ότι «με την προτεινόμενη τροπολογία διασφαλίζεται η λυσιτελής εφαρμογή της αρχαιολογικής νομοθεσίας για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς». Με τα δεδομένα αυτά, η ρύθμιση αυτή, κατά τα ανωτέρω εκτιθέμενα, έχει χαρακτήρα ατομικής ρυθμίσεως, χωρίς, όμως, ο λόγος θεσπίσεως της με την μορφή αυτή να προκύπτει από τις προπαρασκευαστικές εργασίες του

νόμου. Συνεπώς, κατά τα αναφερόμενα στην προηγουμένη σκέψη, η διάταξη αυτή δεν είναι σύμφωνη με το Σύνταγμα και δεν είναι, ως εκ τούτου, εφαρμοστέα. Κατά την ειδικότερη δε γνώμη του Συμβούλου Ν. Ρόζου, η επίμαχη διάταξη αντίκειται προς το Σύνταγμα όχι μόνον για τον ανωτέρω λόγο αλλ' επί πλέον και δια, κατ' αποτέλεσμα, άγει σε ανατροπή των κριθέντων με τις προαναφερόμενες δικαστικές αποφάσεις, που εκδόθηκαν για την υπόθεση αυτή. Μειοψήφησε ο Σύμβουλος Α. Ράντος, προς την άποψη του οποίου ετάχθη και η Πάρεδρος Μ. Τριπολιτσιώτη, οι οποίοι διετύπωσαν την γνώμη ότι η διάταξη αυτή είναι αντίθετη όχι προς τις ανωτέρω εκτεθείσες συνταγματικές διατάξεις, αλλά προς την διάταξη του άρθρου 20 παρ.1 του Συντάγματος και προς την διάταξη του άρθρου 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, που κυρώθηκε με το ν. δ/γμα 53/1974 (Α' 256). Τούτο, διότι, με την διάταξη αυτή, εν όψει του προεκτεθέντος ιστορικού της υποθέσεως, επιχειρείται επέμβαση του νομοθέτη στην εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων, με ανατροπή των αποτελεσμάτων, τα οποία η εκτέλεση αυτή συνεπάγεται. Συγκεκριμένα, με την διάταξη αυτή θεσπίσθηκε, κατ' ουσίαν, η νομοθετική απαλλαγή του Δημοσίου από συμβατικές υποχρεώσεις, απορρέουσες από σύμβαση, της οποίας η λύση απέτυχε δικαστικώς, τόσο με την μορφή της ευθείας λύσεως της συμβάσεως αυτής, όσο και με την μορφή της εκ πλαγίου απαλλαγής του Δημοσίου από συμβατικές υποχρεώσεις, την φύση και έκταση των οποίων είχαν ειδικώς προσδιορίσει δικαστικές αποφάσεις των πολιτικών και των διοικητικών δικαστηρίων, επί διαφορών με διαδίκους τους αυτούς όπως και στην παρούσα δίκη, δηλαδή το Δημόσιο και τον αντισυμβαλλόμενο ιδιώτη.

7. Επειδή, τα ζητήματα που εκτίθενται στις ανωτέρω σκέψεις, εμφανίζουν μείζονα σπουδαιότητα, θέτουν δε, εν πάση περιπτώσει, ζήτημα αντιθέσεως προς το Σύνταγμα διατάξεως τυπικού νόμου. Πρέπει, συνεπώς, η υπόθεση να παραπεμφθεί προς εκδίκαση στην Ολομέλεια του Δικαστηρίου, κατά τα άρθρα 100 παρ. 5 του Συντάγματος και 14 παρ. 2 περ. β του π. δ/τος 18/1989, και να ορισθεί εισηγητής ο Σύμβουλος Α. Ράντος.

ΣτΕ 2981/2009

[Νόμιμη άδεια εγκατάστασης αποθήκης πετρελαιοειδών

σε παραθαλάσσια περιοχή]

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Αθ. Ράντος*

Δικηγόροι: Ι. Καράκωστας, Β. Οικονομόπουλος, Θ. Στριλάκος, Σπ. Βλαχόπουλος, Στ. Γεωργιάδης

Η περιοχή εγκατάστασης της μονάδας δεν έχει χαρακτηρισθεί μη συμβατή προς τη συγκεκριμένη δραστηριότητα είτε με το Περιφερειακό Πλαίσιο Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης είτε με άλλη πράξη, ενώ, αντιθέτως, η επιλογή της θέσης της είναι προϊόν σχεδιασμού, που έχει διενεργηθεί σε νομαρχιακό επίπεδο. Κατά συνέπεια, επιτρέπεται η εγκατάσταση της μονάδας στην εν λόγω περιοχή.

Εφόσον η πρόκληση βλάβης σε παρακείμενη μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας αντιμετωπίζεται επαρκώς στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου, δεν στοιχειοθετείται πλημμέλεια της άδειας εγκατάστασης. Η σχετική άλλωστε αιτίαση δεν αναφέρεται σε φυσικό οικοσύστημα, αλλά σε ανθρωπογενή δραστηριότητα.

Λόγος ακυρώσεως, ότι μη νομίμως χορηγήθηκε άδεια εγκατάστασης σε αποθηκευτική μονάδα πετρελαιοειδών στον κόλπο της Σούδας, ενώ σε αυτόν διαβιούν προστατευόμενα είδη, η ύπαρξη των οποίων δεν ελήφθη υπόψη, ανάγεται σε πλημμέλεια της έγκρισης περιβαλλοντικών όρων. Πρέπει πάντως να απορριφθεί, διότι στην ΜΠΕ που εγκρίθηκε με τη σχετική ΠΕΠΟ τα οικοσυστήματα της περιοχής καθώς και η πανίδα και χλωρίδα της περιγράφονται ειδικώς και λεπτομερώς, προτείνονται δε τα κατάλληλα μέτρα προστασίας.

Λόγος ακυρώσεως, ότι η προσθήκη της νέας αποθηκευτικής μονάδος πετρελαιοειδών σε υφιστάμενες οχλούσες στην περιοχή εγκαταστάσεις θα επιβαρύνει τα οικοσυστήματά της και θα οδηγήσει στην υπέρβαση της φέρουσας ικανότητάς της πρέπει να απορριφθεί, διότι ο αιτών αναφέρεται συλλήβδην σε οχλούσες κατά την εκτίμησή του δραστηριότητες, χωρίς να προσδιορίζει την ακριβή θέση τους σε σχέση με την επίμαχη μονάδα. Επίσης, χωρίς να αναφέρεται, κατά τρόπο συγκεκριμένο, στο βαθμό όχλησής τους, σε συνδυασμό με την προκαλούμενη από τη λειτουργία της επίμαχης μονάδας και στο ειδικό και συγκεκριμένο αθροιστικό αποτέλεσμα των αντίστοιχων οχλήσεων στην περιοχή.

Βασικές σκέψεις

Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται παραδεκτώς η ακύρωση της υπ’ αριθ. πρωτ. Δ3/Β/ΟΙΚ 20849/2.9.1998 αποφάσεως του Υπουργού Ανάπτυξης, με την οποία χορηγήθηκε άδεια εγκαταστάσεως μονάδος αποθηκεύσεως, διακινήσεως και εμπορίας υγρών καυσίμων της εταιρείας ... ΑΕ στην θέση «Πλατάνι» του αιτούντος Δήμου Σούδας Χανίων. Στην δίκη παρεμβαίνει παραδεκτώς η δικαιούχος της αδείας εταιρεία.

Επειδή, κατά το άρθρο 4 παρ. 1, σε συνδυασμό με το άρθρο 2 παρ. 1 περ. γ΄ εδ. δ΄ του ν. 3325/2005 «Ίδρυση και λειτουργία βιομηχανικών-βιοτεχνικών εγκαταστάσεων...» (Α' 68), για την εγκατάσταση, μεταξύ άλλων, αποθηκευτικών χώρων απαιτείται η χορήγηση αδείας εγκαταστάσεως. Εξ άλλου, κατά το άρθρο 6 παρ. 1 περ. α του αυτού νόμου, απαγορεύεται η εγκατάσταση διεπομένων από τον νόμο δραστηριοτήτων σε περιοχές όπου, σύμφωνα με τις διατάξεις της πολεοδομικής νομοθεσίας, έχει καθορισθεί χρήση γης μη συμβατή με την συγκεκριμένη δραστηριότητα, ενώ, κατά την παρ. 2 περ. α του αυτού άρθρου, για την χορήγηση της αδείας εγκαταστάσεως σε περιοχές όπου δεν έχει καθορισθεί από τις πολεοδομικές διατάξεις συγκεκριμένη χρήση γης ή σε περιοχές όπου η συγκεκριμένη δραστηριότητα είναι συμβατή με τις χρήσεις που υπάρχουν, πρέπει να λαμβάνονται υπ' όψιν, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του ν. 1650/1986, καθώς και τυχόν περιορισμοί που ισχύουν με βάση κείμενες διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος, κατά δε την παρ. 3

του αυτού άρθρου 6 τα συνυποβλητέα για την χορήγηση αδείας εγκαταστάσεως δικαιολογητικά καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης. Με την κατ' εξουσιοδότηση της τελευταίας αυτής διατάξεως εκδοθείσα υπ' αριθ, 015/ΟΙΚ.7815/615/14-4-2005 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης (Β΄542) καθορίσθηκε, μεταξύ άλλων (άρθρο 1), ως συνυποβλητέο δικαιολογητικό, η έγκριση περιβαλλοντικών όρων της δραστηριότητος, με συνημμένη την εγκεκριμένη μελέτη.

4. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την από 17-12-2002 αίτηση της παρεμβαινούσης εταιρείας προς την Διεύθυνση ΠΕ.ΧΩ. της Περιφερείας Κρήτης υπεβλήθη προς έγκριση προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου «Εγκαταστάσεις αποθήκευσης και διακίνησης πετρελαιοειδών» στην θέση «Πλατάνι» Δήμου Σούδας, σε εκτός σχεδίου ακίνητο εμβαδού 58 περίπου στρεμμάτων. Οι εγκαταστάσεις αποτελούνται από ένα αγκυροβόλιο προσεγγίσεως των δεξαμενόπλοιων και εκφορτώσεως των προϊόντων, δέκα πέντε δεξαμενές υγρών καυσίμων, συνολικής χωρητικότητος 40.000 κ.μ. περίπου, και ένα σταθμό φορτώσεως των βυτιοφόρων οχημάτων, με τα οποία θα γίνεται η διακίνηση των καυσίμων. Με την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 921/σχετ. 674/4-3-2004 απόφασή του ο ΓΓΠ Κρήτης γνωμοδότησε θετικά, κατά την διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτιμήσεως και αξιολογήσεως (ΠΠΕΑ) της δραστηριότητος, για την εγκατάσταση και λειτουργία της μονάδος, αφού έλαβε υπ' όψιν τις απόψεις των αρμοδίων υπηρεσιών. Κατά της αποφάσεως αυτής, ο αιτών Δήμος, παγίως αντιτιθέμενος στην εγκατάσταση της μονάδος, άσκησε προσφυγή ενώπιον του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, η οποία απερρίφθη σιωπηρώς. Κατά τον εν συνεχεία, όμως, έλεγχο της υποβληθείσης από την παρεμβαίνουσα μελέτης περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων της δραστηριότητος, ο αυτός ΓΓΠ, με την υπ' αριθ. 1176/16-5-2005 απόφασή του, απέρριψε την μελέτη, με την αιτιολογία ότι α) δεν υφίσταται έγκριση κυκλοφοριακής συνδέσεως του ακινήτου της μονάδος με το εθνικό οδικό δίκτυο, και β) η δραστηριότητα θα επιβαρύνει υπερμέτρως τα μέτρα επιτηρήσεως που λαμβάνει το Πολεμικό Ναυτικό για την προστασία των ναυτικών εγκαταστάσεων (ναυτικού οχυρού) του όρμου Σούδας. Στο προοίμιο της αποφάσεως αυτής γίνεται μνεία και της υπ' αριθ. 66/9-12-2004 αρνητικής για την εγκατάσταση της δραστηριότητος γνωμοδοτήσεως του Νομαρχιακού Συμβουλίου (ΝΣ) Χανίων, κατά την οποία η εγκατάσταση της μονάδος είναι ασύμβατη με την υφισταμένη στην ευρύτερη θαλάσσια περιοχή πειραματική μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας του Ελληνικού Κέντρου Θαλασσίων Ερευνών (ΕΛΚΕΘΕ).

Προσφυγή της παρεμβαινούσης εταιρείας κατά της εν λόγω αποφάσεως του ΓΓΠ έγινε δεκτή με την υπ' αριθ. 32807/4-8-2005 απόφαση του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, με την οποία ακυρώθηκε η προσβληθείσα πράξη ως μη νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένη. Με την απόφαση αυτή έγινε δεκτό α) ότι, ως προς το ζήτημα της συμβατότητος της εγκαταστάσεως με την μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας, είχαν προβλεφθεί επαρκείς περιβαλλοντικοί όροι για την ασφαλή συνύπαρξη των δύο μονάδων, β) ότι, ως προς το ζήτημα της κυκλοφοριακής συνδέσεως, δεν αποτελεί η έγκριση της προαπαιτούμενο της εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων της οικείας δραστηριότητος και γ) ότι, ως προς το ζήτημα του ναυτικού οχυρού, δεν εκφράσθηκε ρητή αντίθεση από το Γενικό Επιτελείο Ναυτικού (ΓΕΝ). Κατόπιν τούτου, με την υπ' αριθ. 3445/6-9-2005 απόφαση του ΓΓΠ Κρήτης, ενεκρίθησαν οι περιβαλλοντικοί όροι εγκαταστάσεως και λειτουργίας της μονάδος, με την δε προσβαλλομένη πράξη χορηγήθηκε η άδεια εγκαταστάσεώς της.

5. Επειδή, με την κρινομένη αίτηση προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι, μετά την έγκριση των περιβαλλοντικών όρων της μονάδος, επήλθαν σημαντικές διαφοροποιήσεις σε αυτήν, ιδίως με την μη πρόβλεψη αγκυροβολίου πλοίων, την μεταβολή του εμβαδού κτισμάτων και την προσθήκη νέου κτίσματος (αποθήκης), με συνέπεια η προσβαλλομένη άδεια εγκαταστάσεως να αφορά, κατ’ ουσίαν, διαφορετική μονάδα από εκείνη, για την οποία είχαν εγκριθεί οι περιβαλλοντικοί όροι. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, δεδομένου ότι, ως προς το μεν αγκυροβόλιο, δεν προκύπτει διαφοροποίηση μεταξύ των στοιχείων και διαγραμμάτων που συνοδεύουν τις δύο πράξεις, εφ’ όσον το μνημονευόμενο στην μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων αγκυροβόλιο ταυτίζεται, κατά τα αυτά στοιχεία, με τις επίσης μνημονευόμενες θέσεις πρυμνοδετήσεως πλοίων με μεταλλικές δέστρες, οι οποίες είναι οι αυτές στις δύο πράξεις. Ως προς δε τα κτίσματα, από την αντιπαραβολή των στοιχείων ουδόλως προκύπτουν ουσιώδεις διαφοροποιήσεις, και μάλιστα με αύξηση εμβαδού κτισμάτων, αλλά απλή αναδιανομή των επί μέρους επιφανειών των συστεγαζόμενων στο αυτό κτίριο εγκαταστάσεων, ενώ, ειδικώς, το κτίριο αποθήκης περιγράφεται σε αμφότερα τα σχέδια.

6. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι μη νομίμως με την προσβαλλομένη πράξη επιτρέπεται η εγκατάσταση της μονάδος σε περιοχή που δεν έχει χαρακτηρισθεί κατάλληλη για τον σκοπό αυτόν, χωρίς, δηλαδή, να έχει προηγουμένως χωρήσει ο προς τούτο αναγκαίος κατά το Σύνταγμα και τον νόμο

χωροταξικός σχεδιασμός. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, κατά το άρθρο 6 παρ. 1 και 2 του ν. 3325/2005, δεδομένου ότι η επίμαχη περιοχή ουδόλως έχει χαρακτηρισθεί μη συμβατή με την συγκεκριμένη δραστηριότητα είτε με το Περιφερειακό Πλαίσιο Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Κρήτης (υπ' αριθ. 25291/25-6-2003 απόφαση Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ, Δ΄ 1486) είτε με άλλη πράξη, ενώ, αντιθέτως, η επιλογή της θέσεως παρίσταται ως προϊόν σχεδιασμού, που έχει διενεργηθεί σε νομαρχιακό επίπεδο. Πράγματι, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, το ζήτημα της εξευρέσεως κατάλληλης περιοχής για την εγκατάσταση μονάδος αποθηκεύσεως υγρών καυσίμων στον νομό Χανίων, η οποία είναι αναγκαία λόγω της δημιουργίας ολιγοπωλιακών καταστάσεων στην διακίνηση και εμπορία πετρελαιοειδών σε ολόκληρο τον νομό, απασχολεί τις αρμόδιες υπηρεσίες από μακρού. Το έτος 1994 η Ν.Α. Χανίων συνεκρότησε προς τούτο ειδική επιτροπή, η οποία ερεύνησε ενδελεχώς το ζήτημα και συνέταξε το από 30-6-1994 πρακτικό. Στο πρακτικό αυτό, στο οποίο παραπέμπει η προμελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου, η επιτροπή, αφού απέκλεισε τις μη παράκτιες περιοχές για λόγους χωροταξικούς και πολεοδομικούς, αλλά και για λόγους τεχνικούς, οικονομικούς και ασφαλείας, καθώς και τις πλείστες των παρακτίων περιοχών, πλην των περιοχών στην θέση «Καλάμι» και στην θέση «Πλατάνι», προέκρινε την τελευταία ως πλέον κατάλληλο χώρο για την μετεγκατάσταση των υπαρχουσών και την εγκατάσταση νέων δεξαμενών. Η επιτροπή δέχθηκε, ειδικότερα, ότι η τελευταία αυτή περιοχή παρουσιάζει σειρά πλεονεκτημάτων, ότι, δηλαδή, είναι μεγάλης εκτάσεως και μεγάλο μέρος αυτής έχει παραθαλάσσιες επίπεδες εκτάσεις, που έχουν δημιουργηθεί από τις αλλοιώσεις που έχει υποστεί, ικανοποιεί τα κριτήρια ασφαλούς προσεγγίσεως των δεξαμενόπλοιων, ευρίσκεται μακριά από οικισμούς, δεν υπάρχουν εκεί αρχαιολογικοί χώροι, έχει κατάλληλη πρόσβαση προς την εθνική οδό χωρίς την απαίτηση μεγάλων δαπανών για νέα έργα, είναι εντελώς αθέατη από την εθνική οδό αφού γίνει κατάλληλη δενδροφύτευση, στην περιοχή δεν υπάρχουν ενδιαφέροντα οικοσυστήματα, ευρίσκεται μακριά από τις εγκαταστάσεις του ναυστάθμου Σούδας και από τον ομώνυμο οικισμό, με την δε «μελέτη Τρίτση» η περιοχή έχει προταθεί για χρήση βιομηχανικού λιμένα και για εγκατάσταση βιομηχανικών και άλλων δραστηριοτήτων. Αντιθέτως, ως προς την θέση «Καλάμι», η επιτροπή δέχθηκε ότι αυτή ευρίσκεται πλησίον του ομωνύμου οικισμού, είναι πολύ επικλινής, η εκμεταλλεύσιμη έκταση είναι πολύ μικρή, η περιοχή αποτελεί αξιόλογο φυσικό τοπίο, δεν φέρει αλλοιώσεις, διαθέτει παραλίες για αναψυχή και ευρίσκεται πλησίον αξιόλογων αρχαιολογικών χώρων, όπως η Αρχαία Άπτερα, το Κάστρο, οι

φυλακές Καλαμίου και η ενετική νήσος Σούδα. Εξ άλλου, και σε νεώτερο από 10-11-2004 πρακτικό παρόμοιας επιτροπής, που συνεστήθη με απόφαση του νομάρχη Χανίων, με αντικείμενο την ανεύρεση χώρων για την χωροθέτηση μονάδων αποθηκεύσεως και διακινήσεως υγρών καυσίμων και υγραερίων, αφού ετέθησαν τα κριτήρια επιλογής θέσεων, επιχειρήθηκε η αξιολόγηση 27 περιοχών, από αυτές δε προκρίθηκαν οι 10 ως πληρούσες τα κριτήρια, μεταξύ των οποίων και η περιοχή «Πλατάνι». Με τα δεδομένα αυτά, η επιλογή του συγκεκριμένου τόπου εγκαταστάσεως της μονάδος, η οποία, μάλιστα, δεν είναι παραγωγική αλλ' αποθηκευτική και έχει χαρακτηρισθεί ως μέσης οχλήσεως, εχώρησε νομίμως από την άποψη αυτή.

7. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι κατά παράβαση της αρχής της βιώσιμης αναπτύξεως και, ειδικότερα, της αρχής της ηπίας αναπτύξεως των ευπαθών οικοσυστημάτων, χορηγήθηκε άδεια εγκαταστάσεως σε μονάδα, η λειτουργία της οποίας αντιστρατεύεται την λειτουργία ήπιας δραστηριότητος ιχθυοκαλλιέργειας. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, το πρώτον με το υπ' αριθ. 277/18-4-2003 πρακτικό της Νομαρχιακής Επιτροπής Χωροταξίας και Περιβάλλοντος (ΝΕΧΩΠ) Χανίων, κατά την διαδικασία προκαταρκτικής περιβαλλοντικής εκτιμήσεως και αξιολογήσεως της δραστηριότητος, ετέθη το ζήτημα της ασυμβατότητος των δύο χρήσεων, υπέρ δε της απόψεως περί ασυμβατότητος των χρήσεων ετάχθησαν επίσης τόσο το Δημοτικό Συμβούλιο (ΔΣ) Σούδας όσο και το ΕΛΚΕΘΕ. Εν όψει των εκτιμήσεων αυτών, η Διεύθυνση ΠΕ.ΧΩ. Περιφέρειας Κρήτης εζήτησε την γνώμη των καθ’ ύλην αρμοδίων κεντρικών υπηρεσιών. Η μεν Διεύθυνση Περιφερειακού Σχεδιασμού του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ δεν έλαβε σαφή θέση επί του ζητήματος (έγγραφο υπ' αριθ. 100787/281/2-2-2004: «Οι όλες ενέργειές σας πρέπει εκτός των άλλων να λαμβάνουν υπόψη τη συμβατότητα της εν θέματι δραστηριότητας με τη λειτουργούσα πειραματική μονάδα ιχθυοκαλλιέργειας του ΙΘΑΒΙΚ...»). Η Διεύθυνση Υδατοκαλλιεργειών και Εσωτερικών Υδάτων της Γενικής Διευθύνσεως Αλιείας του Υπουργείου Γεωργίας όμως, αφού, αρχικώς, με το υπ' αριθ. 143793/25-11-2003 έγγραφό της, επισήμανε την κατ' αρχήν ασυμβατότητα παρομοίων χρήσεων, έκρινε, για την συγκεκριμένη περίπτωση, εξετάζοντας την υποβληθείσα από την παρεμβαίνουσα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την ΠΠΕΑ της δραστηριότητος, ότι αρκεί για την άρση της ασυμβατότητος η «τήρηση απόστασης διέλευσης των δεξαμενόπλοιων μεγαλύτερη των 200 μέτρων, ενώ η μονάδα πετρελαιοειδών θα πρέπει να διαθέτει πλωτά

συστήματα αντιμετώπισης πετρελαιοκηλίδων και γενικότερης ρύπανσης από πετρελαιοειδή». Εν όψει του τελευταίου αυτού εγγράφου, ο ΓΓΠ Κρήτης γνωμοδότησε, κατά τα ήδη εκτεθέντα, θετικά κατά την ΠΠΕΑ της δραστηριότητος, δεν χρησιμοποίησε δε το σχετικό ζήτημα κατά την αρχική άρνησή του να εγκρίνει τους περιβαλλοντικούς όρους της δραστηριότητος, περιοριζόμενος στην μνεία, στο προοίμιο της πράξεως, της αρνητικής γνωμοδοτήσεως του ΝΑ Χανίων. Ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ, με την υπ’ αριθ. 32807/4-8-2005 πράξη του, διετύπωσε θετική κρίση επί του ζητήματος, αποδεχόμενος τους σχετικούς ισχυρισμούς της προσφυγούσης ενώπιον του παρεμβαινούσης εταιρείας και αναφερόμενος στο έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας. Κατόπιν τούτου, ενεκρίθη η υποβληθείσα από την εταιρεία μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, στην οποία υφίσταται πρόβλεψη για την τήρηση της οικείας αποστάσεως κατά την διέλευση των δεξαμενόπλοιων και την αντιμετώπιση πετρελαιοκηλίδων. Με τα δεδομένα αυτά, η Διοίκηση εξέτασε ειδικά και αντιμετώπισε το ζήτημα με ειδική αιτιολογία, η οποία είναι, κατ' αρχήν, νόμιμη και επαρκής, εφ’ όσον κρίνεται ότι τα προτεινόμενα προς λήψη εξατομικευμένα μέτρα επαρκούν για την πρόληψη βλαβών στην ιχθυοκαλλιεργητική μονάδα. Κατά τα λοιπά δε η σχετική κρίση της Διοικήσεως, ως αναγόμενη σε τεχνικά ζητήματα, δεν είναι ακυρωτικώς ελεγκτή. Συνεπώς, και εφ' όσον, κατά τα ανωτέρω, κρίνεται ότι το ζήτημα προκλήσεως βλάβης στην ανωτέρω μονάδα αντιμετωπίζεται επαρκώς, ο εξεταζόμενος λόγος ακυρώσεως, που, άλλωστε, δεν αναφέρεται σε φυσικό οικοσύστημα αλλά σε ανθρωπογενή δραστηριότητα, πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος. Εξ άλλου, ως στηριζόμενος σε εσφαλμένη προϋπόθεση, εν όψει των ανωτέρω εκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί και ο συναφής λόγος ακυρώσεως, κατά τον οποίο η υποβληθείσα από την παρεμβαίνουσα μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων του έργου είναι ατελής διότι, μεταξύ άλλων, δεν περιγράφει τα δυνάμενα να θιγούν από την εγκατάσταση στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος και η απόστασή τους από αυτήν, όπως είναι, κατά τον αιτούντα, η ιχθυοκαλλιεργητική μονάδα.

8. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι μη νομίμως χορηγήθηκε άδεια εγκαταστάσεως σε αποθηκευτική μονάδα πετρελαιοειδών στον κόλπο της Σούδας, ενώ σε αυτόν διαβιούν προστατευόμενα είδη, η ύπαρξη των οποίων δεν ελήφθη υπ' όψιν. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως, αναγόμενος, άλλωστε, σε πλημμέλεια της εγκρίσεως περιβαλλοντικών όρων και όχι της προσβαλλομένης αδείας εγκαταστάσεως της μονάδος, πρέπει να απορριφθεί διότι στην εγκριθείσα με την έγκριση περιβαλλοντικών όρων μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων περιγράφονται

ειδικώς και λεπτομερώς τα οικοσυστήματα της περιοχής, καθώς και η πανίδα και χλωρίδα της, προτείνονται δε τα, κατά την εκτίμηση του μελετητή και της Διοικήσεως, κατάλληλα προς προστασία μέτρα.

9. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι η προσθήκη της νέας αποθηκευτικής μονάδος πετρελαιοειδών σε υφιστάμενες άλλες οχλούσες στην περιοχή εγκαταστάσεις, όπως οι στρατιωτικές εγκαταστάσεις του Πολεμικού Ναυτικού, του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ, ο ατμοηλεκτρικός σταθμός της ΔΕΗ, ο σταθμός της ΕΡΤ, οι αναμεταδότες όλων των ραδιοτηλεοπτικών δικτύων του νομού, οι μύλοι της Κρήτης, η ιχθυόσκαλα και το εμπορικό και επιβατικό τμήμα του λιμένα της Ιούδας, θα επιβαρύνει περαιτέρω τα οικοσυστήματα της περιοχής και θα οδηγήσει, κατά παράβαση των οικείων συνταγματικών διατάξεων, στην υπέρβαση της φέρουσας ικανότητος της. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι με αυτόν ο αιτών Δήμος αναφέρεται συλλήβδην σε οχλούσες, κατά την εκτίμησή του, δραστηριότητες, που υφίστανται στα όρια της περιφερείας του, χωρίς να προσδιορίζει την ακριβή θέση τους σε σχέση με το σημείο εγκαταστάσεως της επίμαχης μονάδος και χωρίς να αναφέρεται, κατά τρόπο συγκεκριμένο, στο βαθμό οχλήσε’ως τους, σε συνδυασμό με την προκαλούμενη από την λειτουργία της επίμαχης μονάδος μεσαίας εντάσεως όχληση και στο τυχόν ειδικό και συγκεκριμένο αθροιστικό αποτέλεσμα των αντιστοίχων, διαφόρου, άλλωστε, είδους, οχλήσεων στην περιοχή.

10. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι στην ευρύτερη περιοχή εγκαταστάσεως της επίμαχης μονάδος ευρίσκεται ο ποταμός «Μορώνης», στις εκβολές του οποίου δημιουργείται υγροτοπικό οικοσύστημα, χαρακτηριζόμενο ως περιοχή απόλυτης προστασίας, κατά την έννοια του άρθρου 19 παρ. 1 του ν. 1650/1986 (Α' 160), που κινδυνεύει να διαταραχθεί από την λειτουργία της μονάδος. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι δεν προκύπτει η άμεση γειτνίαση της μονάδος με τον ποταμό, ενώ, εν πάση περιπτώσει, δεν προβάλλεται ούτε προκύπτει ότι έχει εκδοθεί το κατ' άρθρο 21 παρ. 1 του ν. 1650/1986 προεδρικό διάταγμα χαρακτηρισμού της περιοχής ως απόλυτης προστασίας ή ότι έχει κινηθεί σχετική διαδικασία.

11. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι η αυτή μελέτη είναι ελλιπής ως εκ του ότι δεν αναφέρεται στον κίνδυνο εκχύσεως πετρελαιοειδών στο

οικοσύστημα του κόλπου της Σούδας και στην αντιμετώπιση του ενδεχομένου αυτού, με την λήψη των καταλλήλων μέτρων για την αποτροπή των επιπτώσεων. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι το ζήτημα αυτό, που, άλλωστε, εν προκειμένω, εξετάζεται στην μελέτη, είναι αντικείμενο ειδικής εξετάσεως κατά την διαδικασία εκτιμήσεως των επιπτώσεων από εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες που είναι δυνατόν να προκαλέσουν ατυχήματα μεγάλης κλίμακος, κατά τους ορισμούς της κυα 5697/590/16-3-2000 (Β' 405), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, η οποία εξεδόθη σε συμμόρφωση προς τους ορισμούς της οδηγίας 96/82/ΕΚ του Συμβουλίου ΕΚ της 9-12-1996 (L10/1997), η δε παρεμβαίνουσα υπέβαλε την προβλεπόμενη από τις διατάξεις αυτές μελέτη ασφαλείας.

12. Επειδή, προβάλλεται, ως λόγος ακυρώσεως, ότι μη νομίμως προβλέπεται με τις προσβαλλόμενες πράξεις η εγκατάσταση αποθηκευτικής μονάδος και η διέλευση πλοίων από θαλάσσια περιοχή, που αποτελεί τμήμα του Ναυτικού Οχυρού Σούδας, χωρίς την επιβαλλόμενη από το άρθρο 46 παρ. 3 του α.ν. 1731/1939 (Α' 192) και το άρθρο 5 παρ. 4 του α.ν. 376/1936 (Α' 546) άδεια της αρμόδιας στρατιωτικής αρχής, ενώ, περαιτέρω, κατά τον αιτούντα, η εγκατάσταση της επίμαχης μονάδος αντιστρατεύεται το δημόσιο συμφέρον και την ασφάλεια του Ναυτικού Οχυρού λόγω της εγγύτητας της με τις στρατιωτικές εγκαταστάσεις του Πολεμικού Ναυτικού, του ΝΑΤΟ και των ΗΠΑ. Ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να απορριφθεί προεχόντως διότι το εν προκειμένω αρμόδιο Γενικό Επιτελείο Ναυτικού, με το υπ’ αριθ. 114.2/5/03/29-7-2003 έγγραφό του, που επιβεβαιώθηκε με το μεταγενέστερο από 1-2-2008 έγγραφο του Γενικού Διευθυντή Οικονομικού Σχεδιασμού και Υποστήριξης του Υπουργείου Εθνικής Άμυνας, δεν αντιτάσσεται στην εκτέλεση του έργου, συμφωνώντας, επομένως, με αυτήν.

13. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινομένη αίτηση πρέπει να απορριφθεί και να γίνει δεκτή η παρέμβαση.

ΣτΕ 2553/2009*

[Αναστολή έκδοση οικοδομικών αδειών για συγκροτήματα κατοικιών

λόγω εκπόνησης ΣΧΟΟΑΠ]

Πρόεδρος: *Π.Ν. Φλώρος*

Εισηγητής: *Θ. Αραβάνης*

Δικηγόροι: *Π. Νικολέρης, Π. Βαρδακαστάνης, Γ. Καλτσογιάννη*

Μετά την κίνηση της διαδικασίας σύνταξης μελέτης ΣΧΟΟΑΠ είναι δυνατόν, να αναστέλλονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας η χορήγηση οικοδομικών αδειών και η εκτέλεση οικοδομικών εργασιών είτε σε όλη την περιοχή του ΣΧΟΟΑΠ είτε σε τμήμα της, για ένα εξάμηνο, το οποίο μπορεί να παραταθεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, για ένα ακόμη εξάμηνο. Η αναστολή μπορεί να αφορά είτε όλες τις χρήσεις των ακινήτων, είτε ορισμένες χρήσεις, οι οποίες, εν όψει των συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή, ενδέχεται να δημιουργήσουν καταστάσεις που θα παρεμποδίσουν την εφαρμογή του ΣΧΟΟΑΠ.

Η Διοίκηση, εκπληρώνοντας τις κατά το Σύνταγμα και τον νόμο υποχρεώσεις της για ορθολογική χωροταξία και προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δεν κωλύεται να κινήσει τη διαδικασία εκπονήσεως χωροταξικού σχεδίου σε περιοχή για την οποία έχουν εκδοθεί οικοδομικές άδειες, αν συντρέχει σχετική ανάγκη. (Παραπομπή στην Επταμετλή).

Βασικές σκέψεις

4. Επειδή, η αίτηση ασκείται με έννομο συμφέρον από την πρώτη των αιτούντων κοινοπραξία, η οποία φέρεται ως κυρία δύο ακινήτων στην περιφέρεια του παρεμβαίνοντος Δήμου και δικαιούχος δύο οικοδομικών αδειών (618 και 619/2007) για την ανέγερση αντίστοιχων συγκροτημάτων κατοικιών επί των ακινήτων αυτών, καθώς και από τους λοιπούς αιτούντες, οι οποίοι είναι μέλη της, ομοδικούν δε παραδεκτώς με την πρώτη. Εξ άλλου η αίτηση, κατατεθείσα στις 28.12.2007 στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Βόλου, ασκείται εμπροθέσμως εν όψει του χρόνου δημοσιεύσεως της προσβαλλομένης στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως (5.11.2007).

5. Επειδή, η προσβαλλόμενη απόφαση είναι περιορισμένης χρονικής ισχύος, δεδομένου ότι η επιβαλλόμενη με αυτήν αναστολή ισχύει για ένα εξάμηνο από τη δημοσίευσή της στην Ε.τ.Κ. (παραγρ. 9 αυτής). Δεν συντρέχει όμως περίπτωση καταργήσεως της δίκης λόγω της παρόδου του διαστήματος αυτού, διότι κατά το χρόνο συζητήσεως της υποθέσεως η ισχύς της προσβαλλομένης δεν είχε λήξει.

6. Επειδή, ο ν. 2508/1997 (Α' 124) στο άρθρο 5 με τίτλο «Οικιστική οργάνωση ανοικτής πόλης» ορίζει τα εξής: «1. Ως ανοικτή πόλη νοείται σύνολο γειτονικών οικισμών του μη αστικού χώρου, καθένας από τους οποίους έχει πληθυσμό μέχρι 2000 κατοίκους, σύμφωνα με την εκάστοτε τελευταία απογραφή. 2. Για την οικιστική οργάνωση και ανάπτυξη κάθε ανοικτής πόλης εκπονείται και εγκρίνεται σχέδιο χωρικής και οικιστικής οργάνωσης της ανοικτής πόλης (Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π.). Τα όρια της ανοικτής πόλης ταυτίζονται κατ΄ αρχήν με τα όρια του αντίστοιχου συμβουλίου περιοχής [ήδη του νέου δήμου ή κοινότητας, σύμφωνα με το άρθρο 24 παρ. 1 ν. 2539/97 (Α' 244)], στο[ν] οποίο δεν περιλαμβάνεται οικισμός πάνω από 2000 κατοίκους, σύμφωνα με την *εκάστοτε* τελευταία απογραφή.....Το Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. εκπονείται με βάση τις προβλέψεις πληθυσμιακής και οικονομικής εξέλιξης της περιοχής και περιλαμβάνει τους απαραίτητους χάρτες, σχέδια, διαγράμματα και κείμενα, ώστε να περιέχει σύνολο μέτρων, κατευθύνσεων και προγραμμάτων. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται ανάλογα οι παράγραφοι 3, 4, 5, 6, 7 και 8 του προηγούμενου άρθρου. 3. Η έγκριση και αναθεώρηση του Σ.Χ.Ο.Ο.Α.Π. γίνεται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας μετά από γνώμη του οικείου Περιφερειακού Συμβουλίου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος. Κατά τα λοιπά και ειδικότερα ως προς τη διαδικασία εκπόνησης, έγκρισης και συνεπειών του σχεδίου αυτού εφαρμόζονται ανάλογα τα άρθρα 3, 4 και 5 του ν. 1337/1983. Όπου στα άρθρα αυτά αναφέρεται Υπουργός Χωροταξίας,

Οικισμού και Περιβάλλοντος ή Υπουργείο Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, νοείται ο Γενικός Γραμματέας Περιφέρειας ή η αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας..... Εξάλλου, το άρθρο 4 του ν. 1337/1983 [ήδη άρθρο 40 του π.δ. της 14/27.7.1999 - Κ.Β.Π.Ν. (Δ' 580)], με τίτλο «Αναστολή Οικοδομικών εργασιών», ορίζει ότι: «Μετά την κίνηση της διαδικασίας σύνταξης της μελέτης του γενικού πολεοδομικού σχεδίου, ο Υπουργός Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, με απόφαση που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, μπορεί να αναστείλει τη χορήγηση αδειών οικοδομής και τις οικοδομικές εργασίες στην περιοχή ή σε τμήματα της και να απαγορεύσει τις κατατμήσεις των ιδιοκτησιών, πέρα από το οριζόμενο στην ίδια απόφαση όριο εμβαδού. Η κατά το προηγούμενο εδάφιο αναστολή και απαγόρευση ισχύει μέχρι την έγκριση του γενικού πολεοδομικού σχεδίου και πάντως όχι περισσότερο από ένα εξάμηνο μετά την έκδοση της σχετικής απόφασης. Η πιο πάνω προθεσμία μπορεί να παραταθεί κατά τον ίδιο τρόπο για ένα ακόμη εξάμηνο, εφόσον διαπιστωθεί ότι οι εργασίες εκπόνησης του γενικού πολεοδομικού σχεδίου προόδευσαν σημαντικά». Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι μετά την κίνηση της διαδικασίας συντάξεως μελέτης ΣΧΟΟΑΠ μπορεί, με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας. να αναστέλλονται η χορήγηση οικοδομικών αδειών και η εκτέλεση οικοδομικών εργασιών είτε σε όλη την περιοχή του ΣΧΟΟΑΠ είτε σε τμήμα της, για ένα εξάμηνο, το οποίο μπορεί να παραταθεί, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, για ένα ακόμη εξάμηνο. Μοναδική προϋπόθεση, κατά την έννοια των ίδιων διατάξεων, για την επιβολή αναστολής οικοδομικών εργασιών και χορήγησης οικοδομικών αδειών για το πρώτο εξάμηνο είναι η κίνηση της ανωτέρω διαδικασίας (πρβλ. ΣΕ 3996/85, 3299/84). Από τις ίδιες διατάξεις συνάγεται ότι η αναστολή μπορεί να αφορά είτε όλες τις χρήσεις των ακινήτων, είτε ορισμένες χρήσεις, οι οποίες, εν όψει των συνθηκών που επικρατούν στην περιοχή, ενδέχεται να δημιουργήσουν καταστάσεις που θα παρεμποδίσουν την εφαρμογή του ΣΧΟΟΑΠ, εφ' όσον στην περίπτωση αυτή από την απόφαση και τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν οι πολεοδομικοί λόγοι που επιβάλλουν τη συγκεκριμένη επιλογή. Δεν αποκλείεται πάντως, εφόσον ανακύψει σχετική ανάγκη μεταγενεστέρως, να εκδοθεί νέα πράξη αναστολής για χρήσεις που δεν περιλαμβάνονται στην προηγούμενη αναστολή. Τέλος, κατά την έννοια των αυτών διατάξεων δεν είναι κατ΄ αρχήν επιτρεπτή, κατά τον έλεγχο της νομιμότητας του μέτρου της αναστολής, η εξέταση της νομιμότητας του σχεδιαζόμενου ΣΧΟΟΑΠ, το ζήτημα δε αυτό θα αποτελέσει, αν συντρέξει περίπτωση, αντικείμενο εξετάσεως στη δίκη επί της προσβολής του ΣΧΟΟΑΠ (πρβλ. ΣΕ 3632/07, 3244/05, 1416/03 κ.ά.). Κατά τη γνώμη, όμως, του

Παρέδρου Θ. Αραβάνη, κατά το παρόν στάδιο ελέγχονται τουλάχιστον ορισμένα βασικά ζητήματα νομιμότητας του ΣΧΟΟΑΠ, όπως το επιτρεπτό της θεσπίσεως ΣΧΟΟΑΠ για τη συγκεκριμένη περιοχή και η κατ΄αρχήν νομιμότητα των μελετώμενων χρήσεων, χάριν των οποίων επιβάλλεται η αναστολή.

7. Επειδή, με το άρθρο 24 παρ. 1 του Συντάγματος το φυσικό και το πολιτιστικό περιβάλλον, στοιχείο του οποίου αποτελούν τα μνημεία, οι παραδοσιακές

περιοχές και τα παραδοσιακά στοιχεία (παρ. 6), ανήχθη σε αυτοτελώς προστατευόμενο αγαθό και επιβλήθηκε στο Κράτος η υποχρέωση να λαμβάνει προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα για την προστασία του σύμφωνα με την αρχή της αειφορίας. Στο πλαίσιο της συνταγματικής αυτής επιταγής, το φυσικό και το οικιστικό περιβάλλον του Πηλίου έχει υπαχθεί σε ιδιαίτερο καθεστώς προστασίας. Ειδικότερα, με την απόφαση Φ31/24512/1858/3.5.1976 του Υπουργού Πολιτισμού και Επιστημών (Β' 652), η οποία εκδόθηκε κατ’ επίκληση του ν. 1469/1950 (Α' 169), το όρος Πήλιο, μαζί με τους οικισμούς του, χαρακτηρίσθηκε ως τόπος ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους «δια την ιδιαιτέραν φυσιογνωμίαν του, την αφάνταστον ποικιλίαν χρωματικών εναλλαγών και τον έξοχον συνδυασμόν πυκνής βλαστήσεως και θέας προς την θάλασσαν» (παραγρ. 1), οι δε οικισμοί του Πηλίου χαρακτηρίσθηκαν ως «τόπ(οι) χρήζοντ(ες) ειδικής κρατικής προστασίας, καθ’ ότι διατηρηθέντες αναλλοίωτοι από της εποχής της Τουρκοκρατίας, με τον μεγάλον αριθμόν αρχοντικών και παραδοσιακών οικιών, γραφικωτάτων πλατειών και δρομίσκων, συνθέτουν μοναδικήν εικόνα, ενθυμίζουν δε το πλούσιον εις ιστορίαν παρελθόν» (παραγρ. 2). Το προστατευτικό αυτό καθεστώς διατηρήθηκε με το άρθρο 31 του ν. 1650/1986 (Α' 160), σύμφωνα με την παραγρ. 9 του οποίου ό,τι έχει κηρυχθεί και προστατεύεται ως «τοπίο ιδιαιτέρου φυσικού κάλλους» πρέπει να ενταχθεί με προεδρικό διάταγμα στις κατηγορίες του άρθρου 18 παρ. 3 του ν. αυτού [περιοχές απόλυτης προστασίας ή προστασίας της φύσης, εθνικά πάρκα, προστατευόμενοι σχηματισμοί, τοπία και στοιχεία του τοπίου και περιοχές οικοανάπτυξης], σύμφωνα με τα κριτήρια του άρθρου 19 του ίδιου νόμου, προδήλως εντός ευλόγου χρόνου από την έκδοση του ν. 1650/86, ενώ σύμφωνα με την παραγρ. 10 του ίδιου άρθρου 31, μέχρι την έκδοση του σχετικού διατάγματος και των οικείων κανονισμών λειτουργίας και διαχείρισης, τα αντικείμενα προστασίας της προηγούμενης παραγράφου εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις του ν. 1469/1950. Εξ

άλλου, με τα π.δ/τα της 10.3/1.4.1977 (Δ' 94), της 19.10/13.11.1978 (Δ' 594) και της 11.6/4.7.1980 (Δ' 374), τα οποία εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 79 παραγρ. 6 του ΓΟΚ 1973 [ν.δ. 8/1973 (Α' 124), ήδη άρθρο 4 του ΓΟΚ 1985, ν. 1577/1985 (Α' 210)], χαρακτηρίσθηκαν ως παραδοσιακοί και υπήχθησαν σε ειδικό καθεστώς όρων δομήσεως πλείονες οικισμοί του Πηλίου, μεταξύ των οποίων και οι οικισμοί Αγ. Δημήτριος, Ανήλιο, Κισσός, Μούρεσι, Ξορύχτι και Τσαγκαράδα (άρθρο 1 παραγρ. 2 ομάδα ΙΙ, στοιχεία 3, 6, 26, 35, 38 και 47 του π.δ. της 11.6/4.7.1980, αντιστοίχως), οι οποίοι απαρτίζουν ήδη τον παρεμβαίνοντα Δήμο Μουρεσίου [άρθρο 1 παραγρ. 35.10 του ν. 2539/99]. Περαιτέρω, με την απόφαση 2006/613/ΕΚ της Ευρ. Επιτροπής, της 19.7.2006 (ΕΕ L 259/21.9.2006), το Πήλιο και η παράκτια θαλάσσια ζώνη εντάχθηκε στο Ευρωπαϊκό δίκτυο NATURA 2000 με κωδ. αριθμό GR1430001, σύμφωνα με τις διατάξεις της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (ΕΕ L 206), η οποία μεταφέρθηκε στο εσωτερικό δίκαιο με την κ.υ.α. 33318/3028/28.12.1998 (Β' 1289), στην ως άνω δε οριοθετημένη περιοχή ΝΑΤΙΙΚΑ εμπίπτει ολόκληρη η εδαφική περιφέρεια του Δήμου Μουρεσίου. Τέλος, σύμφωνα με το άρθρο 73 παραγρ. 10 του ν. 3028/2002 «για την προστασία των αρχαιοτήτων ... κ.λπ.» (Α' 153), «πολιτιστικά αγαθά που έχουν χαρακτηρισθεί ως προστατευόμενα σύμφωνα με τις διατάξεις της προϊσχύουσας νομοθεσίας, προστατεύονται στο εξής κατά τις διατάξεις του παρόντος νόμου».

8. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση, από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: με την απόφαση 172710/5.3.2004 του Γενικού Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ εγκρίθηκε η ένταξη της μελέτης ΣΧΟΟΑΠ του Δήμου Μουρεσίου στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα «Περιβάλλον 2000-2006» και η χρηματοδότησή της από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους, στη συνέχεια δε ο παρεμβαίνων Δήμος ανέθεσε σε τεχνική εταιρεία την εκπόνηση της μελέτης του ΣΧΟΟΑΠ (βλ. σύμβαση 5664/8.10.2004). Διαρκούσης της διαδικασίας εκπόνησης της μελέτης διαπιστώθηκε από φορείς του Ν. Μαγνησίας ότι η αυξανόμενη ανέγερση «συγκροτημάτων» εξοχικών κατοικιών στην περιοχή του Πηλίου αλλοιώνει το φυσικό και το δομημένο περιβάλλον του, το οποίο υπάγεται σε ειδικό προστατευτικό καθεστώς. Ειδικότερα, όπως προκύπτει από την απόφαση 110/20.10.2005 του Νομαρχιακού Συμβουλίου Μαγνησίας, και τη σχετική, από 6.9.2005 υπηρεσιακή εισήγηση, που υιοθετήθηκε με την απόφαση αυτή, στην περιοχή του Πηλίου παρατηρείται τελευταία το

ανησυχητικό φαινόμενο της ανέγερσης από εργολάβους, με το σύστημα της αντιπαροχής, οργανωμένων συγκροτημάτων κατοικιών εντός των παραδοσιακών

οικισμών. Τα εν λόγω συγκροτήματα, λόγω της μεγάλης εκμετάλλευσης του ακινήτου που επιτυγχάνεται με την αξιοποίηση δυνατοτήτων που παρέχει, κατά την άποψη του Ν.Σ., το ισχύον καθεστώς (όπως κατάτμηση των οικοπέδων, δόμηση περισσότερων κτιρίων στο κάθε οικόπεδο, εφαρμογή παρεκκλίσεων κ.λπ.), και της ακολουθούμενης πρακτικής (αυθαίρετη μετατροπή υπόγειων χώρων σε ισόγειους κ.λπ.), καταλήγουν στη δημιουργία πυκνοδομημένων μονάδων, οι οποίες, με τον όγκο, τη μορφολογία και τη δυναμική τους δεν εντάσσονται στο περιβάλλον, αλλά αποτελούν νησίδες στο σώμα του οικισμού και αλλοιώνουν τη φυσιογνωμία του, για τον λόγο δε αυτό κρίθηκε αναγκαία η τροποποίηση του ισχύοντος π.δ. της 11.6/4.7.1980, το οποίο, κατά τη Διοίκηση, δεν απαγορεύει την ανέγερση παρόμοιων συγκροτημάτων. Ομοίως, με την απόφαση 64/5.3.2007 του Δημοτικού Συμβουλίου Μουρεσίου διαπιστώθηκε ότι υπάρχει μεγάλη πίεση για την έκδοση οικοδομικών αδειών συγκροτημάτων εξοχικών κατοικιών, τα οποία δημιουργούν προβλήματα και αλλοιώνουν το φυσικό και δομημένο περιβάλλον της περιοχής, αποφασίσθηκε δε η κίνηση της διαδικασίας αναστολής χορήγησης οικοδομικών αδειών για την ανέγερση παρόμοιων μονάδων εντός και εκτός των οικισμών του Δήμου μέχρι την οριστικοποίηση του ΣΧΟΟΑΠ. Στη συνέχεια, με την προαναφερθείσα απόφαση 1605/16.4.2007 του Γ.Γ.Π. Θεσσαλίας αποφασίσθηκε η κίνηση της διαδικασίας εκπονήσεως του ΣΧΟΟΑΠ του παρεμβαίνοντος Δήμου. Κατόπιν τούτου, το Περιφερειακό ΣΧΟΠ Θεσσαλίας, στο οποίο διαβιβάσθηκε το αίτημα του παρεμβαίνοντος Δήμου για την επιβολή αναστολής, αφού έλαβε υπ' όψη το γεγονός ότι η μελέτη του ΣΧΟΟΑΠ έχει προχωρήσει και ότι στις 12.6.2007 παραδόθηκε το δεύτερο στάδιο αυτής, ότι η μελέτη προβλέπει μείωση του συντελεστή δομήσεως για τους οριοθετημένους οικισμούς, κατάργηση των παρεκκλίσεων για την εκτός σχεδίου δόμηση και τη δόμηση α' και β' κατοικίας μόνο προς ιδία χρήση και όχι προς εκμετάλλευση, και ότι η ανέγερση συγκροτημάτων κατοικιών προς εκμετάλλευση με το σύστημα της αντιπαροχής θα δημιουργήσει τετελεσμένα γεγονότα στην εξέλιξη του εκπονούμενου ΣΧΟΟΑΠ, γνωμοδότησε υπέρ της επιβολής αναστολής χορήγησης οικοδομικών αδειών για χρήση «κατοικίας», δεδομένου ότι η χρήση «συγκρότημα κατοικιών» δεν απαντάται στην κείμενη νομοθεσία. Εν όψει της γνωμοδοτήσεως αυτής εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία απαγορεύθηκε για ένα εξάμηνο από τη δημοσίευση της πράξεως στην Ε.τ.Κ. η έκδοση οικοδομικών αδειών κτιρίων με χρήση κατοικίας σε όλη την περιοχή που καλύπτει το ΣΧΟΟΑΗ του Δήμου Μουρεσίου, με εξαίρεση τη χορήγηση αδειών και την εκτέλεση εργασιών επισκευής, αποκατάστασης και συντήρησης κτιρίων για λόγους υγιεννής και ασφάλειας.

9. Επειδή, προβάλλεται ότι η διαδικασία εκπονήσεως του ΣΧΟΟΑΠ είναι πλημμελής, διότι δεν εκλήθησαν οι ενδιαφερόμενοι να εκφράσουν τις απόψεις τους. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι αφορά σε ζήτημα το οποίο δεν ελέγχεται στο παρόν στάδιο, κατά τα εκτεθέντα σε προηγούμενη σκέψη,.

10. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου και την προηγηθείσα διοικητική διαδικασία, η αναστολή που επιβάλλεται με την προσβαλλόμενη πράξη αφορά την ανέγερση «συγκροτημάτων κατοικιών» και όχι γενικώς «κατοικίας», όπως εσφαλμένως υπολαμβάνουν οι αιτούντες. Περαιτέρω, η επίδικη ρύθμιση ισχύει για περιορισμένο χρονικό διάστημα, αποβλέπει σε σκοπό δημοσίου συμφέροντος, δηλαδή στην προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και των παραδοσιακών οικισμών του Πηλίου και στην αποτροπή δημιουργίας καταστάσεων που θα στερούσαν τον χωροταξικό σχεδιασμό από την αποτελεσματικότητά του, επιβάλλεται δε με γενικά και αντικειμενικά κριτήρια. Εν όψει τούτων, η ρύθμιση αυτή συνάδει με το άρθρο 24 παρ. 1 και 6 του Συντάγματος και δεν αντίκειται στο άρθρο 5 παραγρ. 1 του αυτού, το οποίο προστατεύει την οικονομική και επιχειρηματική ελευθερία (πρβλ. ΣΕ 3632/07, 2544/05 7μ., 1822/02), ούτε στην αρχή της αναλογικότητας (πρβλ. ΣΕ 2662/01), οι δε αντίθετοι λόγοι πρέπει να απορριφθούν ως αβάσιμοι.

11. Επειδή, από στοιχεία που προαναφέρθηκαν προκύπτει ότι η προσβαλλόμενη απόφαση εκδόθηκε κατ' ορθή χρήση της εξουσιοδοτήσεως και βάσει νομίμων κριτηρίων, εφ' όσον διαπιστώθηκε αφ' ενός ότι κινήθηκε η διαδικασία εκπονήσεως του ΣΧΟΟΑΠ και αφ' ετέρου ότι η συγκεκριμένη μορφή οργανωμένης δόμησης αλλοιώνει το προστατευόμενο περιβάλλον του Πηλίου. Εξ άλλου, η προσβαλλομένη δεν είναι πλημμελής εκ του ότι δεν αφορά και άλλες χρήσεις, αφού κατά την κρίση της Διοικήσεως, η οποία ευρίσκει έρεισμα στα στοιχεία του φακέλου, η συγκεκριμένη χρήση προξενεί πάντως βλάβη στο περιβάλλον, δεν αποκλείεται δε κατά νόμο, αν διαπιστωθεί σχετική ανάγκη, να επιβληθεί αναστολή και για άλλες χρήσεις που θα κριθούν τυχόν βλαπτικές. Επομένως οι λόγοι με τους οποίους προβάλλεται ότι η αναστολή ερείδεται σε μη νόμιμα κριτήρια και ότι παρανόμως αφορά μία χρήση, όχι δε και άλλες χρήσεις (όπως τουρισμού, βιοτεχνίας κ.λπ.), είναι απορριπτέοι ως αβάσιμοι, ενώ τα περαιτέρω προβαλλόμενα ότι οι εν λόγω χρήσεις είναι περισσότερο βλαπτικές για το περιβάλλον είναι απορριπτέα προεχόντως ως αόριστα. Κατά, τη γνώμη όμως του Παρέδρου Θ. Αραβάνη,

ανεξαρτήτως του ζητήματος αν είναι επιτρεπτή η θέσπιση ΣΧΟΟΑΠ σε περιοχή ιδιαίτερης προστασίας, όπως εν προκειμένω, πριν την έκδοση των ειδικών διαταγμάτων που προβλέπονται από τις διατάξεις περί υπαγωγής της περιοχής σε ειδική προστασία, ο ανωτέρω λόγος είναι απορριπτέος προεχόντως ως αλυσιτελής, διότι η απαγόρευση της ανεγέρσεως συγκροτημάτων κατοικιών απορρέει από τις ισχύουσες για την περιοχή διατάξεις. Ειδικότερα, από τις διατάξεις του π.δ. της 11.6/4.7.1980 και τα στοιχεία, του φακέλου (βλ. προαναφερθείσα 7154/6.9.2005 εισήγηση προς το Ν. Σ. Μαγνησίας), συνάγεται ότι κατά το παραδοσιακό πρότυπο της περιοχής επιτρέπεται η ανέγερση μίας αυτοτελούς κατοικίας και το)ν τυχόν βοηθητικών κτιρίων αυτής (αποθήκη, παράσπιτο, φούρνος) ανά οικόπεδο εντός οικισμού, όχι δε οργανωμένων συγκροτημάτων περισσότερων αυτοτελών κατοικιών, τα οποία από κανένα στοιχείο (επιστημονική έρευνα, αρχιτεκτονική μελέτη, ειδική βιβλιογραφία κ.λπ.) δεν προκύπτει ότι ανήκουν στην αρχιτεκτονική παράδοση τον Πηλίου. Το αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο για την εκτός οικισμών περιοχή (πρβλ. ΣΕ 1800/77 Ολομ.), η οποία άλλωστε, σύμφωνα με βασικό κανόνα που απορρέει από το άρθρο 24 τον Συντάγματος, εφ' όσον δεν ορίζεται ειδικά το αντίθετο σε ειδικό χωροταξικό ή αντίστοιχο σχέδιο, δεν προορίζεται για οικιστική εκμετάλλευση, αλλά μόνο για αγροτική εκμετάλλευση, δασοπονία και αναψυχή (πρβλ. ΣΕ 1029/85 Ολομ., 3851/05 7μ, κ.ά.). Συνεπώς, εν όψει τον ειδικού καθεστώτος του Πηλίου, η ανέγερση συγκροτημάτων κατοικιών δεν επιτρέπεται στην περιοχή του παρεμβαίνοντος Δήμου. Γενικότερα, άλλωστε, μη ρητώς επιτρεπόμενοι και παρεκκλίνοντες από τα παραδοσιακά πρότυπα τρόποι δομήσεως μπορούν να θεσπισθούν μόνο με ειδική ρύθμιση, όπως με το διάταγμα, που πρέπει, κατά. οφειλόμενη ενέργεια., να εκδοθεί σύμφωνα με τις προαναφερθείσες διατάζεις του ν. 1650/86, ή με το διάταγμα περί Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (άρθρα 4 παρ. Β και 6 παρ. 1 στοιχ. α της προαναφερθείσας κ.υ.α. 33318/30281/1998), ή με άλλο χωροταξικό ή αντίστοιχο για την όλη, ενιαία, περιοχή σχέδιο (όπως ΖΟΕ), προς το οποίο πρέπει να συνάδουν τα ειδικότερα, περιορισμένης χωρικής εμβέλειας σχέδια όπως το ΣΧΟΟΑΠ. Περαιτέρω, ο ανωτέρω τρόπος οργανωμένης δομήσεως στην εκτός σχεδίου περιοχή του Πηλίου δεν καλύπτεται από το π.δ. της 6/17.10.1978 (Δ' 538), όπως τροποποιήθηκε με το π.δ. της 24/31 Μαΐου 1985 (Δ' 270), στο οποίο παρέπεμπε το άρθρο 8 παρ. 1 του π.δ. της 11.6/4.7.1980, δεδομένου ότι οι γενικές διατάξεις περί εκτός σχεδίου δομήσεως, ανεξαρτήτως της συνταγματικότητας τους, πάντως δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι εφαρμόζονται σε περιοχές ειδικής προστασίας πριν την έκδοση των ειδικών διαταγμάτων και κανονισμών που προβλέπονται για τις περιοχές αυτές από την

κείμενη νομοθεσία.

12. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση παραβιάζει την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των πολιτών έναντι της Διοικήσεως, δεδομένου ότι προηγουμένως η Πολεοδομία εξέδιδε άδειες για την ανέγερση συγκροτημάτων κατοικιών, μεταξύ των οποίων και οι οικοδομικές άδειες 618-619/2007 υπέρ των αιτούντων, με τον τρόπο δε αυτό τους δημιούργησε την *πεποίθηση* ότι δεν θα προβεί στην κίνηση της διαδικασίας εκπονήσεως ΣΧΟΟΑΠ και, περαιτέρω, στη λήψη του επίμαχου μέτρου. Ο λόγος αυτός πρέπει να απορριφθεί ως αβάσιμος, διότι η Διοίκηση, εκπληρούσα τις κατά το Σύνταγμα και τον νόμο υποχρεώσεις της για ορθολογική χωροταξία και την προστασία του φυσικού και του πολιτιστικού περιβάλλοντος, δεν κωλύεται να κινήσει τη διαδικασία εκπονήσεως χωροταξικού σχεδίου σε περιοχή για την οποία έχουν τυχόν εκδοθεί οικοδομικές άδειες, αν συντρέχει σχετική ανάγκη. Συνακόλουθα, δεν κωλύεται στη λήψη του προσωρινού μέτρου της αναστολής εκδόσεως οικοδομικών αδειών στην αυτή περιοχή, με σκοπό να αποτραπεί η εν τω μεταξύ δημιουργία καταστάσεων που θα στερούσαν τον σχεδιασμό από την αποτελεσματικότητα του (πρβλ. ΣΕ 3632/07). Εν πάση περιπτώσει, στην προκειμένη περίπτωση δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι στους αιτούντες δημιουργήθηκε εύλογη πεποίθηση ότι δεν θα επιβληθεί το επίδικο μέτρο, δεδομένου ότι, σύμφωνα με τα στοιχεία που προσκόμισαν οι ίδιοι, η σύσταση της πρώτης των αιτούντων κοινοπραξίας (18.5.2007), η αγορά των επίμαχων ακινήτων (2.7.2007) και η υποβολή αιτήσεως για την έκδοση οικοδομικών αδειών (24.10.2007) έλαβαν χώρα μετά την δημοσίευση στην Ε.τ.Κ. της αποφάσεως 1605/16.4.2007 του Γ.Γ.Π. για την κίνηση της διαδικασίας εκπονήσεως του ΣΧΟΟΑΠ (10.5.2007), μετά την οποία, κατά το νόμο, ήταν ανά πάσα στιγμή δυνατή η επιβολή αναστολής εκδόσεως οικοδομικών αδειών και εκτελέσεως οικοδομικών εργασιών. Την απόφαση δε αυτή οι υπόλοιποι τρεις αιτούντες, μέλη της πρώτης κοινοπραξίας, τεκμαίρεται ότι γνώριζαν εγκαίρως εν όψει της ιδιότητας τους (πολιτικοί μηχανικοί οι 2ος και 3ος. έμπορος σιδήρου ο 4ος, μηχανικός ο 5ος), δεδομένου μάλιστα ότι οι τρεις πρώτοι εξ αυτών είναι κάτοικοι Βόλου.

13. Επειδή, προβάλλεται ότι η προσβαλλομένη είναι μη νόμιμη διότι δεν περιέλαβε μεταβατική διάταξη για την εξαίρεση από το μέτρο της αναστολής των περιπτώσεων στις οποίες είχε ήδη υποβληθεί πλήρης φάκελος στην πολεοδομική αρχή και εκκρεμούσε η έκδοση οικοδομικής άδειας για την ανέγερση συγκροτήματος

κατοικιών. Ο λόγος αυτός είναι απορριπτέος ως αβάσιμος, διότι από τις εφαρμοστέες διατάξεις του άρθρου 4 του ν. 1337/83, στο οποίο παραπέμπει το άρθρο 5 παραγρ. 3 του ν. 2508/97, δεν προκύπτει ότι η Διοίκηση υποχρεούται να περιλάβει μεταβατικές διατάξεις στο μέτρο της αναστολής, το οποίο άλλωστε είναι περιορισμένης χρονικής ισχύος. Αβασίμως δε οι αιτούντες επικαλούνται συναφώς το άρθρο 4 παραγρ. 8 εδάφ. δεύτερο και τελευταίο του ν. 2508/1997, διότι οι διατάξεις αυτές, που ρυθμίζουν άλλωστε διαφορετικό ζήτημα, και ειδικότερα το ζήτημα της διαχρονικής εφαρμογής του νέου συντελεστή δομήσεως, και όχι τη χρήση των ακινήτων, εφαρμόζονται στο μεταγενέστερο στάδιο της εγκρίσεως του ΣΧΟΟΑΠ, και όχι στο στάδιο της αναστολής εκδόσεως οικοδομικών αδειών, όπως εν προκειμένω. Υπό την εκδοχή εξ άλλου ότι η Διοίκηση είχε την ευχέρεια να περιλάβει μεταβατικές διατάξεις στην απόφαση περί αναστολής (πρβλ. ΣΕ 864/08), η μη περίληψη μεταβατικής διατάξεως δικαιολογείται στην προκειμένη περίπτωση από την ανάγκη προλήψεως τετελεσμένων γεγονότων και προστασίας του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος της περιοχής. Κατά τη γνώμη, όμως, του Παρέδρου θ. Αραβάνη, ο ανωτέρω λόγος είναι απορριπτέος εν πάση περιπτώσει διότι οι εφαρμοστέες διατάξεις δεν επιτρέπουν τη θέσπιση εξαιρέσεων από το μέτρο της αναστολής, αφού τούτο θα ισοδυναμούσε με καθορισμό μεταβατικού πολεοδομικού καθεστώτος. Η παρεπόμενη όμως αυτή αρμοδιότητα, προκειμένου για περιοχή που απολαύει ειδικής προστασίας, καθώς και η θέσπιση όρων και περιορισμών δομήσεως και χρήσεων εν γένει, ανήκει αποκλειστικά, στο αρμόδιο για την κύρια ρύθμιση όργανο, δηλαδή στον Πρόεδρο της Αημοκρατίας (ΣΕ 3661/05 Ολομ.).

14. Επειδή, επομένως, πρέπει να απορριφθεί η κρινόμενη αίτηση και να γίνει δεκτή η παρέμβαση. Εν όψει όμως της σημασίας των τιθέμενων ζητημάτων, το Τμήμα υπό την παρούσα σύνθεση κρίνει ότι η υπόθεση πρέπει να παραπεμφθεί στην επταμελή σύνθεση του Τμήματος και να ορισθεί δικάσιμος ενώπιον της επταμελούς συνθέσεως η 7.10.09 και εισηγητής ο Πάρεδρος Θ. Αραβάνης.

* Με την απόφαση ΣτΕ 2554/2009 παραπέμφθηκε στην Επταμελή σύνθεση και η αίτηση ακυρώσεως κατά της πράξης με την οποία ανακλήθηκαν οικοδομικές άδειες "συγκροτημάτων κατοικιών" εκδοθείσες ενώ εκκρεμούσε η δημοσίευση του ΣΧΟΑΠ στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΣτΕ 2517/2009

[Παράνομη αναδάσωση τμήματος αναδασωτέας έκτασης στο οποίο εγκρίθηκε μεταγενέστερα επέμβαση για εκμετάλλευση λατομείου]

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Χρ. Λιάκουρας*

Δικηγόροι: *Καλ. Φινοκαλιώτη, Παν. Αθανασούλας*

Είναι ανεκτή μεν η μεταβολή της μορφής εκτάσεως με δασική βλάστηση και για την εξόρυξη λατομικών ορυκτών, προκειμένου να ικανοποιηθούν ανάγκες, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να καλυφθούν με τη χρησιμοποίηση εκτάσεων στερουμένων δασικής βλάστησης. Όμως πρέπει να συντρέχουν οι κατά νόμο προϋποθέσεις για την εξόρυξη λατομικών ορυκτών σε έκταση που έχει δασικό χαρακτήρα και η ανάγκη αυτή να ικανοποιείται με τη μικρότερη δυνατή απώλεια δασικού πλούτου. Η χορήγηση αδειών επέμβασης σε δασικές εκτάσεις δεν συνεπάγεται μεταβολή του νομικού χαρακτήρα των εκτάσεων αυτών, αλλά μόνο προσωρινή δυνατότητα επέμβασης για την άσκηση συγκεκριμένης λατομικής δραστηριότητας, με υποχρέωση αποκατάστασης του δασικού χαρακτήρα των εκτάσεων μετά την παύση της λειτουργίας του λατομείου.

Η απώλεια της δασικής μορφής ορισμένης έκτασης εξαιτίας νόμιμης λατομικής δραστηριότητας, η οποία αναπτύχθηκε δυνάμει διοικητικών πράξεων, δεν μπορεί να

δικαιολογήσει την κήρυξη της εκτάσεως ως αναδασωτέας, κατά το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο η λατομική δραστηριότητα εξακολουθεί να αναπτύσσεται νομίμως. Αν όμως, παύσει η λειτουργία του λατομείου και ο υπόχρεος δεν εκπληρώσει την υποχρέωση του να αποκαταστήσει τη δασική βλάστηση, νομίμως κηρύσσεται ως αναδασωτέα η δασική έκταση που απώλεσε τη δασική της μορφή εξαιτίας της λατομικής δραστηριότητας.

Βασικές σκέψεις

5. Επειδή, με τις διατάξεις του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος το φυσικό περιβάλλον έχει αναχθεί σε αντικείμενο έντονου κρατικού ενδιαφέροντος και ειδικής ρύθμισης, επιβάλλεται δε στην Πολιτεία η υποχρέωση να λαμβάνει ιδιαίτερα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα για την προστασία του στο πλαίσιο της αρχής της αειφορίας. Προκειμένου, μάλιστα, για τα δάση και τις δασικές εκτάσεις, ο συντακτικός νομοθέτης έλαβε ιδιαίτερη μέριμνα, εισάγοντας στο κείμενο του Συντάγματος ειδικές διατάξεις, με τις οποίες οι εκτάσεις με δασική βλάστηση υπάγονται σε αυστηρό προστατευτικό καθεστώς.

Συγκεκριμένα, με το τρίτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 24, ανατίθεται στον κοινό νομοθέτη να θεσπίσει τις αναγκαίες ρυθμίσεις για την προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων, ενώ με το τελευταίο εδάφιο της ίδιας παραγράφου επιβάλλεται ευθέως ο κανόνας απαγόρευσης μεταβολής του προορισμού τους, παρέχεται δε στο νομοθέτη η δυνατότητα να επιτρέψει μόνον κατ' εξαίρεση υην αλλοίωση της μορφής των δασών και των δασικών εκτάσεων για λόγους δημόσιας ωφέλειας, αφού εκτιμηθούν οι επιπτώσεις της αλλοίωσης στο φυσικό περιβάλλον, η σημασία της διαφύλαξης των εκτάσεων με δασική βλάστηση συγκριτικά με τη σημασία που έχει ο σκοπός, στον οποίο αποβλέπει η σχετική επέμβαση, καθώς και με τον τρόπο, με το οποίο ο σκοπός αυτός θα μπορούσε ενδεχομένως να επιχευχθεί χωρίς καταστροφή δασικής βλάστησης, και μόνον αν ο σκοπός δεν μπορεί να εκπληρωθεί με άλλον τρόπο που, έστω και δαπανηρότερος, δεν θα έθιγε την υπάρχουσα στην έκταση δασική βλάστηση (ΣτΕ 3588/2007, 2763/2006, 2089/2004, 1986/2002, 3395/2001).

6. Επειδή, με το άρθρο 57 του Ν. 998/1979 «Περί προστασίας των Δαάων και των δασικών εν γένει εκτάσεων της Χώρας» (ΦΕΚ 289 Α΄), επιτρέπεται η έρευνα για την ανεύρεση μεταλλευτικών και λατομικών ορυκτών (παρ. 1) και η εκμετάλλευση μεταλλείων και λατομείων (παρ. 2) εντός δασών και δασικών εκτάσεων του άρθρου 3 του νόμου αυτού. Ειδικότερα στην παράγραφο 1 ορίξεται ότι: «... Δια της σχετικής περί εγκρίσεως των ως άνω ερευνών αποφάσεως δύνανται να τίθενται περιορισμοί ως προς την έρευναν εντός δασών και δασικών εκτάσεων ... καθορίζονται δε συγχρόνως και αι υποχρεώσεις του ερευνητού δια την προστασίαν του δασικού περιβάλλοντος και την αποκαχάστασιν του τοπίου και της δασικής βλαστήσεως μετά το πέρας της ερεύνης ως και αι υποχρεώσεις του εν περιπτώσει εκμεχαλλεύσεως της εκτάσεως ...». Στη δε παράγραφο 2 ότι: « ...Εις πάσαν περίπτωσιν απαιτείται έγκρισις δια την εκμετάλλευσιν μεταλλείων ή λατομείων εντός δασών ή δασικών εκτάσεων των κατηγοριών α και β της παραγράφου 1 του άρθρου 4, ως και των κατηγοριών δ,ε και ζ της παραγράφου 2 του αυτού άρθρου, ανεξαρτήτως του αν εχορηγήθη ή μη η κατά την προηγουμένην παράγραφον έγκρισις. Αύτη παρέχεται δι αποφάσεως του Υπουργού Γεωργίας μετά σύμφωνον γνώμην του Συμβουλίου Δασικής Πολιτικής». Περαιτέρω, στο άρθρο 8 παρ. 3 του Ν. 1428/1984 «Εκμετάλλευση λατομείων αδρανών υλικών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ 43 Α΄), όπως αντικαταστάθηκε με το αντίστοιχο άρθρο του Ν. 2115/1993 (ΦΕΚ 15 Α') ορίζεται ότι «Πριν από τη μίσθωση ή τη χορήγηση άδειας εκμεταλλεύσεως οε λατομεία ... απαιτείται η κατάθεση από τον ενδιαφερόμενο στον αρμόδιο νομάρχη εγγυητικής επιστολής εκπληρώσεως των υποχρεώσεων, που απορρέουν από τις εγκεκριμένες ή θεωρημένες ... μελέτες αποκαταστάσεως του περιβάλλοντος ... Σε περίπτωση μη συμμορφώσεως του εκμεταλλευτή προς τις ως άνω υποχρεώσεις, ανεξάρτητα από τις προβλεπόμενες από τις διατάξεις του παρόντος νόμου κυρώσεις, η εγγυητική επιστολή καταπίπτει προς όφελος του Δημοσίου, το δε ποσό διατίθεται στις υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας για την περιβαλλοντική αποκατάσταση των λατομικών χώρων ...» (άρθρο 8 παρ. 3). Με το άρθρο 9 του αυτού Ν. 1428/1984, όπως οι παρ. 1 και 3 αυτού αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 9 του Ν. 2115/1993, ορίζεται ότι "Η εκμετάλλευση των δημοτικών, κοινοτικών και ιδιωτικών λατομείων .... επιτρέπεται μόνο κατόπιν άδειας εκμεταλλεύσεως που χορηγεί ο νομάρχης. Για τα δημόσια λατομεία η σύμβαση μισθώσεως επέχει θέση άδειας εκμεταλλεύσεως ." (παρ. 1), ότι "για τη χορήγηση της άδειας εκμετάλλευσης υποβάλλεται αίτηση που συνοδεύεται με τεχνική μελέτη και δικαιολογητικά ...." (παρ. 2) καθώς και ότι "Πριν από την υπογραφή της συμβάσεως ή τη χορήγηση άδειας εκμεταλλεύσεως, κατατίθεται η πιο πάνω μελέτη εγκεκριμένη από την αρμόδια

υπηρεσία του Υπουργείου Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας καθώς και η απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων που προβλέπεται από την Κ.Υ.Α. 69269/5387/24.10.1990 (ΦΕΚ 678 Β'), προκειμένου δε περί δασικών εκτάσεων, η έγκριση επεμβάσεως που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 57 του Ν. 998/1979 (ΦΕΚ 289 Α')" (παρ. 3). Εξάλλου, στο άρθρο 20 του ίδιου νόμου, όπως αντικαταστάθηκε με το άρθρο 20 του Ν. 2115/1993, προβλέπεται ότι: «4. Εκμεταλλευτές δημοτικών, κοινοτικών ή ιδιωτικών λατομείων, τα οποία κατά την έναρξη του ν. 1428/1984 (11.4.1984) λειτουργούσαν με άδεια εκμεταλλεύσεως και των οποίων η λειτουργία δεν απαγορεύτηκε με βάση τις διατάξεις του άρθρου 11 του ν. 1428/1984 ή των οποίων έχει εγκριθεί η συνέχιση της λειτουργίας με απόφαση του νομάρχη και εξακολουθούν να λειτουργούν, δύνανται ... να ζητήσουν ... τη χορήγηση άδειας εκμεταλλεύσεως ... Ο εκμεταλλευτής στην περίπτωση αυτήν υποχρεούται σε πλήρη περιβαλλοντική αποκατάσταση του συνολικού χώρου, την οποία πρόκειται να εκμεταλλευθεί. 5. Οι αποδεδειγμένα εκμεταλλευόμενοι δημόσια λατομεία αδρανών υλικών ... συνεχίζουν τη δραστηριότητα τους στους χώρους αυτούς για μια διετία με κύριο σκοπό την αποκατάσταση του περιβάλλοντος ... 8. Λειτουργούντα κατά την έναρξη της ισχύος ίου νόμου λατομεία των παραγράφων 2 και 3 χου παρόντος άρθρου, που δεν θα τύχουν των προβλεπομένων από τις εν λόγω διατάξεις παρατάσεων αδειών ή μισθώσεων αντίστοιχα, συνεχίζουν τη λειτουργία τους ... εφόσον ... α ... β. δεν έχει ολοκληρωθεί η αποκατάσταση του περιβάλλοντος του λατομικού χώρου ...».

7. Επειδή, κατά τις προαναφερόμενες διατάξεις των Ν. 998/1979 και Ν. 1428/1984, ερμηνευόμενες ενόψει των συνταγματικών επιταγών που αναφέρονται σε προηγούμενη σκέψη, επεμβάσεις σε δασικές εκτάσεις, επιτρέπονται, αλλά στο αναγκαίο μέτρο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο δημόσιο σκοπό. Ειδικότερα, είναι ανεκτή μεν η μεταβολή της μορφής εκτάσεως με δασική βλάστηση και για την εξόρυξη λατομικών ορυκτών, προκειμένου να ικανοποιηθούν ανάγκες, οι οποίες δεν θα μπορούσαν να καλυφθούν με τη χρησιμοποίηση εκτάσεων στερουμένων δασικής βλάστησης, εφόσον όμως συντρέχουν οι προαναφερόμενες προϋποθέσεις για την εξόρυξη λατομικών ορυκτών σε έκταση που έχει δασικό χαρακτήρα, η ανάγκη αυτή πρέπει να ικανοποιείται με τη μικρότερη δυνατή απώλεια δασικού πλούτου. Στα πλαίσια αυτά η λατομική δραστηριότητα αποτελεί επιτρεπτή, υπό όρους, δραστηριότητα εκμετάλλευσης πλουτοπαραγωγικών πόρων, η οποία, κατά το αντίστοιχο νομοθετικό πλαίσιο, έχει συγκεκριμένη χρονική διάρκεια και συνδέεται με

υποχρέωση ανάπλασης του λατομικού χώρου μετά τη λήξη της δραστηριότητας αυτής. Η χορήγηση, κατ' εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων, αδειών επέμβασης σε δασικές εκτάσεις δεν συνεπάγεται μεταβολή του νομικού χαρακτήρα των εκτάσεων αυτών, αλλά μόνο προσωρινή δυνατότητα επέμβασης για την άσκηση συγκεκριμένης λατομικής δραστηριότητας με υποχρέωση, μετά την παύση της λειτουργίας του λατομείου, αποκατάστασης του δασικού χαρακτήρα των εκτάσεων (ΣτΕ 2763/2006).

8. Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος, η κήρυξη εκτάσεως ως αναδασωτέας και η απαγόρευση κάθε χρήσης, η οποία θα παρεμπόδιζε την αναδάσωση δεν επαφίεται στη διακριτική εξουσία της Διοίκησης αλλά είναι υποχρεωτική και επιβάλλεται, χωρίς εξαίρεση, με μόνη τη διαπίστωση της συνδρομής των αντικειμενικών προϋποθέσεων, που προβλέπονται στη συνταγματική αυτή διάταξη, ανεξαρτήτως του χαρακτήρα της έκτασης ως δημοσίας ή ιδιωτικής. Πρέπει, όμως, η κρίση της Διοίκησης για το δασικό χαρακτήρα της έκτασης, που κηρύσσεται αναδασωτέα, να είναι αιτιολογημένη, η αιτιολογία δε αυτή μπορεί να συμπληρώνεται από τα στοιχεία του φακέλου (ΣτΕ 1272/2002, 2464, 1151/1997 κ.ά.). Εξάλλου, οι ρυθμίσεις αυτές του Συντάγματος επαναλαμβάνονται και εξειδικεύονται στην παρ. 1 του άρθρου 38 στην παρ. 1 του άρθρου 38 του Ν. 998/1979, στην οποία ορίζεται ότι «Κηρύσσονται υποχρεωτικώς ως αναδασωτέα τα δάση και αι δαστκαί εκτάσεις, ανεξαρτήτως της ειδικωτέρας κατηγορίας αυτών ή της θέσεως εις ήν ευρίσκονται, εφόσον ταύτα καταστρέφονται ή αποψιλούνται συνεπεία πυρκαϊάς ή παρανόμου υλοτομίας αυτών. Η αυτή υποχρέωσις υφίσταται και διά τα εκ των ως άνω αιτιών καταστραφέντα ή αποψιλωθέντα δάση και δασικάς εκτάσεις, ανεξαρτήτως του χρόνου της καταστροφής ή της αποψιλώσεως τούτων, εφ' όσον μέχρι της 11ης Ιουνίου 1975 δεν είχον χρησιμοποιηθή δι' έτερον σκοπόν ώστε να καθίσταται αδύνατος η ανατροπή της εκ της χρησιμοποιήσεως ταύτης δημιουργηθείσης καταστάσεως ...». Η διάταξη αυτή, κατά το μέρος που εξαιρεί από την υποχρέωση αναδάσωσης εκτάσεις, οι οποίες είχαν παράνομα χρησιμοποιηθεί πριν από την 11.6.1975, κατά τρόπο που να καθίσταται αδύνατη η ανατροπή της πραγματικής κατάστασης που δημιουργήθηκε, έχει κριθεί ως αντίθετη προς τη διάταξη του άρθρου 117 παρ. 3 του Συντάγματος (ΣτΕ 2126, 1316/2000, 1573/2002 7μ.). Αντιθέτως, δεν αντίκειται στη συνταγματική αυτή διάταξη η ανωτέρω ρύθμιση, κατά το μέρος που αφορά περιπτώσεις, κατά τις οποίες το δάσος ή η δασική έκταση έχει οριστικά απωλέσει το δασικό του χαρακτήρα όχι κατόπιν παράνομης ενέργειας αλλά για κάποια νόμιμη αιτία και δεν είναι δυνατή η ανατροπή της πραγματικής κατάστασης

που δημιουργήθηκε με νόμιμο τρόπο (ΣτΕ 2763/2006, 1573/2002 7μ.).

9. Επειδή, κατ' ακολουθία όσων αναφέρονται στις προηγούμενες σκέψεις, η απώλεια της δασικής μορφής ορισμένης έκτασης εξαιτίας νόμιμης λατομικής δραστηριότητας, η οποία αναπτύχθηκε με βάση διοικητικές πράξεις, δεν μπορεί να δικαιολογήσει την κήρυξη της εκτάσεως ως αναδασωτέας, κατά το χρονικό διάστημα, κατά το οποίο η λατομική δραστηριότητα εξακολουθεί να αναπτύσσεται νομίμως (βλ. ΣτΕ 3588/2007, 2763/2006, 2089/2004). Αν, όμως, παύσει η λειτουργία του λατομείου και ο υπόχρεος δεν εκπληρώσει την υποχρέωση του να αποκαταστήσει τη δασική βλάστηση σύμφωνα με τις παραπάνω διατάξεις, νομίμως κηρύσσεται ως αναδασωτέα η δασική έκταση, η οποία απώλεσε τη δασική της μορφή εξ αιτίας της λατομικής δραστηριότητας (ΣτΕ 2763/2006).

10. Επειδή, στην προκειμένη περίπτωση από τα στοιχεία του φακέλου προκύπτουν τα εξής: με την υπ' αριθμ.375185/3.11.1979 απόφαση του Αναπληρωτή Νομάρχη Δ/τος Πειραιά χορηγήθηκε στην αιτούσα εταιρεία άδεια εκμετάλλευσης λατομείου αδρανών υλικών σε έκταση 37 στρεμμάτων στη θέση «Γούβα-Μπατσί» της νήσου Σαλαμίνας, διάρκειας δεκαπέντε ετών. Εν συνεχεία, εκδόθηκαν υπέρ της αιτούσας για τον ανωτέρω χώρο από τον Επιθεωρητή Μεταλλείων Νοτίου Ελλάδος, η 296/4.3.1980 άδεια κατασκευής μηχανολογικών εγκαταστάσεων, η 5969/5.7.1980 άδεια κατασκευής δομικών έργων και οι Φ.17.3.6/104/5/84/11.2.1982 και Φ.17.3.5/Τ.104/5/3703/20.6.1983 άδειες λειτουργίας μηχανολογικών και κτηριακών εγκαταστάσεων. Ενδιαμέσως, η αιτούσα είχε υποβάλει στις 7.10.1982 μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την εκμετάλλευση του λατομείου, η οποία εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 26842/556/12.4.1984 απόφαση της Διεύθυνσης Περιβάλλοντος του Υπουργείου Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος, στην οποία αναφέρεται ότι η θεώρηση αυτή δεν αποτελεί και έγκριση επέμβασης σε δασική έκταση κατά το άρθρο 57 παρ. 2 του ν. 998/1979, με την δε υπ΄ αριθμ. 2/25.9.1986 απόφαση της Δευτεροβάθμιας Επιτροπής Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων καθορίστηκε για την αιτούσα το αντάλλαγμα χρήσης για την ανωτέρω δασική έκταση στο ποσό των 277.809 δραχμών. Εξάλλου, με την υπ'αριθμ.50622/8842/8.7.1986 (Β΄601) απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων και Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας καθορίστηκε στη Σαλαμίνα λατομική ζώνη στην εν λόγω περιοχή εμβαδού 180 στρεμμάτων. Εν συνεχεία, με τα 9560/25.1.1989 και 10520/6.4.1990 συμβόλαια μισθώθηκαν αντίστοιχα από την αιτούσα εταιρεία οι

δυο λατομικοί χώροι που απαρτίζουν την ανωτέρω καθορισθείσα λατομική ζώνη, εμβαδού 81,4 στρεμμάτων ο Α χώρος και 95,8 στρεμμάτων ο Β χώρος. Περαιτέρω, με τις υπ’ αριθμ. 39937/452/24.5.1988 και 6092/191/9.3.1990 αποφάσεις της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ θεωρήθηκαν οι υποβληθείσες από την αιτούσα μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων για την άσκηση λατομικών εργασιών στους ανωτέρω δύο λατομικούς χώρους στα πλαίσια του άρθρου 45 παρ. 5 του ν. 998/79, χωρίς, όμως, οι θεωρήσεις αυτές να αποτελούν και έγκριση επέμβασης σε δασική έκταση. Στα πλαίσια δε της διαδικασίας για την έγκριση επέμβασης, κατά το άρθρο 57 παρ.2 του ν. 998/1979, εκδόθηκε το υπ' αριθμ. Δ10/Φ204/5075/22.3.1990 έγγραφο του Υπουργείου Βιομηχανίας, με το οποίο βεβαιώνεται ότι κρίνεται ιδιαιτέρως συμφέρουσα για την εθνική οικονομία η εκμετάλλευση του επίδικου λατομείου και η 1/1993 απόφαση της Πρωτοβάθμιας Επιτροπής Επίλυσης Δασικών Αμφισβητήσεων με την οποία καθορίστηκε αντάλλαγμα για τη χρήση των ανωτέρω λατομικών χώρων από την αιτούσα εταιρεία στο ποσό 558.300 δραχμών και 1.437.000 δραχμών, αντιστοίχως. Εν συνεχεία, με την υπ' αριθμ. Δ/300753/10.6.1993 απόφαση του Νομάρχη Πειραιά κηρύχθηκε αναδασωτέα έκταση 12 στρεμμάτων, τμήμα της οποίας ευρίσκεται εντός του ανωτέρω Β χώρου της λατομικής ζώνης. Ακολούθως, και αφού για τη συνέχιση της λατομικής της εκμετάλλευσης η αιτούσα είχε λάβει από το Τμήμα Μεταλλείων της Νομαρχίας Πειραιά την υπ' αριθμ. Φ.33.3/685165/28.6.1991 ανανέωση άδειας λειτουργίας των μηχανολογικών εγκαταστάσεών της, την υπ' αριθμ.Φ.33.3/685285/28.4.1993 άδεια κατασκευής αποθήκης εκρηκτικών υλών, την υπ΄άριθμ. Φ.33.3./685286/14.6.1993 άδεια λειιουργίας μηχανολογικών εγκαταστάσεων και γενομένων προσθηκών στο εν λόγω λατομείο και τις υπ' αριθμ. Φ.33.3/193/2.12.1993 και Φ.33.2/267/19.8.1994 άδειες κατασκευής και λειτουργίας, αντίστοιχα, μονάδας έτοιμου σκυροδέματος, το Δασαρχείο Πειραιά με το υπ' αριθμ. 6876/ΠΕ/18.2.1999 έγγραφό του ενημερώνει την Διεύθυνση Δασών Πειραιά ότι αφενός μεν, από τα στοιχεία του φακέλου δεν προέκυπτε ότι η αιτούσα έχει εξασφαλίσει τις προβλεπόμενες από τις παρ. 2 και 6 του άρθρου 57 του ν. 998/1979 εγκρίσεις επέμβασης για την εξόρυξη αδρανών υλικών σε δασικού χαρακτήρα εκτάσεις, αφετέρου δε ότι η αιτούσα είχε υποβάλει τα απαιτούμενα δικαιολογητικά για τη χορήγηση της έγκρισης, τα οποία είχαν μεταβιβαστεί στο Υπουργείο Γεωργίας, χωρίς να προκύπτει εάν η έγκριση αυτή έχει χορηγηθεί ή όχι. Ακολούθως, με την Φ.33.3/Β5424/2.3.1999 πράξη του Νομάρχη Πειραιά ανανεώθηκε για πέντε έτη η άδεια λειτουργίας των μηχανολογικών εγκαταστάσεων θραύσης, λειοτρίβησης και ταξινόμησης αδρανών υλικών της

αιτούσας. Εν συνεχεία, η Διεύθυνση Δασών Πειραιά με το 629/11.2.2000 έγγραφό της προς το Υπουργείο Γεωργίας, αφού υπενθυμίζει τρία προηγούμενα έγγραφά της στα οποία είχε εισηγηθεί την χορήγηση της έγκρισης επέμβασης, σημειώνει ότι έως τότε η εταιρεία δεν είχε εξασφαλίσει τις απαιτούμενες εγκρίσεις και καταλήγει ζητώντας οδηγίες για χειρισμό του θέματος, ενώ με το 3307/14.3.2003 έγγραφό της προς το Δασαρχείο Πειραιά ζητά να υποβάλει πλήρως τεκμηριωμένη εισήγηση ως προς την ικανοποίηση ή την απόρριψη του αιτήματος για έγκριση επέμβασης σε δημόσια δασική έκταση. Σε απάντηση του ανωτέρω εγγράφου, η Διεύθυνση Προστασίας Δασών και Φυσικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Γεωργίας με το υπ' αριθμ. 95312/27.2.2004 έγγραφό της επαναλαμβάνει το γεγονός της άσκησης λατομικής δραστηριότητας από την αιτούσα εντός και εκτός της λατομικής περιοχής χωρίς να έχει την ειδική έγκριση επέμβασης και προτείνει τον χαρακτηρισμό των εκτάσεων αυτών ως αναδασωτέων. Περαιτέρω, και μετά από αλληλογραφία των αρμοδίων υπηρεσιών σχετικά με το ζήτημα, από τις οποίες, μάλιστα προκύπτει και σύγχιση ως προς την ακριβή έκταση του επίδικου λατομείου, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 110730/4460/15.11.2004 κοινή απόφαση των Γενικών Γραμματέων των Υπουργείων ΠΕΧΩΔΕ, Ανάπτυξης και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, με την οποία χορηγήθηκε έγκριση περιβαλλοντικών όρων στην αιτούσα εταιρεία για την εκμετάλλευση λατομείου σε χώρο έκτασης 117.278 τ.μ. στην προαναφερόμενη θέση της νήσου Σαλαμίνας. Προκειμένου δε να χορηγηθεί η έγκριση επέμβασης στην ανωτέρω έκταση εκδόθηκε από τη Διεύθυνση Λατομείων Μαρμάρων και Αδρανών Υλικών του Υπουργείου Ανάπτυξης η ΔΙΟ/Β/Φ1.9/21120/7183/2.12.2004 γνωμοδότηση σχετικά με τη σημασία της εκμετάλλευσης για την εθνική οικονομία. Ακολούθως, στις 17.12.2004 η αιτούσα υπέβαλε προς το Δασαρχείο Πειραιά νέα αίτηση για τη χορήγηση πλέον έγκρισης επέμβασης σύμφωνα με τον όρο 27 της παραπάνω απόφασης έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, με τη δε 19580/12.4.2005 απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Αττικής παρατάθηκε η μίσθωση των επίδικων λατομικών χώρων από την αιτούσα για πέντε ακόμη έτη. Ενώ εξελισσόταν η ανωτέρω διαδικασία, εκδόθηκε η προσβαλλόμενη πράξη με την οποία κηρύχθηκε αναδασωτέα έκταση εμβαδού 84,200 στρεμμάτων. Στο σώμα της πράξης αυτής αναφέρονται τα εξής: «κηρύσσουμε ως αναδασωτέα, με σκοπό την προστασία για την επανεγκατάσταση της δασικής βλάστησης, που καταστράφηκε από παράνομη εκχέρσωση, δασική έκταση, εμβαδού 84,200 στρεμμάτων ... Η έκταση αυτή, που βρίσκεται στη θέση «Γούβα-Μπατσί» του Δήμου Σαλαμίνας του Νομού Πειραιά, καλυπτόταν από δασική βλάστηση που αποτελούνταν από πεύκα και αείφυλλα

πλατύφυλλα σε ποσοστό άνω του 25% στο νότιο τμήμα και άνω του 30% στο βόρειο τμήμα». Η πράξη αυτή στηρίχθηκε στην υπ' αριθμ. 2344/20.4.2005 εισήγηση- έκθεση φωτοερμηνεία του του Δασολόγου του Δασαρχείου Πειραιά Κ. Μ. στην οποία αναφέρονται τα εξής: « υποβολή φωτοερμηνείας ...και μετά από αυτοψία της εν θέματι παρανόμους εκχερσωθείσας και λατομευθείσας δασικού χαρακτήρα εκτάσεως που διενεργήθηκε στις 6.4.2005....Οι πιο πάνω επεμβάσεις έγιναν χωρίς την προβλεπόμενη από το άρθρο 57 του ν. 998/1979 έγκριση του Υπουργού Γεωργίας: το εμβαδόν αυτής ανέρχεται συνολικά, 96,200 στρέμματα. Από τα στοιχεία του αρχείου μας προκύπτει ότι ... έκταση 12,000 στρεμμάτων έχει κηρυχθεί ως αναδασωτέα με την αρ. Δ/300753/10.6.93 απόφαση Νομάρχη Πειραιά λόγω παράνομης κατάληψης από τους α/φούς Κ., και κατά συνέπεια δεν θα περιληφθούν στην πρόταση κήρυξης ως αναδασωχέας. Μετά από εντοπισμό της έκτασης στα ζεύγη των Α/Φ των ετών λήψεων 1945, 1967, 1979, 1984, 1992, 1998 στερεοσκοπική παρατήρηση εκτέλεσα φωτοερμηνεία και προέκυψαν τα εξής: Α. Φωτοερμηνεία Α/Φ λήψεως 1945. Την έκταση την χωρίζει μια χαράδρα στο βόρειο και νότιο τμήμα. Το βόρειο τμήμα εμβαδού 32,400 στρεμμάτων έχει μη δασική μορφή (βραχώδης χορτολιβαδική) δεν καλλιεργείται, καλύπτεται από αραιά δασική βλάστηση αειφύλλων πλατύφυλλων (σχίνα, ασπάλαθα, μεμονωμένα πεύκα) σε ποσοστό κάλυψης περίπου 15% ευρίσκεται επί λόφου. Το νότιο τμήμα εμβ. 63,800 στρεμ. έχει μορφή δάσους, καλύπτεται από πεύκα σε ποσοστό άνω του 20%, αείφυλλα πλατύφυλλα σε ποσοστό συνολικά (αείφυλλα, πλατύφυλλα και πεύκα) άνω του 30%. Η ευρύτερη περιοχή είναι κύρια δασική. Β- Φωτοερμηνεία Α/Φ λήψεως 1965. Το νότιο τμήμα της έκτασης έχει δασική μορφή καλύπτεται από αείφυλλα πλατύφυλλα και αραιά πεύκα σε συνολικό ποσοστό άνω του 25% (πεύκα κάτω του 15%). Στα βόρεια όρια προς χαραδραμική έχει μορφή δάσους με ποσοστό κάλυψης σε πεύκα άνω του 20% και αείφυλλα συνολικά άνω χου 30%. Το βόρειο τμήμα έχει μορφή δάσους με ποσοστό κάλυψης σε δασική βλάστηση αείφυλλα, πλατύφυλλα και πεύκα άνω του 35% (πεύκα άνω του 20%). Γ. Φωτοερμηνεία Α/Φ λήψεως 1979. Η έκταση εξακολουθεί να έχει την αυτή δασική μορφή όπως και στο Α/Φ του 1965 πλην μικρού τμήματος δυτικά όπου έχουν αρχίσει οι εξορύξεις ...Δ. Φωτοερμηνεία Α/Φ λήψεως 1984. Το μεγαλύτερο μέρος του βόρειου τμήματος έχει εξορυχτεί, παρατηρούνται κατακόρυφα πρανή, το υπόλοιπο τμήμα έχει δασική μορφή όπως και το 1979, το νότιο μέρος σε μεγάλο ποσοστό (ΒΑ) έχει εξορυχτεί και επ' αυτού παρατηρούνται κτίσματα κύρια στην έκταση των 39 στρεμμάτων... Ε. Φωτοερμηνεία Α/Φ λήψεως 1992. Ολόκληρο το βόρειο τμήμα έχει υλοτομευθεί με μεγάλα εγκάρσια πρανή. Στο νότιο τμήμα έχει λατομευθεί το μεγαλύτερο μέρος,

ολόκληρο το ανατολικό και η λατόμευση συνεχίζεται προς το δυτικό μέτωπο. Το υπόλοιπο τμήμα έχει τη μορφή δάσους. Ζ. Φωτοερμηνεία Α/Φ λήψεως 1998. Το βόρειο τμήμα έχει λατομευθεί ενώ συεχίζεται η λατόμευση στο νότιο τμήμα, ενώ στο δυτικό σήμερα έχει λατομευθεί ολόκληρη η έκταση που απεικονίζεται με στοιχεία...». Κατόπιν αυτού, σε απάντηση προς τις συνεχείς αιτήσεις της αιτούσας εταιρείας, και ύστερα από θετικές εισηγήσεις της Διεύθυνσης Δασών Πειραιά, εκδόθηκε η υπ' αριθμ. 90368/1423/30.3.2006 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας με την οποία εγκρίθηκε τελικώς η επέμβαση από την αιτούσα σε δασικού χαρακτήρα έκταση στην επίδικη θέση για εκμετάλλευση λατομείου αδρανών υλικών. Όπως δε προκύπτει από την πράξη αυτή, στην οποία δεν μνημονεύεται η προσβαλλόμενη πράξη αναδάσωσης, τμήμα της έκτασης στην οποία επετράπη η επέμβαση ευρίσκεται εντός της κηρυχθείσας αναδασωτέας με την πράξη αυτή.

11. Επειδή, η αιτούσα εταιρεία προβάλλει ότι με την προσβαλλόμενη πράξη παραβιάζεται η προαναφερόμενη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 38 του ν. 998/1979 καθόσον, τόσο κατά το μέρος που αφορά την έκταση για την οποία είχε εκδοθεί η αρχική 375185/3.11.1979 άδεια εκμετάλλευσης, όσο και κατά το μέρος που αφορά τις εκτάσεις που περιλαμβάνονται στη λατομική ζώνη και μισθώθηκαν από την αιτούσα, συντρέχει περίπτωση εξαίρεσης από την αναδάσωση αφού η όποια καταστροφή της δασικής βλάστησης οφείλεται στην άσκηση από αυτήν λατομικής δραστηριότητας, η οποία βασίζεται σε διαδοχικές ισχυρές και νόμιμες διοικητικές πράξεις. Επικαλείται δε προς τούτο, και προσκομίζει, αρχής γενομένης από την προαναφερόμενη άδεια του 1979, τις θεωρήσεις των υποβληθεισών μελετών περιβαλλοντικών επιπτώσεων, τις συμβάσεις μίσθωσης των ανωτέρω λατομικών χώρων, οι οποίες σύμφωνα με την προαναφερόμενη διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 9 του ν. 1428/1984, όπως ισχύει, επέχουν θέση άδειας εκμετάλλευσης, την έγκριση περιβαλλοντικών όρων του έτους 2004, την παράταση μίσθωσης που εγκρίθηκε μάλιστα απιό το ίδιο όργανο που εξέδωσε την προσβαλλόμενη πράξη και σειρά αδειών που αφορούν τις μηχανολογικές και κτιριακές εγκαταστάσεις που απαιτούνται για την άσκηση της λατομικής δρσστηριότητας και οι οποίες εκδόθηκαν από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Βιομηχανίας. Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, το περιεχόμενο των οποίων εκτίθεται αναλυτικά ανωτέρω, η έκταση την οποία αφορά η προσβαλλόμενη πράξη καλυπτόταν πριν από την εκχέρσωσή της από δασική βλάστηση αειφύλλων-πλατύφυλλων και πεύκα. Η δασική της βλάστηση καταστράφηκε λόγω της λατομικής δραστηριότητας που ασκήθηκε από το έτος 1979 δυνάμει, αρχικά της υπ' αριθμ.

375185/3.11.1979 άδειας εκμετάλλευσης που εκδόθηκε από το Νομάρχη Πειραιά και, ακολούθως, δυνάμει των συμβάσεων μισθώσεων της επίδικης έκτασης. Οι άδειες όμως αυτές, ανεξαρτήτως της νομιμότητάς τους που δεν ελέγχεται στην παρούσα δίκη, ουδόλως υποκαθιστούν την απαιτούμενη από τις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας (άρθρα 45 και 57 του Ν 998/1979) άδεια επέμβασης σε δασική έκταση, και, ειδικότερα, την προβλεπόμενη στο άρθρο 57 παρ. 2 του Ν. 998/1979, σε συνδυασμό με το άρθρο 4 παρ. 2 του αυτού νόμου, έγκριση του Υπουργού Γεωργίας, η οποία ήταν απαραίτητη εν προκειμένω εφόσον επρόκειτο για δασική έκταση στο Νομό Αττικής. Και τούτο διότι για να είναι νόμιμη η λατομική δραστηριότητα που δικαιολογεί την απώλεια της δασικής μορφής ορισμένης έκτασης πρέπει αυτή να έχει αναπτυχθεί και να εξακολουθεί να αναπτύσσεται με βάση νόμιμες διοικητικές πράξεις, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνεται και η προπαρατεθείσα άδεια επέμβασης εντός της δασικής έκτασης, η οποία εκδίδεται από το αρμόδιο κάθε φορά όργανο. Πλην, τέτοια έγκριση ουδέποτε χορηγήθηκε πριν από την έκδοση της προσβαλλόμενης πράξης αναδάσωσης (παρά μόνο μετά την έκδοση αυτής και για τμήμα χης κηρυχθείσας ως αναδασωτέας έκτασης), αντιθέτως μάλιστα σχετικά αιτήματα της εκμεταλλευόμενης το λατομείο αιτούσας επιχείρησης απορρίφθηκαν κατ' επανάληψη (βλ. εκτενώς ανωτέρω). Επομένως, εφόσον, όπως προαναφέρθηκε, η διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 38 του Ν. 998/1979, κατά το μέρος που εξαιρεί από την υποχρέωση αναδάσωσης δάση ή δασικές εκτάσεις, οι οποίες είχαν παρανόμως χρησιμοποιηθεί για άλλο σκοπό προ της 11ης Ιουνίου 1975, αντίκειται στο άρθρο 117 παρ.3 του Συντάγματος, εν προκειμένω δε παρανόμως, δηλαδή χωρίς άδεια των δασικών υπηρεσιών, εκχερσώθηκε έκταση καλυπτόμενη από πεύκα και αείφυλλα-πλατύφυλλα, ο ανωτέρω προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως ότι η προσβαλλόμενη πράξη αναδάσωσης παραβιάζει τη διάταξη του δευτέρου εδαφίου της παρ.1 του άρθρου 38 του Ν 998/1979 είναι απορριπτέος ως αβάσιμος (πρβλ. ΣτΕ 2581/2004). Περαιτέρω, νομίμως και επαρκώς αιτιολογείται κατ' αρχήν η προσβαλλόμενη απόφαση, τόσο ως προς τον δασικό χαρακτήρα της επίδικης έκτασης όσο και ως προς τον παράνομο χαρακτήρα της λατομικής δραστηριότητας στην έκταση αυτή, πλην, η αιτιολογία αυτή κλονίζεται ως προς το τμήμα εκείνο της κηρυχθείσας ως αναδασωτέας έκτασης το οποίο περιλαμβάνεται εντός της έκτασης για την οποία χορηγήθηκε τελικά η μεταγενέστερη της προσβαλλόμενης πράξης υπ' αριθμ. 90368/1423/30.3.2006 απόφαση του Υπουργού Γεωργίας, με την οποία εγκρίθηκε υπέρ της αιτούσας η επέμβαση για εκμετάλλευση λατομείου αδρανών υλικών. Συνεπώς, ο περί του αντιθέτου προβαλλόμενος λόγος ακυρώσεως είναι εν

μέρει βάσιμος.

12. Επειδή, εξάλλου, η κήρυξη έκτασης ως αναδασωτέας, όταν συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις, αποτελεί υποχρέωση της Διοίκησης που απορρέει από το Σύνταγμα, η δε συμμόρφωση προς τη συνταγματική αυτή επιταγή δεν μπορεί να θεμελιώσει παράβαση της αρχής της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του πολίτη έναντι του κράτους. Επομένως, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος ο λόγος με τον οποίο προβάλλεται παράβαση της αρχής αυτής, δεδομένου, μάλιστα ότι, όπως προαναφέρθηκε, η αιτούσα εταιρεία γνώριζε ότι στερείτο της κατά το νόμο απαραίτητης έγκρισης επέμβασης προκειμένου να ασκήσει τη λατομική της δραστηριότητα σε δασική έκταση.

13. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να γίνει εν μέρει δεκτή.